

Kadernota

2023

gemeente Haarlem

Voorwoord

Na twee jaren een richtinggevende kaderbrief te hebben gepresenteerd ligt nu de laatste kadernota (incl. besluitvorming) van dit college voor. De grote onzekerheden die gepaard gingen met de coronacrisis zijn grotendeels voorbij. Het college acht het dan ook opportuun om met deze nota besluitvorming aan de raad voor te leggen.

Echter, 2022 is ook een bijzonder jaar: lokale verkiezingen en een wisseling van het bestuur. Het is dan ook gepast dat het zittend college prudent omgaat met nieuwe beleidswensen en intensiveringen. De grote beleidskeuzes worden betrokken bij het opstellen van het nieuwe coalitieakkoord. Een nieuw college geeft hier uitvoering aan.

Ten tijde van het voorbereiden van de Kadernota 2023 is er nog geen zicht op het installeren van een nieuw college. Het is daarom dat het zittend college u voor het laatste een beperkte kadernota voorlegt. Beperkt in de besluitvorming die wordt voorgelegd. Net als voorgaande twee jaar is ervoor gekozen autonome ontwikkelingen op te nemen in het financieel kader. Dit omdat hier geen keuze aan ten grondslag ligt, maar het zaken zijn die de gemeente overkomt. Daarnaast heeft het college gekozen een aantal posten op te nemen waarvan zij besluitvorming dusdanig urgent acht dat uitstel onverantwoord is. Specifiek met betrekking tot deze posten is nauw contact onderhouden met de onderhandelaars voor een nieuwe coalitie, om verassing te voorkomen.

Onderdeel van de Kadernota is de Voortgangsrapportage 2022, deze resulteert in een voordeel van € 3,2 miljoen. Verslechtingen zitten met name bij Jeugd/Wmo (€ 1,8 mil.) en steunmaatregelen corona (€ 2,3 mil.). Daar staan verbeteringen tegenover, zoals de verwerking van de Septembercirculaire 2021 (€ 9 mil.).

In deze kadernota is onder de paragrafen 4.1.6 en 4.1.7. een toelichting opgenomen over het realistisch plannen van investeringen in sport, onderwijshuisvesting en de openbare ruimte. Tussen kadernota en begroting zal het nieuwe college dit onderwerp betrekken bij de actualisatie van het IP waarbij ook aanvullende wensen vanuit het nieuwe coalitieakkoord worden meegenomen.

Raadsbehandeling Kadernota 2023

Op het moment van schrijven kan nog niet met zekerheid worden gesteld of de raadsbehandeling van de Kadernota 2023 plaatsvindt in aanwezigheid van een nieuwe college, of het zittend college. Raadsleden hebben de mogelijkheid technische vragen in te dienen t/m donderdag 23 juni 12.00 uur. De raadsbehandeling van de Kadernota 2023 staat gepland voor 11 t/m 14 juli.

*Het college van burgemeester & wethouders,
31 mei 2022*

Leeswijzer

Alle in de financiële tabellen vermelden bedragen zijn maal € 1.000, tenzij anders vermeld. Naast de papieren versie is er een digitale versie (pdf) van de kadernota en voortgangsrapportage beschikbaar op de [website](#), waar ook de bijlagen digitaal beschikbaar zijn. De begrippenlijst en afkortingenlijst is opgenomen in een online [Lexicon](#).

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
1 Beleidsmatige ontwikkelingen en toezeggingen	6
1.1 Corona noodsteun en herstel	6
1.2 Overige beleidsmatige ontwikkelingen en toezeggingen	6
1.3 Financiële ontwikkelingen Wmo en Jeugd	16
1.4 Invulling taakstellingen	23
1.5 Duurzaamheidsbegroting	24
2 Ontwikkelingen meerjarenraming en financiële positie	26
2.1 Financiële ontwikkeling en meerjarenraming	26
2.2 Financieel Kader	27
2.3 Ontwikkeling reserves	36
2.4 Bestemming rekeningresultaat 2021	37
3 Voortgangsrapportage 2022	44
3.1 Inleiding en samenvatting	44
3.2 Samenvatting budgettaire wijzigingen	45
3.3 Financiële gevolgen coronacrisis	45
3.4 Wijzigingen per programma	53
4 Investeringsplan en MPG/Grondbeleid	76
4.1 Hoofdpijnen Investeringsplan	76
4.2 Hoofdpijnen MPG/grondbeleid	91
5 Belastingen en woonlasten	94
5.1 Uitgangspunten en landelijke ontwikkelingen	94
5.2 Woonlasten	94
5.3 Overige belastingen en heffingen	96
6 Bedrijfsvoering	97
6.1 Ontwikkeling formatie	97
6.2 Ontwikkeling inhuur	97
6.3 Ontwikkeling thuiswerken lange termijn	99
6.4 Dienstverleningshandvest ambtelijke samenwerking Zandvoort	100
6.5 Informatieveiligheid	100
6.6 Inkoopdoelstellingen: opgaven en kansen 2023	102
6.7 Investeringsplan Bedrijfsvoering	102

7 Besluit	103
Bijlage 1: Begrotingskader	106
Bijlage 2: Begrotingswijziging Voortgangsrapportage 2022.....	108
Bijlage 3: Neutrale verschuivingen binnen beleidsveld	111
Bijlage 4: Overzicht nieuw in te stellen reserves.....	112
Bijlage 5: Financiële vergoeding ambtelijke samenwerking Zandvoort.....	114
Bijlage 6: overzicht nieuwe en hogere investeringen waarover later wordt besloten	115

1 Beleidsmatige ontwikkelingen en toezeggingen

1.1 Corona noodsteun en herstel

In 2020 werd een noodfonds gecreëerd, bedoeld voor acute ondersteuning door de gemeente van een aantal specifiek benoemde door corona getroffen sectoren/doelgroepen die voor de cohesie en het sociaal maatschappelijke en culturele netwerk in de stad cruciaal zijn, en waarvan de continuïteit zonder steun in gevaar zou zijn. Ook in 2022 wordt nog gebruik gemaakt van noodsteun, hierover wordt gerapporteerd in de Voortgangsrapport 2022 (paragraaf 3.3 Financiële gevolgen coronacrisis).

Daarnaast is vanaf juni 2021 een start gemaakt met de invulling en uitwerking van een pakket herstelmaatregelen, bedoeld voor korte termijn-activiteiten en -maatregelen op sociaal maatschappelijk, economisch-cultureel vlak. Voor de jaren 2021 en 2022 is per jaar een half miljoen euro beschikbaar gesteld voor herstelsteun. In de nota 'Bevorderen van het herstel na de coronacrisis - Vervolgaanpak 2022 en verder', die als separate bijlage bij deze kadernota wordt aangeboden, wordt beschreven welke inzet er voor noodsteun en herstelsteun is geweest 2021 en zal worden gepleegd in 2022. Verder wordt ingegaan op de behoefte om de verschillende sectoren en doelgroepen op een meer duurzame wijze te helpen bij het herstel en het realiseren van ambities op de langere termijn.

1.2 Overige beleidsmatige ontwikkelingen en toezeggingen

1.2.1 Algemeen

Motie "Ook verbonden partijen ondernemen maatschappelijk verantwoord en duurzaam circulair" – 2021/0645349

Afgelopen jaar is de nota verbonden partijen geëvalueerd en herijkt. Inmiddels is de herijking afgerond en door de raad vastgesteld op 25-11-2021. Verbonden partijen spelen een grote rol bij het realiseren van de Haarlemse publieke belangen.

De raad heeft tijdens de bespreking van de Nota Verbonden Partijen op 25 november 2021 de motie '*Ook verbonden partijen ondernemen maatschappelijk verantwoord en duurzaam circulair*', aangenomen om verbonden partijen aan te sporen om ook in ecologische en sociale zin een positieve bijdrage aan Haarlem te leveren.

Gemeente Haarlem hanteert een brede definitie van verbonden partijen. De term verbonden partijen geldt voor alle organisaties waar de gemeente zowel een financieel belang als een bestuurlijk belang in heeft. Er zijn echter ook organisaties waar de gemeente alleen subsidie aan geeft, zonder dat zij in het bestuur van die organisaties zit. De nota verbonden partijen bevat de kaders voor de omgang met verbonden partijen en grote gesubsidieerde instellingen, dit omdat met de laatste

groep vaak ook een intensieve relatie bestaat en er veel geld mee gemoeid is. De positie van de gemeente is echter wel anders dan ten opzichte van verbonden partijen. Dat leidt tot andere mogelijkheden in de omgang met deze instellingen.

De mate waarin bedrijven doen aan MVO is niet wettelijk vastgelegd. Bedrijven maken daarin zelf keuzes. Wel neemt de maatschappelijke druk op bedrijven toe om bij hun productie rekening te houden met de effecten daarvan op mens, milieu en maatschappij. De gemeente hecht veel waarde aan MVO en vindt het belangrijk dat de deelnemingen waarin zij participeert en instellingen waaraan zij opdrachten verleent dit ook doen.

De gemeente kan als aandeelhouder of opdrachtgever wensen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) aan bedrijven niet opleggen. MVO heeft namelijk betrekking op de bedrijfsvoering van de deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde instellingen. Als aandeelhouder of opdrachtgever heeft de gemeente geen formele zeggenschap over de bedrijfsvoering van een bedrijf. Desondanks is er wel degelijk ruimte voor de gemeente om in haar rol als aandeelhouder of opdrachtgever MVO onder de aandacht te brengen.

Eén van de manieren om aandacht op het belang van MVO te vestigen is met rapportage over maatschappelijk relevante indicatoren (MRI) in het jaarverslag van de verbonden partijen en de gemeente.

Voorstel is om in de rapportage onderscheid te maken tussen de deelnemingen en instellingen onderling omdat ze in grootte en aard verschillen. Zo is informatie over duurzaamheid of goed werkgeverschap voor deelnemingen/instellingen met weinig of geen werknemers niet altijd goed te meten, niet representatief of niet aan de orde. In lijn met de motie wordt voorgesteld enkel de Vennootschappen en coöperaties en Gemeenschappelijke regelingen (met een eigenstandige bedrijfsvoering) te betrekken bij de rapportage.

Er is in 2021, bij de jaarrekening 2020, gestart met een inventarisatie over duurzaamheid. Hierbij is aan deze partijen gevraagd om informatie aan te leveren met betrekking tot CO2 prestatieladdercertificering, het voornemen tot certificering en CO2 uitstoot (indien gecertificeerd), doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en al behaalde resultaten op dit vlak.

Daarnaast stelt de gemeente waar relevant duurzaamheid aan de orde in gesprekken met de deelnemingen, bijvoorbeeld tijdens de aandeelhoudersvergaderingen, passend binnen actief aandeelhouderschap. Het voorstel is om een gelijke aanpak te hanteren om ook de sociale component onder de aandacht te brengen.

Concreet houdt dit in dat de jaarlijkse uitvraag aan verbonden partijen wordt uitgebreid, naast financiële gegevens (is en) wordt gevraagd ook de volgende gegevens aan te leveren:

MRI kerngegevens	
CO2 emissie (ton)	(indien gecertificeerd)
CO2 emissie reductie (ton / %)	(indien gecertificeerd)
Medewerkers waarderingsonderzoek	
Man/vrouw verdeling bestuur en RvC (%)	
Aantal stageplekken	
Werknemers met afstand tot arbeidsmarkt	
Ziekteverzuim %	

Via deskresearch en in gesprek (o.a. raadplegen van de jaarverslagen) wordt aanvullend gerapporteerd over het vastgestelde beleid bij de deelnemingen (per begroting 2023):

- MVO beleid;
- Diversiteitsbeleid;
- Sociale Toegankelijkheid;
- Duurzaamheidsbeleid;
- Circulariteitbeleid;
- Certificering (CO2-prestatieladder).

Daarnaast wordt aan deze partijen ook gevraagd om inzicht te geven in hun duurzaamheidsvoornemens (concrete duurzaamheidsdoelstellingen) en doelstellingen aangaande social return on investment (SROI).

In de paragraaf verbonden partijen kan hiermee per jaarrekening 2022 langs de volgende drie thema's worden gerapporteerd:

- Evenwichtige samenstelling bestuur en RvC
- Goed werkgeverschap
- Duurzaamheid: CO2-uitstoot en circulaire economie

Vanzelfsprekend omvat duurzaamheid meer dan CO2 uitstoot en kijkt de gemeente bij diversiteit verder dan de man-vrouw verhouding. De uiteindelijke rapportage beoogt trends te ontwaren en deelnemingen bewust te maken hoe zij presteren ten opzichte van de andere verbonden partijen. Bovendien kunnen of mogen organisaties veelal niet rapporteren over andere vormen van diversiteit in het werknemersbestand.

Daarnaast beschikt het college met deze verantwoording over informatie waarmee zij MVO bij de verbonden partijen verder kan agenderen en bevorderen.

Met voorgesteld proces en rapportage geeft het college invulling aan de wens van de raad zoals verwoord in de motie. Het college beschouwt met deze (proces)afspraken de motie daarom als afgedaan.

Motie "Ook bij Verbonden Partijen is het minimum-uurloon 14 euro"

Bij de behandeling van de nota Verbonden partijen op 25 november 2021 is de motie "Motie 17.01 Ook bij Verbonden Partijen is het minimum-uurloon 14 euro" ([2021/0645341](#)) aangenomen waarin wordt gevraagd om:

- Te komen tot een beeld van de huidige stand van zaken met betrekking tot de hoogte van het gehanteerde minimum-uurloon;
- Om op basis van de verkregen inzichten een beeld te schetsen wat er gedaan zou moeten worden om overall een minimum-uurloon van 14 euro te hanteren, inclusief de mogelijke consequenties daarvan voor de begroting van de gemeente Haarlem;

Deze vraag heeft betrekking op de volgende Gemeenschappelijke Regelingen (8x) en privaatrechtelijke rechtspersonen (5x):

Verbonden partij	Voldoet reeds aan minimumloon € 14?
Veiligheidsregio Kennemerland	Ja, voldoet.
Recreatieschap Spaarnwoude	Ja, voldoet.
Noord Hollands Archief	Ja, voldoet.
Cocensus	Ja, voldoet.
Spaarne Werkt	Ja voldoet (CAO Sociale werkvoorziening).
Omgevingsdienst IJmond	Ja, voldoet.
Bereikbaarheid/mobiliteit	Ja, voldoet.
Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten regio west-Kennemerland	Ja, voldoet (geen aparte organisatie, vallen onder gemeente Haarlem)
SRO	Nee, voldoet niet.
Spaarnelanden N.V.	Nee, voldoet nog niet. Wel voornemens dit aan dit passen.
Werkpas Holding B.V.	De holding wordt eind 2022 geliquideerd, enkel de nieuwe GR Spaarne werkt (vervanger van GR Paswerk) blijft bestaan.
BNG	Ja, voldoet.
Alliander	Nee, voldoet niet. Alliander hanteert wettelijk minimumloon op basis van Bedrijfs-cao Alliander 2018 – 2021

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat een aantal partijen nog niet voldoen aan het minimum uurloon van € 14. Voor deze partijen is in kaart gebracht wat de financiële consequentie zou zijn wanneer het huidige gehanteerde uurloon wordt verhoogd tot veertien euro.

SRO N.V.

Medewerkers werkzaam voor SRO Kennemerland BV vallen onder de CAO Vermo. CAO Vermo kent vanaf 2022 een eigen salaristabel, los van de CAO gemeente. De impact van het hanteren van een minimum uurloon van € 14,- gaan hanteren geeft een effect van ongeveer € 125.000 op jaarbasis. Dit bedrag is voor SRO als totaal, niet enkel voor SRO Kennemerland. Dit is ook niet mogelijk gezien alle medewerkers binnen het concern eenzelfde beloning moeten krijgen. Overleg met de andere aandeelhouder (gemeente Amersfoort) zou plaats moeten vinden over dit bedrag.

Spaarnelanden N.V.

Voor Spaarnelanden geldt de CAO Grondstoffen Energie & Omgeving (GEO). Spaarnelanden heeft recent in een directeurenoverleg GEO aangegeven dat ze de lijn van haar achterban wil volgen en in de CAO onderhandelingen met vakbonden inbrengt dat het laagste loon dat betaald wordt niet lager is dan de € 14. De huidige CAO-GEO loopt tot en met 31 maart 2022. Wanneer het minimumloon bij Spaarnelanden naar € 14 wordt verhoogd (via de nieuwe CAO-GEO) leidt dit tot een geringe stijging van de gemeentelijke kosten voor de activiteiten die van Spaarnelanden worden afgenomen, zoals afvalinzameling en reiniging en daarmee tevens tot een geringe stijging van de Afvalstoffenheffing.

Alliander

Alliander hanteert het wettelijk minimumloon (€ 9,96 op basis van 40-urige werkweek bij 21 jaar en ouder). Aangezien het aandeel van de gemeente Haarlem in Alliander 0,009% bedraagt zal Haarlem het tekort op de personeelslasten van deze organisatie niet dekken.

Met bovenstaande beantwoording geeft het college invulling aan de wens van de raad zoals verwoord in de motie. Het college beschouwt met deze beantwoording de motie als afgedaan.

Besluit:

1. Met het procesvoorstel zoals verwoord onder 1.2.1. de motie Ook verbonden partijen ondernemen maatschappelijk verantwoord en duurzaam circulair (2021/0645349) als afgedaan te beschouwen.
2. Met de beantwoording zoals opgenomen onder 1.2.1 de motie Ook bij Verbonden Partijen is het minimum-uurloon 14 euro” (2021/0645341) als afgedaan te beschouwen.

Motie Duurzaamheidsbegroting

Bij de Kadernota 2022 heeft de raad de motie Duurzaamheidsbegroting aangenomen. In deze motie wordt opgeroepen om bij de volgende klimaatbegroting deze uit te breiden met onderwerpen die refereren aan een bredere duurzaamheidsdefinitie. Gegeven de omvang van de opgave kiest het college ervoor dit stapsgewijs te verankeren in de P&C-producten en het begrotingsproces. De motie blijft daarmee actief en heeft blijvende aandacht van het college en raad.

Wijzigingen streefwaarde en omschrijving prestatie-indicatoren aantal bomen en aantal aangeplante bomen in de openbare ruimte

In het jaarverslag is aangegeven dat de registratie van het aantal bomen in de openbare ruimte is aangescherpt, waarbij bijvoorbeeld bomen op sportvelden uit de telling zijn gehaald (geen openbare ruimte). Deze aanscherping werkt ook door in de streefwaarde voor het aantal bomen in 2022 en verdere jaren zoals opgenomen in de Programmabegroting 2022-2026. Ook is de inschatting over de stijging van het aantal bomen in de openbare ruimte geactualiseerd. Bij deze laatste indicator is aanscherping van de omschrijving nodig: in de huidige omschrijving staat dat het gaat om het aantal nieuw aangeplante bomen, terwijl bedoeld wordt het aantal nieuw toegevoegde bomen (en bijvoorbeeld niet de herplant bij kap). Voor beide indicatoren wijzigen de streefwaarden en de omschrijving als volgt.

Aanscherping streefwaarden en omschrijving bomen openbare ruimte	2022	2023	2024	2025	2026
Was - Aantal bomen in de openbare ruimte	62.600	62.800	62.900	63.000	63.100
Is - Aantal bomen in de openbare ruimte	60.900	61.200	61.500	61.800	62.100
Was - Aantal nieuw aangeplante bomen in de openbare ruimte	300	200	100	100	100
Is - Aantal nieuw toegevoegde bomen in de openbare ruimte	500	300	300	300	300

Besluit:

1. In te stemmen met een wijziging van de streefwaarden bij de prestatie indicator *Aantal bomen in de openbare ruimte* (beleidsveld 5.1, Programmabegroting 2022-2026) conform het voorstel in de Kadernota 2023 (paragraaf 1.2) en te rapporteren conform de gewijzigde streefwaarden..
2. In te stemmen met het wijzigen van de prestatie indicator *Nieuw aangeplante bomen* naar *Nieuw toegevoegde bomen* en te rapporteren conform de gewijzigde streefwaarden..

1.2.2. Cluster sociaal

Instellen nieuwe reserves kinderopvangtoeslag en regionale arbeidsmarkt

1. Regionale middelen arbeidsmarktbeleid: € 2.281.797

De gemeente Haarlem heeft in 2020 en in 2021 als centrumgemeente verschillende regionale middelen ontvangen. Het gaat hierbij om:

- Middelen voor versterking van de arbeidsmarktregio
- Middelen in het kader van Perspectief op Werk
- Middelen in het kader van crisisdienstverlening (waaronder aanpak Jeugdwerkloosheid)

In de Jaarrekening 2020 zijn de niet-bestede regionale budgetten bestemd voor 2021. Ook in 2021 zijn deze middelen voor een groot deel niet besteed. Hiervoor zijn verschillende oorzaken te benoemen. Sommige projecten zijn vertraagd als gevolg van corona, of kennen een gefaseerde uitrol. Daarnaast zijn veel coronaherstelmiddelen- en bijbehorende kaders pas in de loop van 2021 vrijgekomen. Tot slot is een deel van de middelen ontvangen voor de uitvoering over meerdere jaren.

Het gaat om tijdelijke middelen, bestemd voor de hele regio en gekoppeld aan de opdracht voor de gemeente Haarlem om deze te besteden in samenwerking met sociale partners en andere gemeenten. Voor de komende jaren zijn in dit kader regionale bestedingen gepland.

Om de middelen voor de regio beschikbaar te houden en jaarlijkse overhevelingen te voorkomen wordt voorgesteld hiervoor een aparte bestemmingsreserve *Regionaal arbeidsmarktbeleid* in te stellen en het saldo van 2021 hieraan toe te voegen.

2. KOT (Kinderopvangtoeslag affaire): € 457.683

In de KOT-regeling ontvangt de gemeente middelen voor de uitvoering van begeleiding van KOT-geduceerden en het regelen van vrijstellingen van schulden. Daarnaast worden alle ingekochte trajectkosten en verleende vrijstellingen voor deze doelgroep vergoed.

De looptijd van het project is van 2021 tot en met maximaal 2025. Een deel van de inkomsten in 2021 betreft vergoedingen voor uitgaven die zich in de hele projectperiode voordoen. Omdat onzeker is tot hoeveel uitvoeringskosten deze regeling nog leidt, wordt voorgesteld de niet bestede middelen toe te voegen aan een nieuwe bestemmingsreserve *Kinderopvangtoeslag* voor de periode 2022-2025, waarmee in die periode de resultaten KOT verrekend kunnen worden.

Zie ook 2.4 Bestemming rekeningresultaat

Besluit:

1. De reserve *Regionaal arbeidsmarktbeleid*, waaruit de regionale bestedingen voor het versterken van de regionale arbeidsmarkt gedekt worden, in te stellen en een bedrag van € 2.281.797 aan deze reserve te doteren.
2. De reserve *Kinderopvangtoeslag* (KOT) voor de periode 2022-2025, waarmee nog te maken kosten voor de uitvoering van de KOT-regelen gedekt worden, in te stellen en een bedrag van € 457.683 aan deze reserve te doteren.

1.2.3. Cluster fysiek

Ontwikkeling Reserve Vastgoed

In de nota Reserves en Voorzieningen 2021-2025 ([2021/608291](#)) is het doel van de reserve Vastgoed vastgesteld. Mutaties in de reserve Vastgoed worden voorgelegd aan de gemeenteraad in de reguliere Planning en Control-cyclus (voortgangsrapportage, programmabegroting en bestuursrapportage). In aanvulling daarop wordt in de kadernota een beeld gegeven van de ontwikkeling van de reserve.

De structurele onderhoudsmiddelen in de exploitatiebegroting zijn niet toereikend om het jaarlijks benodigde onderhoud aan het gemeentelijke vastgoed uit te kunnen voeren. Sinds 2013 worden er jaarlijks middelen vanuit de reserve Vastgoed toegevoegd aan de exploitatiebegroting om zo toch het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren. Niet strategisch vastgoed wordt verkocht door de gemeente. Omdat de niet strategische portefeuille vastgoed eindig is, zal ook de voeding uit verkopen aan de reserve Vastgoed eindigen. De huidige werkwijze kan volgens de huidige inschattingen tot in ieder geval 2027 aangehouden worden, mogelijk minder lang indien de hoge inflatie aanhoudt. Voor de lange(re) termijn zal een oplossing gevonden moeten worden om het onderhoud structureel te kunnen blijven uitvoeren.

In onderstaande tabel is de stand per begin 2022 en de verwachte ontwikkeling van de reserve Vastgoed tot en met 2027 opgenomen. Per saldo stijgt de reserve naar verwachting tot eind 2025 door de geraamde verkoopopbrengsten. Na 2025 vervallen deze dotaties en daalt de reservestand.

Begrote ontwikkeling Reserve Vastgoed	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Beginstand	8.129	6.509	3.416	5.133	6.497	4.834
Dotaties:						
Verkoopvoorraad	6.727	1.000	5.280	4.017		
Reservering GREX Zwemmerslaan				750		
Subtotaal	6.727	1.000	5.280	4.767		
Onttrekkingen:						
Onttrekking Verkoopkosten	428	128	100	400		
Onttrekking aanvulling onderhoudsbudget	4.436	2.465	2.463	1.663	1.663	1386
Onttrekkingen ten behoeve toegankelijkheidsmaatregelen	750	750	750	1.165		
Onttrekking ten behoeve bijdrage begrotingstekort	2.500	750	250			
Overig	233	-	-	175		
Subtotaal	8.347	4.093	3.563	3.403	1.663	1.386
Eindstand	6.509	3.416	5.133	6.497	4.834	3.448

Groei van de stad: woningbouwopgave

De druk op de woningmarkt in Haarlem blijft onverminderd hoog. Afgelopen jaar is de bevolking van Haarlem, na een jaar van afname, weer gegroeid. De groei van het aantal woningen neemt af.

Ontwikkeling aantal woningen

Woningen	2005	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
aantal	68.521	72.998	73.674	74.037	74.796	75.633	76.424	77.200	77.496
mutatie		4.477	676	363	759	837	791	776	296

Ontwikkeling aantal inwoners

Inwoners	2005	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
aantal	146.790	156.635	158.123	159.202	159.717	161.260	162.891	162.526	162.933
mutatie		9.845	1.488	1.079	515	1.543	1.631	-365	407

Ontwikkeling aantal huishoudens

Huishoudens	2005	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
aantal	70.814	75.959	76.564	76.799	76.946	77.813	78.171	78.202	nnb
mutatie		5.145	605	235	147	867	358	31	

Ontwikkeling bezetting

Bezetting	2005	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bezetting per woning	2,14	2,15	2,15	2,15	2,14	2,13	2,13	2,11	2,10

De afname van de groei van het aantal woningen komt doordat woningbouwplannen vertragen, anderzijds omdat als gevolg van het restrictieve splitsingsbeleid minder wordt gesplitst. Het probleem is niet alleen het aantal woningen, maar ook de aanwezigheid van woningen voor de juiste doelgroepen. De afgelopen jaren is het aantal woningen in het sociale en middensegment afgenomen ten gunste van dure koop en vrije sector huur. Zo is de betaalbare koopsector met woningen onder de 200.000 euro in Haarlem nagenoeg verdwenen. Om ook de lagere en middeninkomens een plek te bieden in de stad is het van belang woningen toe te voegen in de juiste segmenten. De woningcorporaties hebben door afschaffing van de verhuurdersheffing nu meer financiële ruimte voor de bouw van sociale huurwoningen. De gemeente heeft met hun prestatieafspraken over de gezamenlijke inzet om dit te bereiken.

De focus voor de woningbouwopgave in Haarlem ligt op realisatie van woningen in de zeven ontwikkelzones. Deze bieden niet alleen de mogelijkheid om een aanzienlijke hoeveelheid woningen toe te voegen, maar ook om woningen voor de juiste doelgroepen te bouwen. In de zones wordt dan ook beoogd een groot aantal sociale en betaalbare woningen toe te voegen. Naast woningen worden andere functies en (maatschappelijke) voorzieningen toegevoegd die horen bij een aantrekkelijk stedelijk woonmilieu, maar ook voldoende groen en water.

Zowel op rijksniveau als op gemeentelijk niveau is er gekozen om de stedelijke groei met name binnenstedelijk te laten plaatsvinden. Vooral om de groene buffers en natuurgebieden te ontzien. Grootschalige, binnenstedelijke ontwikkelingen zijn complexer dan voorheen het geval was. De binnenstedelijke locaties zijn meestal niet in eigendom van de gemeente, en er is veelal sprake van versnipperd grondeigendom. Aanvullend speelt problematiek zoals stikstof en het ontbreken van duidelijke stedelijke keuzes, bijvoorbeeld op het gebied van parkeren. Verschillende ambities op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, mobiliteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie moeten samen een plek krijgen en uiteindelijk leiden tot een plan dat financieel haalbaar is. Om de ontwikkeling van de

zones financieel mogelijk te maken is voor de drie geprioriteerde zones een Woningbouwimpuls subsidie toegekend.

Ontwikkeling van de zones is een langjarig proces. Gelet op de geschetste problematiek is voorinvestering in proces- en plankosten en het uitvoeren van diverse onderzoeken van belang. Om die reden zijn er inmiddels ook ontwikkelzonemanagers voor de niet-prioritaire zones aangesteld.

De woningbouwontwikkeling, en daarmee stedelijke ontwikkeling, betekent dat ook geïnvesteerd moet worden in de leefbaarheid en de bereikbaarheid van de stad. Dit vertaalt zich onder andere in het programma 'Bereikbare steden', een aantal maatregelen met betrekking tot de ontwikkeling van drie OV-knooppunten in Haarlem. In 2021 is de nota Bovenwijkse netwerkvoorzieningen ([2021/86978](#)) vastgesteld waarin onder andere is vastgelegd hoe gebiedsontwikkelingen gaan bijdragen aan een aantal infrastructurele ingrepen in de stad.

Omgevingswet

Na diverse malen uitstel, treedt de Omgevingswet naar verwachting op 1 januari 2023 definitief in werking. Door de verantwoordelijk minister is inmiddels het ontwerp-Koninklijk Besluit (KB) met de nieuwe inwerkingtredingsdatum aangeboden aan de Eerste- en Tweede Kamer. De tijd tot inwerkingtreding is nodig om verder te werken aan de stabiliteit van de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Op basis van een stabiel stelsel kan binnen de gemeente vervolgens het inregelen van de werkprocessen en het oefenen met de systemen starten.

Haarlem ligt op schema om in ieder geval overeenkomstig de minimale eisen van de Omgevingswet te kunnen werken, zodra deze in werking treedt. Niet alleen omdat de Omgevingswet dit vraagt, maar ook omdat onderdelen als integraal werken, ruimte geven voor initiatieven vanuit de samenleving en het creëren van een samenhangend beleidskader, aansluiten bij de ontwikkelingen en ambities die wij als gemeente en organisatie zelf hebben.

Door het meermaals uitstellen van de Omgevingswet zijn de invoerings- en implementatiekosten de afgelopen jaren flink opgelopen. In de voortgangsrapportage zijn, vooruitlopend op de rijksbijdrage, extra middelen gevraagd. De structurele financiële claims welke op dit moment bekend zijn worden opgevoerd op het moment dat meer duidelijkheid is over de hoogte van de bijdrage van het rijk. De claims welke afhankelijk zijn van beleidskeuzes zullen worden voorgelegd wanneer de beleidskeuzes door de raad zijn gemaakt. In het regeerakkoord is € 150 miljoen gereserveerd om gemeenten te compenseren voor de kosten van de invoering van de Omgevingswet. Het precieze bedrag per gemeente zal later duidelijk worden en worden uitgekeerd via de meicirculaire. De verwachting is dat een (groot) deel van de huidige en toekomstige claims gedekt kan worden uit deze tegemoetkoming. Verder start een monitoringsproces en volgen drie interbestuurlijk afgesproken financiële evaluaties van de stelselherziening. De laatste hiervan zal plaatsvinden in 2027. Hieruit zal ook moeten blijken in hoeverre het uitgangspunt budgettair neutrale invulling gegarandeerd blijft of kan worden.

Versnelling investeringen openbare ruimte

In de informatienota *Versnelling bestedingsruimte Investerings Openbare Ruimte* ([2021/0549531](#)) heeft het college oplossingsrichtingen geformuleerd om de bestedingen te versnellen. In deze Kadernota 2023 wordt een eerste uitwerking van de oplossingsrichtingen gegeven.

In de geactualiseerde *Strategische Beheervisie 2022-2031* wordt voorgesteld om op een slimme manier werk met werk te maken, door de bestuurlijk vastgelegde beleidsambities (duurzaamheid, groen, klimaat, mobiliteit) direct mee te nemen bij de onderhoudsprojecten in de openbare ruimte. Het nieuwe college zal hierover een besluit nemen.

Om dit ook organisatorisch mogelijk te maken wordt de strategische beheercapaciteit van de organisatie versterkt en middels meer data gedreven werken wordt er voor gezorgd dat de onderhoudsconditie van het areaal beter wordt gemonitord en dat maatregelen optimaal worden geprogrammeerd. In 2022 is ook de portfoliomanager aangesteld. Met die functie wordt er een beter overzicht gecreëerd op onder andere de portfolio onderhoudsprojecten en kan beter worden gestuurd op prioritering en voortgang. Hiermee wordt invulling gegeven aan de versterking van de capaciteit en competenties van de organisatie.

Voor de diverse beleidsambities uit de omgevingsvisie voor de openbare ruimte zoals de mobiliteitstransitie, vergroenen en vernatten is in factsheets op hoofdlijnen inzichtelijk gemaakt wat de extra investeringslasten zijn om die ambities waar te maken. Wanneer het niveau van de ambities en de bijbehorende middelen zijn bepaald en vastgesteld kunnen die middelen ook kaderstellend worden ingezet voor de te realiseren ambities van de projecten. Bij de start van het project is bekend binnen welke beleids- en financiële kaders het project gerealiseerd moet worden en kan de realisatie in overleg met de bewoners starten. Participatie richt zich dan vooral op de wijze waarop de ambities worden gerealiseerd en dus niet meer primair op de ambitie zelf (bijvoorbeeld: niet meer op de vraag of een straat ingericht moet worden als 30-km zone maar hoe de straat wordt ingericht als 30-km zone. Niet hoeveel parkeerplaatsen voor auto's beschikbaar zijn, maar waar de parkeerplaatsen komen). Daarmee zijn de kaders voor inspraak helder; dit versterkt de mogelijkheid om een project ook binnen de afgesproken kaders en termijn te realiseren.

In deze kadernota wordt voorgesteld om alle voorbereidingskredieten voor 2022 direct vrij te geven. Daarmee wordt ambtelijke capaciteit bespaard die direct ingezet kan worden op het maken van het voorlopig ontwerp conform de beleidsambities. Ook worden op deze wijze de voorbereidende werkzaamheden beter over het jaar gespreid. Die spreiding zorgt voor een efficiëntere inzet van personeel en dat is zeker gelet op de huidige krapte op de arbeidsmarkt belangrijk.

Dit jaar is een 213a onderzoek gepland naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het investeringsprogramma. De conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek worden gebruikt om de uitvoering van het investeringsprogramma verder te optimaliseren.

Kanttelingen t.a.v. versnelling uitvoering investeringsprogramma openbare ruimte

Naast voorgenoemde stimuleringsmaatregelen zijn er ook knelpunten bij de uitvoering. Belangrijkste knelpunten zijn de stijgende prijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne, het gebrek aan materiaal bij aannemers en de voortdurende krapte op de arbeidsmarkt.

Besluit:

1. Met oog op het realiseren van een versnelling in de investeringen in de openbare ruimte de voorbereidingskredieten voor 2022 direct vrij te geven

Gebiedsgericht werken

Met het gebiedsgericht werken sluit de gemeente goed aan op wat nodig is in de stad. Iedere vier jaar wordt voor elk gebied de gebiedsopgave beschreven. Deze opgave komt tot stand op basis van een analyse, de ervaringen van samenwerkingspartners, georganiseerde bewoners en van de gemeente. De bestuurlijke ambities zijn leidend. Er wordt op dit moment gewerkt aan een nieuwe opgave 2023-2026. Jaarlijks vertaalt het college de opgave door naar een gebiedsplan: een compact overzicht van doelen en activiteiten per gebied, waarin de belangrijkste speerpunten en

bijbehorende acties staan beschreven. Vanaf 2022 zijn de [Gebiedsplannen](#) opgenomen binnen de begrotingscyclus.

Naast de doelen en acties is tevens beschreven met welke partners wordt samengewerkt. Van het stimuleren van initiatieven tot grote bouwopgaven, van vergroeningswensen tot armoede en sociale cohesie. De integrale uitvoering draagt bij aan een groter effect. De doelen zijn meerjarig en alle gebieden kennen vergelijkbare thema's als ook een aantal gebied specifieke speerpunten. Zo krijgt in alle gebiedsplannen de groei van de stad aandacht. Leefbaarheid staat eveneens in alle gebieden centraal. En hoewel de gebieden levendig en karakteristiek zijn, is de onderlinge diversiteit groot. Een aantal bewoners in Schalkwijk en in Oost ervaren belemmeringen om 'mee te doen'. In de speerpunten van deze gebieden komen dan ook kwetsbare Haarlemmers en jeugd naar voren. Bewoners in Noord en Zuid-West zijn initiatiefrijk; de focus ligt hier vooral op kansen (programma Nieuwe Democratie) en duurzaamheid. Overigens zonder oog te verliezen voor de sociale problematiek in bepaalde buurten van deze wijken. Het Centrum, als huiskamer van de stad, richt zich ook op ondernemers en het vinden/houden van een balans tussen leefbaarheid en toerisme.

Het gebiedsplan richt zich dus op de speerpunten uit de opgave en beschrijft de acties, die bijdragen aan de realisatie van de doelen. In alle gebieden wordt echter meer uitgevoerd. Zoals bijvoorbeeld projecten uit het Detailhandelactieplan, het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs, het Programma Onderhouds Werken voor de openbare ruimte en het Integraal Veiligheid- en Handhavingsplan. Uitvoering van dergelijke projecten vindt in afstemming met, of in samenhang met de doelen uit het gebiedsplan plaats. In het Gebiedsprogramma komen al deze werkzaamheden samen en is een overzicht van alle projecten per gebied opgenomen. De Gebiedsopgave, het Gebiedsplan en het Gebiedsprogramma vormen de instrumenten om met elkaar aan de stad te werken, afspraken vast te leggen en ook uit te voeren.

Bij de Kadernota 2023 heeft het college het [Concept Gebiedsprogramma 2023 – 2027](#) vastgesteld. Dit Concept Gebiedsprogramma is een weergave van de projecten die de gemeente voornemens is gebiedsgericht uit te voeren in het aankomende jaar en een meerjarenperspectief voor de vier jaren daarop. In de overzichten wordt elk project kort beschreven, wordt aangegeven onder welk begrotingsprogramma het valt en in welke jaren het wordt uitgevoerd. Bij behandeling van de Programmabegroting 2023 – 2027 wordt het gebiedsgerichte uitvoeringsprogramma 2023 definitief vastgesteld.

Via de [online applicatie van het gebiedsprogramma](#) worden de Haarlemmers op de hoogte gehouden van wat er in hun stad, wijk of straat gebeurt en wanneer. Transparant, openbaar (via de gemeentelijke website) en actueel, zo wil de gemeente communiceren richting inwoners en andere belanghebbenden. De raad wordt binnen de reguliere planning en control cyclus geïnformeerd over de voortgang van lopende programma's en projecten.

1.3 Financiële ontwikkelingen Wmo en Jeugd

Financiële ontwikkeling Sociaal Domein

In deze paragraaf worden de actuele financiële ontwikkelingen voor Wmo en Jeugd op een rij gezet en wordt zichtbaar gemaakt wat het effect op de begroting en meerjarenbegroting is. Startpunt voor deze analyse is het meerjarenbeeld dat in de Kadernota 2022 is opgenomen. De financiële voorstellen voor 2023 en verder zijn vorig jaar voor de Wmo niet in de begroting verwerkt vanwege de onzekerheid over de ontwikkeling van de inkomstenkant (arbitragecommissie Jeugd, al dan niet

aanpassen abonnementstarief Wmo). Onzekerheid die met een nieuw regeerakkoord weggenomen zou kunnen worden.

Voor de Wmo was er door het uitblijven van een nieuw kabinet geen duidelijkheid over een vorm van extra middelen. De financiële effecten voor 2022 (€ 4,8 miljoen extra budget) zijn in de begroting 2022 zonder aanvullende maatregelen ten laste van het resultaat gebracht.

In afwachting van een nieuw regeerakkoord zijn de (financiële) effecten voor 2023 en verder niet verwerkt om in deze Kadernota 2023 opnieuw, geactualiseerd, op te nemen. Daarna wordt dezelfde trend- en scenario-analyse gemaakt als bij de vorige Kadernota's, een analyse langs 4 lijnen:

1. De structurele effecten vanuit de Jaarrekening 2021 zijn in beeld gebracht.
2. De autonome ontwikkelingen die zich de afgelopen maanden hebben voorgedaan (na de begroting 2022) zijn financieel vertaald. De prijscomponent is hierin een belangrijk element.
3. Voor zowel Wmo als Jeugd is de verwachte ontwikkeling van de volumes (lees: zorggebruik) in beeld gebracht.
4. Realisatie taakstellingen.

Deze 4 elementen zijn financieel vertaald in een groeiscenario Wmo en een groeiscenario Jeugd.

Effecten regeerakkoord

De scenario's gaan over de ontwikkeling van de gemeentelijke uitgaven. Daar staan bijdragen van het Rijk tegenover. Aan de batenkant hebben zich ook belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. In de periode tussen de Kadernota 2022 en de begroting 2022 kwam er meer duidelijkheid over de extra middelen Jeugd. De arbitragecommissie gaf het bindende advies structureel ruim € 1,5 miljard aan het budget toe te voegen. Door het Rijk is voor 2022 en 2023 invulling aan dit advies gegeven. Met de extra middelen kon in de Begroting een aantal knelpunten voor 2022 opgelost worden én resteerde een positief saldo van € 6,0 miljoen dat aan de Algemene reserve is toegevoegd. Voor de jaren erna is een stelpost van 75% van adviesbedrag in de begroting opgenomen.

Het regeerakkoord heeft voor de inkomsten Wmo en Jeugd niet gebracht wat er door de gemeente van verwacht werd. In het coalitieakkoord komt het kabinet-Rutte IV terug op het bindende advies van de arbitragecommissie. Eenzijdig is besloten om de extra middelen Jeugd met € 100 miljoen in 2024 te verlagen en met € 500 miljoen vanaf 2025. Dit leidt tot een lagere Rijksbijdrage dan in de Programmabegroting 2022-2026 is opgenomen. Voor 2026 € 3,4 miljoen nadelig.

Argument van het Rijk is dat de gemeenten deze extra besparing kunnen realiseren door uitvoering te geven aan de Hervormingsagenda Jeugd en de daarin op te nemen maatregelen. Het is de vraag of die besparingen haalbaar zijn, belangrijke maatregelen zijn al ingevoerd (zoals de POH-ers), of vragen nog besluitvorming van het Rijk (invoeren Eigen bijdrage).

De Eerste Kamer heeft tot 2 keer toe een motie aangenomen waarin het kabinet wordt opgeroepen de bezuiniging terug te draaien. Ook onderhandelt de VNG niet meer met het kabinet over de hervormingsagenda.

Het is dan ook niet de verwachting dat het Rijk de gehele bezuiniging doorzet. In het financieel kader voor de coalitievorming is rekening gehouden met het gemiddelde tussen de uitspraak van de commissie van wijzen en de startnota. Vanaf 2025 leidt deze aanname tot een extra verwacht voordeel van € 2,1 miljoen (Financieel kader 31-03-2022, 4.1.2. Jeugd, p.p. 8).

Recentelijk is gemeld dat het kabinet de aangekondigde bezuiniging van € 500 miljoen vanaf 2025 gaat schrappen. Wel wordt er nog onderzocht of het mogelijk is een eigen bijdrage voor de jeugdzorg in te voeren en of het mogelijk is om behandelingen te schrappen die nu nog uit het jeugdzorgpotje worden betaald. De betekenis hiervan voor het financiële beeld Haarlem is in beeld gebracht bij het financieel kader (paragraaf 2.1) en leidt tot een voordeel van € 4,2 miljoen. De cijfers worden officieel bekend bij, naar verwachting, de Meicirculaire 2022.

Het Kabinet constateert in het Regeerakkoord dat het stijgende gebruik van huishoudelijke hulp de beschikbaarheid van Wmo voorzieningen onder druk zet. Er wordt daarom gewerkt aan een eerlijker abonnementstarief/eigen bijdrage voor huishoudelijke ondersteuning. Er is geen nieuwe wet- en regelgeving aangekondigd die het mogelijk maakt om op een andere wijze te sturen op de uitgaven van de Wmo maatwerkvoorzieningen.

In de doorrekening van het regeerakkoord van het CPB wordt ook genoemd dat de eigen bijdrage voor hoge inkomens verhoogd wordt en dat dit leidt tot een lagere rijksbijdrage aan gemeenten van taakstellend € 95 miljoen vanaf 2025.

In het Financieel kader is opgenomen dat deze korting door een hogere eigen bijdrage vooralsnog budgettair neutraal is.

Wmo

Ontwikkeling uitgaven

Onderstaande tabel laat zien hoe de uitgaven Wmo zich de komende jaren ontwikkelen. Er is nog steeds sprake van volumegroei, met als gevolg stijgende uitgaven. Ook de loon- en prijsstijgingen zorgen voor nadelen ten opzichte van het huidige kader. De stijging van uitgaven wordt grotendeels teniet gedaan door structurele voordelen uit de Jaarrekening 2021. De taakstellingen uit de Kadernota 2023 worden vrijwel volledig gerealiseerd.

Doordat de effecten voor 2023 en verder uit de Kadernota 2022 nu verwerkt worden, ontstaat er een nadeel van structureel € 3,8 miljoen. Nog meer maatregelen zijn niet mogelijk.

Financiële ontwikkeling Wmo	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten					
1. Nog te verwerken Kadernota 2022	0	3.785 n	3.760 n	3.760 n	3.760 n
2. Effecten vanuit Jaarrekening 2021					
Volume	-1.700 v	-2.090 v	-2.090 v	-2.090 v	-2.090 v
3. Overige effecten					
Loon- en prijseffecten (m.n. lonen)	650 n	700 n	700 n	700 n	700 n
Rijkbijdrage lonen (decembercirculaire)	-310 v	-310 v	-310 v	-310 v	-310 v
Effecten circulaire	163 n	34 n	26 n	26 n	26 n
Totaal	-1.197 v	-1.666 v	-1.674 v	-1.674 v	-1.674 v
4. Groei	800 n	1.600 n	1.600 n	1.600 n	1.600 n
5. Maatregelen en taakstellingen					
Te realiseren (basis Begroting 2022)	-2.240 v	-3.324 v	-3.449 v	-3.449 v	-3.449 v
Gerealiseerd	-2.075 v	-3.159 v	-3.284 v	-3.284 v	-3.284 v
Saldo	165 n	165 n	165 n	165 n	165 n
Effect Begroting	-232 v	3.884 n	3.851 n	3.851 n	3.851 n

1. Nog te verwerken Kadernota 2022

Vorig jaar zijn de financiële mutaties (het saldo van alle ontwikkelingen) voor de jaren 2023 en verder niet verwerkt (zie ook de inleiding hierboven). Omdat de feitelijke situatie ten opzichte van dat moment niet gewijzigd is, worden deze mutaties nu opnieuw in het financiële scenario opgenomen.

2. Effecten vanuit Jaarrekening 2021

De Jaarrekening 2021 laat een flink voordeel op de uitgaven voor de Wmo zien. Dit voordeel is ten behoeve van deze kadernota geanalyseerd op structurele effecten; die zijn van betekenis voor het meerjarenbeeld. Uitkomst van deze analyse is dat er voor € 1,7 miljoen in 2022, oplopend naar ruim € 2,0 miljoen aan structurele voordelen zijn. Voornamelijk te verklaren door een lagere groei in het aantal cliënten Huishoudelijke Ondersteuning en Ambulante begeleiding. De groei voor deze voorzieningen is overigens nog steeds boven populatiegroei (vanwege aanzuigende werking abonnementstarief en meer en langer zelfstandig wonen) en drukt daarom in het gekozen groeiscenario nog steeds zwaar op de budgetten.

3. Overige effecten

Gemeenten zijn wettelijk verplicht reële tarieven te betalen. Naar aanleiding van de aanbesteding voor Huishoudelijke Ondersteuning is een tariefonderzoek gedaan en als gevolg daarvan zijn de tarieven significant naar boven bijgesteld. Dit was deels voorzien bij de Kadernota 2022. Daarnaast is de contractuele tariefstijging voor zorgaanbieders op alle overige Wmo-voorzieningen hoger dan de ca. 1,5% indexatie op de gemeentelijke budgetten, waardoor ook op deze budgetten nadelen ontstaan. Daar staat wel een extra looncompensatie vanuit het rijk tegenover (zie Decembercirculaire 2021 ([2022/30676](#))), maar per saldo leiden de prijsontwikkelingen tot een nadelig saldo van structureel ruim € 400.000.

De huidige ontwikkelingen, zoals inflatie, krapte op de arbeidsmarkt, lopende CAO-onderhandelingen in het brede zorgdomein en de stijgende prijzen voor diverse materialen (los van de inflatie) zijn niet

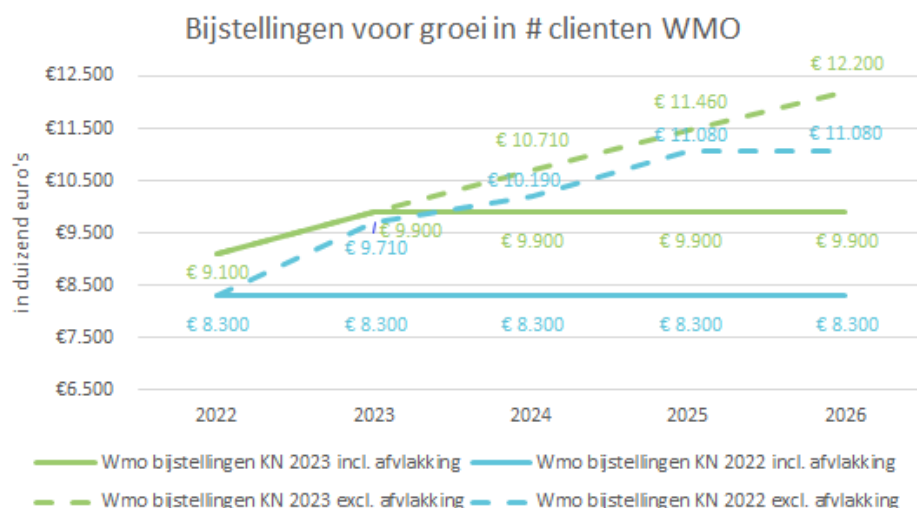
verwerkt. Deze loon- en/of prijseffecten vormen een fors risico, in een aantal gevallen is de gemeente verplicht deze te compenseren (bijvoorbeeld doelgroepenvervoer).

Een groot deel van de zorg wordt afgerekend in grote aantallen uren, dat maakt dat het zelfs bij relatief beperkte toename van de prijs uiteindelijk om grote financiële effecten gaat.

4. Groei

Om de impact van een verdere stijging in het aantal cliënten Wmo te analyseren voor de periode 2022-2026 is er per Wmo voorziening, in lijn met voorgaande jaren, een set van scenario's opgesteld. Uiteindelijk is gekozen om de kosten voor 2022 in te schatten op basis van de groei over het afgelopen jaar, omdat de groei nog steeds boven de populatiegroei ligt die voorspelt wordt in externe rapportages (vanwege aanzuigende werking abonnementstarief en meer en langer zelfstandig wonen). Dit geldt voornamelijk voor de voorzieningen huishoudelijke ondersteuning en ambulante begeleiding. Vanaf 2023 en verder wordt in dit scenario aangenomen dat de groei zich conform de populatiegroei zal ontwikkelen.

Hieronder is zichtbaar gemaakt wat het financiële risico van de verwachte volumegroei (stijgende lijn) versus de geraamde volumegroei (vlakke lijn) is. In 2026 zou dat, onder gelijkblijvende omstandigheden, een (extra) tekort van € 2,3 miljoen betekenen.

5. Maatregelen

De taakstelling die in de Kadernota 2023 is opgenomen, wordt vrijwel volledig gerealiseerd. Eén maatregel bij huishoudelijke ondersteuning, het aanmerken van wassen en strijken als een algemene voorziening, kan niet ingevoerd worden. Een structureel nadeel van € 165.000.

Sinds 2019 zijn – waar mogelijk – al diverse maatregelen genomen om de kosten binnen de Wmo te beheersen. Het betreft bijvoorbeeld versoeringen van de maatwerkvoorzieningen door middel van het aanscherpen van toegangscriteria, het verlagen van vergoedingen en het afschaffen van bovenwettelijke voorzieningen.

In de lopende verwerving Gewoon in de Wijk is ook een flinke taakstelling in de opdrachtsom opgenomen. In de nieuwe contracten voor Huishoudelijke ondersteuning en Woningaanpassingen is de mogelijkheid opgenomen om vanaf 2024 budgetplafonds vast te stellen. Voor de Kadernota 2024 wordt in beeld gebracht welke effecten het instellen van plafonds heeft. Ervaringen in het land maken duidelijk dat budgetplafonds gaan leiden tot wachtlijsten (> 1jaar). De instroom van nieuwe

cliënten is afhankelijk van de uitstroom van bestaande cliënten. En die uitstroom is (verklaarbaar) laag.

Ook is er geen nieuwe wet- en regelgeving die het mogelijk maakt om op een andere wijze te sturen op de uitgaven van de Wmo maatwerkvoorzieningen (via resultaatgericht beschikken of een inkomensafhankelijke eigen bijdrage). Dat betekent dat met de bestaande financiële kaders en wetgeving de Wmo uitgevoerd moet worden en dat het nemen van meer of andere maatregelen om de uitgaven te beheersen vrijwel onmogelijk is.

Jeugd

Ontwikkeling uitgaven

Onderstaande tabel laat zien hoe de uitgaven Jeugd zich de komende jaren ontwikkelen. Ondanks de budgetplafonds zijn de zorgkosten in 2021 verder toegenomen. Uit de trendstudie blijkt dat er de komende jaren ook sprake blijft van volumegroei, met als gevolg stijgende uitgaven. Ook de loon- en prijsstijgingen zorgen voor nadelen ten opzichte van het huidige kader. De taakstellingen worden via de budgetplafonds gerealiseerd. Per saldo is de verwachting dat de kosten structureel ruim € 3,3 miljoen gaan toenemen.

Financiële ontwikkeling Jeugd	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten					
1. Effecten vanuit Jaarrekening 2021					
Zorgaanbieders	450 n	450 n	450 n	450 n	450 n
Bijstellen budgetplafonds 2022	175 n	175 n	175 n	175 n	175 n
Niet gecontracteerde noodzakelijke zorg	500 n	300 n	300 n	300 n	300 n
RET	65 n	65 n	65 n	65 n	65 n
2. Overige effecten					
Innovatiebudget	150 n	150 n	150 n		
Motie Vaktherapie	45 n	115 n	115 n		
Formatie	400 n	400 n	400 n	400 n	400 n
Loon- en prijseffecten (m.n. lonen)	600 n	700 n	700 n	700 n	700 n
Rijkbijdrage lonen (decembercirculaire)	-375 v	-370 v	-370 v	-370 v	-375 v
Effecten circulaire	70 n				
Saldo	2.080 n	1.985 n	1.985 n	1.720 n	1.715 n
3. Groei	0	1.400 n	1.400 n	1.400 n	1.400 n
4. Maatregelen en taakstellingen					
Te realiseren (basis Begroting 2022)	-2.318 v	-2.318 v	-2.318 v	-2.318 v	-2.318 v
Gerealiseerd	-2.318 v	-2.318 v	-2.318 v	-2.318 v	-2.318 v
Saldo	0	0	0	0	0
Totaal bijstelling lasten	2.080 n	3.385 n	3.385 n	3.120 n	3.115 n

1. Effecten vanuit Jaarrekening 2021

Op basis van een analyse van de 2021 jaarrekening resultaten, zijn de structurele kosten in kaart gebracht. Voor deze structurele effecten wordt de begroting 2022 met circa € 1,1 miljoen naar boven bijgesteld.

2. Overige effecten

Verder is er een inventarisatie gedaan naar de ambtelijke inzet op Jeugdhulp. Hieruit volgt de noodzaak om de formatie met ca. 4 FTE / € 400.000 uit te breiden. Tot slot zijn er € 330.000 aan extra middelen nodig voor de uitvoering van de motie vreemd omarmd/pilot vaktherapie, het instellen van het Regionaal Expertise Team (RET) (zie collegebesluit [2021/614290](#)), uitvoeringskosten Sociale Verzekeringsbank voor de Persoon Gebonden Budgetten (PGB's) en een innovatiebudget.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht redelijke tarieven te betalen. Naar aanleiding van een onderzoek en de bevindingen van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en het Rijk op de tarieven voor Gecertificeerde Instellingen is besloten om de tarieven vanaf 2022 te verhogen (zie collegebesluit [2021/598932](#)). Dit was slechts deels voorzien bij de begroting 2022. Daarnaast was de contractuele tariefstijging voor overige zorgaanbieders hoger dan de ca. 1,5% indexatie op de gemeentelijke budgetten, waardoor ook daar een nadeel ontstaat. Daar staat wel een extra looncompensatie vanuit het rijk tegenover (zie Decembercirculaire 2021), maar per saldo leiden de prijsontwikkelingen tot een nadelig saldo.

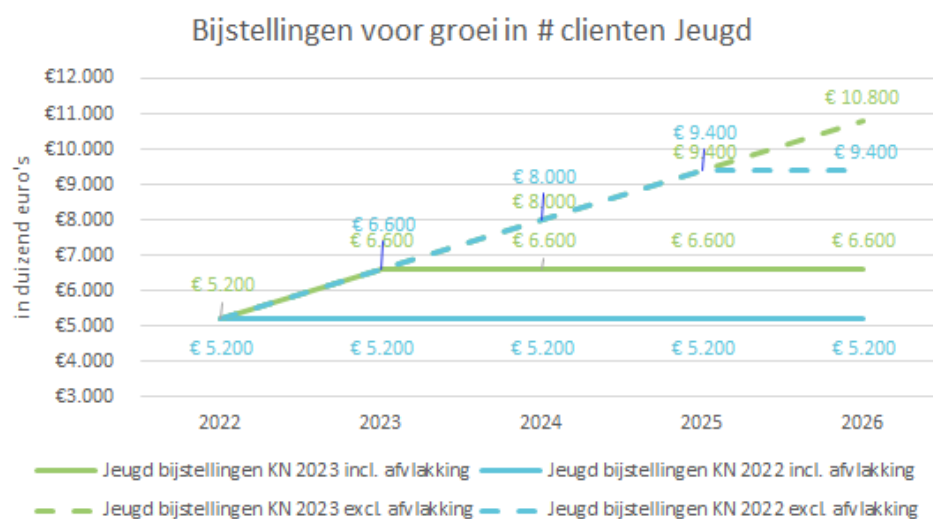
De huidige ontwikkelingen, zoals inflatie, krapte op de arbeidsmarkt, de nieuwe CAO-Jeugd zijn niet verwerkt. Deze loon- en/of prijseffecten vormen een fors risico.

Een groot deel van de zorg wordt afgerekend in grote aantallen uren, dat maakt dat het zelfs bij relatief beperkte toename van de prijs uiteindelijk om grote financiële effecten gaat.

3. Groei

Om de impact van een verdere stijging in het aantal cliënten Jeugd te analyseren voor de periode 2022-2026 is in lijn met voorgaande jaren, een set van scenario's opgesteld. Uiteindelijk is gekozen om de kosten voor 2022 en verder te schatten op basis van de groei zoals opgenomen in de Kadernota 2022 (financieel verwerkt in de begroting 2022). Dit betekent dat de in 2021 voorspelde populatiegroei is aangehouden. De daadwerkelijke groei in 2021 van het aantal cliënten lag lager dan het gekozen scenario in de Kadernota 2022, maar er is daarbij geen rekening gehouden met de impact van corona en wachtlijsten. Daarom is ervoor gekozen om de iets hogere groei uit het gekozen scenario in de Kadernota 2022 vooralsnog aan te houden voor 2022 en verder, zodat een post-corona effect (eg. hogere instroom) en het effect van het afbouwen van de wachtlijsten in ieder geval deels in de begroting is opgenomen.

Hieronder is zichtbaar gemaakt wat het financiële risico van de verwachte volumegroei (stijgende lijn) versus de geraamde volumegroei (vlakke lijn) is. In 2026 zou dat, onder gelijkblijvende omstandigheden, een (extra) tekort van € 4,2 miljoen betekenen.

4. Maatregelen

De taakstelling voor 2022 van € 2,3 miljoen (na bijstellingen uit de Kadernota 2022) wordt naar verwachting door middel van budgetplafonds gerealiseerd. Vanaf 2023 en verder zullen de nieuwe opdrachtnemers de kosten moeten opvangen binnen het totaal beschikbare jeugdhulp budget, inclusief de taakstelling.

Besluit:

De financiële ontwikkelingen voor Wmo en Jeugd zijn voor 2022 verwerkt in de Voortgangsrapportage 2022. De besluitvorming over de financiële ontwikkelingen voor 2023 en verder wordt verschoven naar de Programmabegroting 2023-2026 in afwachting van het nieuwe coalitieakkoord, het nieuwe college en de raad. Daarom zijn de hierboven toegelichte effecten voor 2023 en verder financieel (nog) niet verwerkt.

1.4 Invulling taakstellingen

Bezuinigingen

Taakstelling effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen

Bij de Programmabegroting 2020 is een taakstelling vastgesteld “effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen” van € 250.000 voor 2022 oplopend tot € 330.000 vanaf 2023. Deze taakstelling is inmiddels voor € 80.000 structureel ingevuld met concrete maatregelen. Voor het restant geldt het volgende:

- Voor € 170.000 is er nog geen structurele invulling. Voor 2022 en 2023 is dit incidenteel opgelost door de restantmiddelen cultuur uit de coronagelden te benutten. In overleg met de culturele instellingen zal voor latere jaren gewerkt worden aan voorstellen om de resterende € 170.000 te realiseren. De uitwerking van de scenario's voor besparing is in de Programmabegroting 2022 aangekondigd. De uitwerking heeft tot op heden nog niet geresulteerd in bezuinigingsopties. Door de impact van de coronacrisis is het voor de culturele instellingen moeilijker om de besparingspotentieel in beeld te brengen. Hier wordt meer tijd voor gevraagd. Bij de Kadernota 2024 worden de mogelijke scenario's voor de besparing uitgewerkt.

- Voor € 80.000 is de taakstelling gekoppeld aan de verbouwing van de stadsbibliotheek. Aangezien de taakstelling van € 80.000 voor de bibliotheek samenhangt met besparing op energie nadat de verduurzamingsmaatregelen zijn doorgevoerd, kan de bezuiniging pas plaatsvinden nadat het gebouw van de bibliotheek is verbouwd. Verwachting is dat dit in 2024 gereed is.

Taakstelling capaciteit Fysiek Domein

Begin 2021 is besloten tot uitbreiding van de personele capaciteit van het fysiek domein met 16,57 fte ([2021/87667](#)). Hierbij is een inwendig taakstelling opgenomen op de personele capaciteit van € 293.000 vanaf 2023. Doelstelling voor de komende jaren is het realiseren van de woningbouwopgaven en het realiseren van de ambities die zijn geformuleerd in de omgevingsvisie. Daarbij is het noodzakelijk om voldoende capaciteit en kwaliteit van de ambtelijke organisatie hierop in te zetten zodat de ambities ook worden gerealiseerd. Het fysiek domein ziet dan mogelijkheden om meer capaciteit van de ontwikkelorganisatie te verhalen op de betreffende gebiedsontwikkeling. Ambtelijke capaciteit die actief bijdraagt om zoneontwikkeling te realiseren, bijvoorbeeld de zonemanagers, wordt dan in rekening gebracht bij de betreffende gebiedsontwikkeling en komt dan niet ten laste van de algemene middelen.

Indien de zone-ontwikkeling niet wordt gerealiseerd, of in een veel lager tempo wordt gerealiseerd, dan is het uiteraard veel minder mogelijk om capaciteit te verhalen. Als die ontwikkeling zich voordoet dan is in bredere zin er ook binnen het fysiek domein minder formatie nodig. Dus als de omzet van de gebiedsontwikkeling krimpt dan krimpt ook de formatie van de ontwikkelgerichte organisatie in de volle breedte van het fysieke domein.

Besluit:

1. Het niet gerealiseerde deel van de taakstelling *effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen* voor 2023 en 2024 (verduurzaming bibliotheek ad € 80.000) ten laste te brengen van de algemene middelen.

1.5 Duurzaamheidsbegroting

Duurzaamheid was in het coalitieprogramma 2018-2022 een belangrijk thema. Ook in de nieuwe raadsperiode blijft duurzaamheid een centraal thema, mede door mondiale en Europese ontwikkelingen. Gedurende de vorige raadsperiode is er toegewerkt naar een Duurzaamheidsbegroting, verder was de ambitie om 'Duurzaamheid' altijd als beoordelingscriterium mee te nemen voor investeringen en nieuw beleid. In lijn met deze ambitie is in de Programmabegroting 2019-2023 voor het eerst een duurzaamheidsparagraaf opgenomen. Verder is bij de Kadernota 2022 een duurzaamheidsbegroting opgeleverd. Dit instrument helpt het gemeentebestuur om tot een efficiënte besluitvorming te komen over een doelmatige en doeltreffende inzet van middelen. Ook helpt het om te verantwoorden over de al dan niet behaalde duurzaamheidsdoelstellingen. Bij de duurzaamheidsbegroting hoort de Haarlemse Routekaart Duurzaamheid ([2021/430881](#)). De routekaart brengt de doelstelling voor CO₂-reductie in beeld en laat zien hoe deze doelen bereikt kunnen worden, de duurzaamheidsbegroting monitort in hoeverre de doelstellingen behaalt (lijken te) worden.

Door het geformuleerde beleid voor duurzaamheid, heeft de gemeente impact op diverse partijen in de stad. Een voorbeeld hiervan is o.a. de subsidieregelingen (bv hoogrendement isolerend glas)

waarmee de gemeente duurzaamheidsmaatregelen van derden probeert te sturen. Maar ook door uitvoering van de eigen taken en investeringen heeft de gemeente een impact op het milieu. De gemeente heeft hierin een voorbeeldfunctie. Hierbij gaat het o.a. om investeringen in de openbare ruimte of om de wijze waarop de gemeente met de eigen panden omgaat. Door duurzaamheid te verweven in de investerings- en (nieuwe) beleidsvoorstellen wordt inzicht gegeven in de CO₂-reductie, bijvoorbeeld door het opnemen van een duurzaamheidsratio (CO₂/€). De raad krijgt hiermee een instrumentarium in handen om de duurzaamheidscomponent objectief te laten meewegen en te prioriteren bij (investerings)afwegingen.

In de afgelopen jaren zijn er reeds ervaringen opgedaan op het gebied van duurzaamheid. Een goed voorbeeld hiervan is de prioritering van het verduurzamen van strategisch vastgoed ([2021/570677](#)) op basis van kosteneffectiviteit van maatregelen (CO₂/€). De inzichten die dit heeft gegeven over de vraag waar de grootste CO₂-winst te behalen is, kunnen gebruikt worden bij het prioriteren tussen andere investeringsvoorstellen.

Een ander voorbeeld van een (indirecte) bijdrage van de gemeente aan duurzaamheid is het verlenen van een garantstelling aan het WijkEnergieBedrijf Ramplaankwartier ten behoeve van het ZonneWarmteNet Ramplaankwartier ([2021/404461](#)). Het ZonneWarmeNet is begonnen als wijkinitiatief van bewoners en door samenwerking en co-creatie met en de garantstelling door de gemeente kan de wijk worden voorzien van een betaalbare, duurzame en aardgasvrije warmtevoorziening.

De verscherpte Europese doelstelling is om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 55% omlaag te brengen ten opzichte van het niveau van 1990, deze doelstelling wil de Europese Commissie realiseren door haar 'Fit for 55'-pakket¹. Haarlem zal in de uitvoering aansluiten op de Europese doelstelling om tot CO₂-reductie te komen. Gelet op deze Europese ontwikkelingen ziet Haarlem mogelijkheden om voort te bouwen op deze duurzaamheidsbegroting zodat al ontwikkeld duurzaamheidsbeleid en -instrumentarium een centrale plek krijgt in de beleids-, investerings- en besluitvormingsprocessen van de gemeente. Daarbij wordt ingezet op het goed meetbaar maken van CO₂-reductie. Het afwegingskader wordt verrijkt door naast CO₂ effecten ook rekening te houden met wat nodig is voor klimaatadaptatie en voor een circulaire economie. Er is een revolverend fonds energiebesparing (RFE) ingesteld om belemmeringen weg te nemen om renderende investeringen in duurzaamheid te doen. Bij de begroting 2023 worden nieuwe revolverende voorstellen ten laste van het RFE verwacht.

De duurzaamheidsimpact van de gemeente wordt vergroot door ook als opdrachtgever de verbonden partijen te stimuleren om de CO₂-effecten te meten en als grote opdrachtgever te normeren. De uitvraag naar duurzaamheid van de verbonden partijen is als vast onderdeel opgenomen in de paragraaf verbonden partijen van programmabegroting en het jaarverslag. In de komende jaren word beoogd de Routekaart Duurzaamheid door te ontwikkelen zodat deze aansluit bij het Europese programma. De routekaart zal worden aangepast aan de verscherpte Europese doelstelling van 55% reductie van CO₂-uitstoot in 2030 ten opzichte van het niveau van 1990.

Bij de Programmabegroting 2023-2027 wordt het Investeringsplan definitief vastgesteld. Op basis van het verrijkte afwegingskader zal de gemeenteraad een voorstel ontvangen waarbij inzicht wordt vergroot hoe investeringen bijdragen aan duurzaamheidsrendement.

¹ [Centraal Planbureau publicatie 'Economische beschouwing Fit for 55-pakket'](#)

2 Ontwikkelingen meerjarenraming en financiële positie

2.1 Financiële ontwikkeling en meerjarenraming

De meest recente meerjarenraming komt uit de Programmabegroting 2022-2026 (inclusief aanvullende voorstellen), die in november 2021 is vastgesteld door de raad. In deze meerjarenbegroting zijn de financiële gevolgen verwerkt van moties en amendementen en van de aanvullende voorstellen bij de begroting. Sinds de vaststelling zijn er een aantal ontwikkelingen geweest die buiten de invloedssfeer liggen van de gemeente. Deze ontwikkelingen zijn grotendeels al eind maart gedeeld in het [financieel kader ten behoeve van de coalitievorming](#). In de kadernota wordt het financieel kader geactualiseerd naar de huidige inzichten.

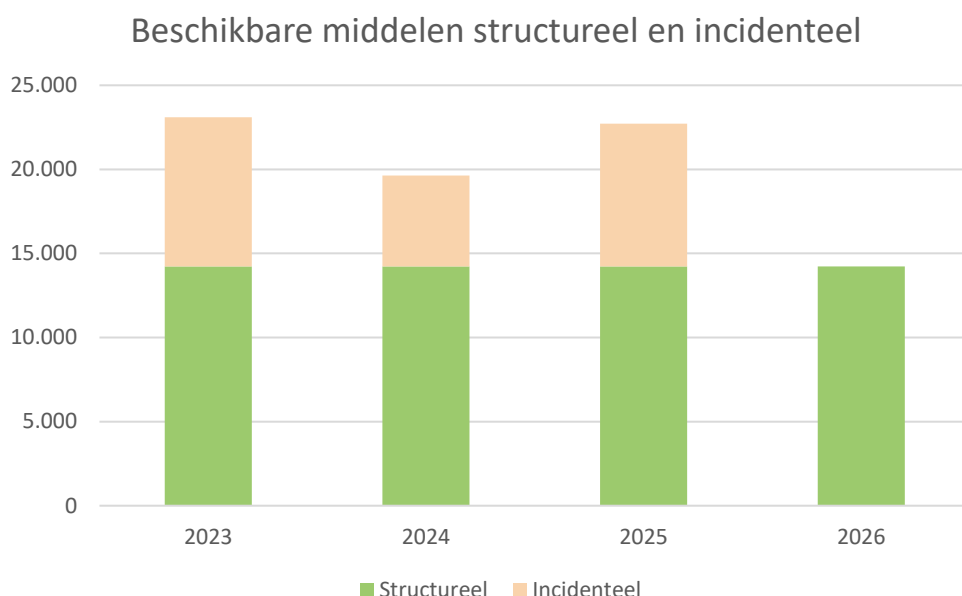
In de [startnota van het Kabinet-Rutte IV](#) wordt het coalitieakkoord “Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst” financieel vertaald. Onderdeel van deze vertaling is de doorwerking naar medeoverheden, waaronder de gemeente Haarlem. In het financieel kader zijn de effecten van de startnota voor zover mogelijk doorvertaald naar de gemeente Haarlem. De definitieve doorrekening vindt plaats bij de meicirculaire.

De doorrekening van het regeerakkoord leidt tot beperkte beschikbaarheid van structurele middelen. Hoofdoorzakelijk hiervoor is het ontkoppelen van het accres met de Rijksuitgaven vanaf 2026, het bevriezen van de opschalingskorting tot 2025 en de bezuiniging op Jeugdzorg van € 500 miljoen. Gezien het belang van stabiele gemeentefinanciën en de mogelijkheid om lokaal beleid te kunnen realiseren wordt het niet waarschijnlijk geacht dat het huidige pallet wordt doorgezet. De verwachting is dat er meer structurele ruimte voor gemeenten zal komen. Op welk onderwerp en hoeveel zal moeten blijken uit gesprekken tussen gemeenten en het Rijk. In de [maartbrief](#) van het ministerie van BZK aan gemeenten en provincies geeft de minister aan bewust te zijn van de beperkte financiële ruimte in het jaar 2026 en een traject voor het opstellen van een contourennota in te richten, o.a. met de VNG. Doel van deze contourennota is duidelijkheid geven over de hoofdrichting, zodat de verdere uitwerking van een toekomstbestendige en stabiele financieringssysteem zorgvuldig kan worden ingevuld. De verwachting is dat de eerste resultaten in juni 2022 worden gedeeld.

Vooruitlopend op de uitkomsten van deze gesprekken zijn in het financieel kader aannamen gemaakt op structureel hogere baten. Bij het maken van de aannamen voor het accres en de opschalingskorting is uitgegaan van gemiddelde scenario's, om te voorkomen dat de inschatting te pessimistisch is maar ook om te voorkomen dat er te optimistisch geraamd wordt. De aannamen leiden tot geraamde voordelen op het accres in 2026 (€ 0,5 miljoen) en de opschalingskorting 2026 (€ 3,2 miljoen). In het financieel kader voor de coalitievorming is voor de bezuiniging jeugdzorg aangenomen dat de helft van de bezuiniging daadwerkelijk ingevoerd wordt (voordeel € 2,1 miljoen). In het bijgewerkte kader is deze aanname verhoogd naar het geheel terugdraaien van de bezuiniging (voordeel € 4,2 miljoen). Met deze aannamen is de structurele begrotingsruimte € 14,2 miljoen voordelig.

2.2 Financieel Kader

	2022	2023	2024	2025	2026
Meerjarenraming Programmabegroting 2022-2026	0	-5.506 v	-3.027 v	-2.597 v	-3.876 v
1. Septembecirculaire	-8.968 v	-6.471 v	-6.471 v	-7.151 v	-7.661 v
2. Decembecirculaire	-359 v				
Saldo na circulaires	-9.327 v	-11.977 v	-9.498 v	-9.748 v	-11.537 v
Regeerakkoord					
3. Accres regeerakkoord	-5.987 v	-8.391 v	-15.528 v	-17.708 v	-8.410 v
Onder realisatie Rijk (25%)	1.497 n	2.098 n	3.882 n	4.427 n	
Extra verwacht accres o.b.v. gemiddelde van 2022-2025					-518 v
Subtotaal	-4.490 v	-6.293 v	-11.646 v	-13.281 v	-8.928 v
4. Jeugd					
<i>Opgenomen in regeerakkoord</i>		-12.359 v	-10.753 v	-6.443 v	-3.120 v
<i>Terugdraaien van de bezuiniging</i>			-850 v	-4.250 v	-4.250 v
<i>Reeds begroot in PB22</i>		7.800 n	7.200 n	6.500 n	6.500 n
Saldo		-4.559 v	-4.403 v	-4.193 v	-870 v
Realiseren hervormingsagenda jeugd		pm	pm	pm	pm
5.Wmo		pm	pm	pm	pm
6. Bevriezen opschalingskorting		-3.807 v	-5.087 v	-6.417 v	
Bevriezen helft van de opschalingskorting					-3.209 v
7. Fondsen		pm	pm	pm	pm
Saldo na regeerakkoord	-13.817 v	-26.636 v	-30.634 v	-33.639 v	-24.543 v
8. Autonom Kadernota		2.214 n	2.365 n	2.491 n	1.927 n
9. Autonom Voortgangsrapportage	1.448 n	-490 v	-361 v	-430 v	-430 v
10. Reservering autonoom		2.000 n	2.000 n	2.000 n	2.000 n
11. Reeds besloten: opkoopbescherming	71 n	61 n	61 n	61 n	61 n
12. Taakstelling effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen		80 n	80 n		
13. Hoeveelheidsverschillen reserve groei	1.847 n				
14. Reserve groei dotatie voor voorbereidingskosten Bereikbare steden	1.215 n				
15. Maatregelen noodsteun corona eerste helft 2022	2.260 n				
16. Aanpassing BUIG 2022	-626 v	-6.317 v			
17. Indexatie		2.996 n	2.863 n	2.807 n	2.752 n
18. Herijking gemeentefonds		pm	pm	pm	pm
19. Algemene taakstelling schrappen		3.000 n	4.000 n	4.000 n	4.000 n
Begrotingskader	-7.602 v	-23.092 v	-19.626 v	-22.710 v	-14.223 v

1. Septembercirculaire

De septembercirculaire heeft geresulteerd in een groot positief effect voor het financieel meerjarenbeeld. Voor toelichting wordt verwezen naar de informatienota ([2021/546668](#)).

2. Decembercirculaire

De decembercirculaire leidt tot een positief effect van € 360 duizend in 2022. Voor toelichting wordt verwezen naar de informatienota ([2022/30676](#)).

3. Accres

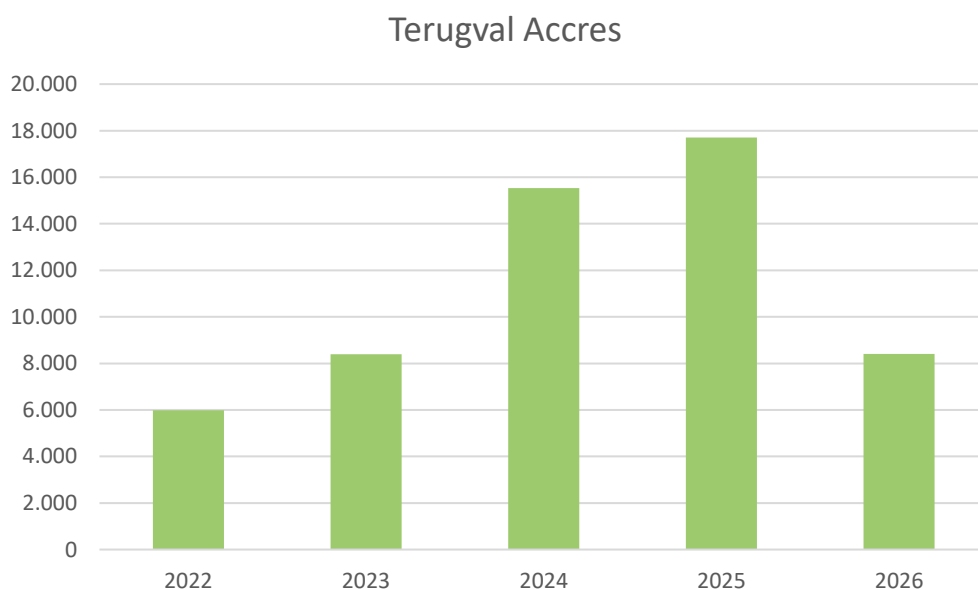
De bestaande afspraken tussen het Rijk en de gemeenten zijn dat een stijging van de rijksuitgaven leidt tot een hogere algemene uitkering, het accres. Dit staat ook wel bekend als het trap-op-trap-af principe. In het coalitieakkoord wordt dit toegepast tot 2025. De hogere uitgaven van het Rijk als gevolg van het coalitieakkoord, leidt dan ook tot een positief effect op het financieel beeld van Haarlem. Het extra te ontvangen accres voor Haarlem is € 6,0 miljoen in 2022, oplopend tot € 17,7 miljoen in 2025. In het coalitieakkoord is besloten om vooralsnog de trap-op-trap-af systematiek voor 2026 los te laten en vast te zetten op € 1 miljard ten opzichte van de miljoenennota 2022. Voor Haarlem betekent dit een voordeel van € 8,4 miljoen. Door het grote verschil tussen het voordeel van 2025 (€ 17,7 miljoen) en 2026 (€ 8,4 miljoen) worden de structurele mogelijkheden van de gemeente beperkt.

Tegelijkertijd wordt het accres gekort met € 100 miljoen ten behoeve van de woningbouwimpuls. Ditzelfde geldt voor de volkshuisvesting met € 150 miljoen voor 2023, 2024, 2025 en 2026 (beide kortingen zijn reeds verwerkt in het “accres regeerakkoord” in het financieel kader). De fondsen worden door de coalitie gedekt door een lager accres uit te keren aan de gemeente. Of en hoeveel middelen de gemeente Haarlem ontvangt uit deze fondsen is nog niet bekend. Ten opzichte van het financieel kader voor de coalitievorming is waarschijnlijker dat de woningbouwimpuls en de volkshuisvesting voor 2026 al verwerkt zijn buiten het vaste bedrag van € 1 miljard ten opzichte van de miljoenennota. Hierdoor is het verwachte accres voor 2026 hoger.

Het is nog maar de vraag of het Rijk de geplande extra uitgaven, waaraan het accres gekoppeld is, realiseert. Het Centraal Planbureau waarschuwt het kabinet voor onderuitputting. Bovendien is er krapte op de arbeidsmarkt wat de uitvoerbaarheid van de plannen onder druk zet. Ook staat er nog een aantal uitgaven op de zogeheten 'aanvullende posten' in de startnota. Deze bedragen moeten nog toebedeeld worden aan een ministerie om uit te geven maar tellen wel mee in het accres. Als deze toch niet worden toebedeeld en uitgegeven worden dan heeft dat een dempend effect op het accres. Mocht het Rijk de geplande uitgaven niet realiseren, dan valt het accres van het gemeentefonds lager uit. Uit voorzorg wordt er in het meerjarenbeeld uitgegaan van een onder realisatie van het Rijk van 25%. Dit leidt tot een lager verwacht accres.

Voor 2026 heeft het kabinet eenzijdig besloten om af te wijken van de bestaande afspraken. Hogere of lagere rijksuitgaven leiden dan niet meer tot mutaties in het accres. Doordat er een vast bedrag van € 1 miljard ten opzichte van de miljoenennota 2022 is bepaald, wordt voor 2026 niet uitgegaan van onder realisatie. De beweegreden van het kabinet om het accres handmatig neerwaarts bij te stellen is dat het kabinet kijkt naar een andere bekostigingssystematiek voor gemeenten en een ruimer lokaal belastinggebied. Voor gemeenten leidt dit tot een sterke daling van de structurele ruimte. Gezien het belang van stabiliteit voor gemeentelijk beleid is de werkwijze van het kabinet niet logisch. Een nieuwe bekostigingssystematiek of een groter lokaal belastinggebied zou niet tot een daling van inkomsten voor gemeenten moeten leiden. Het eenzijdige besluit van het kabinet om het accres los te koppelen van rijksuitgaven en de daaruit volgende beperkte structurele ruimte lijkt dan ook niet houdbaar.

In het financieel kader is daarom de aanname gemaakt dat het accres in 2026 gelijk is aan het gemiddelde accres over de jaren 2022-2025. Het gemiddelde over 2022-2026, na verwerking van de aanname van 25% onder realisatie, is € 8,9 miljoen per jaar. Na aftrek van het toegekende accres van € 8,4 miljoen, leidt dit tot een verwacht extra accres van € 0,5 miljoen in 2026. Door het hogere accres in 2026, korting woningbouwimpuls en huisvesting binnen vaste bedrag, is de aanname lager dan in het financieel kader voor de coalitievorming (€ 3 miljoen).

4. Middelen jeugd

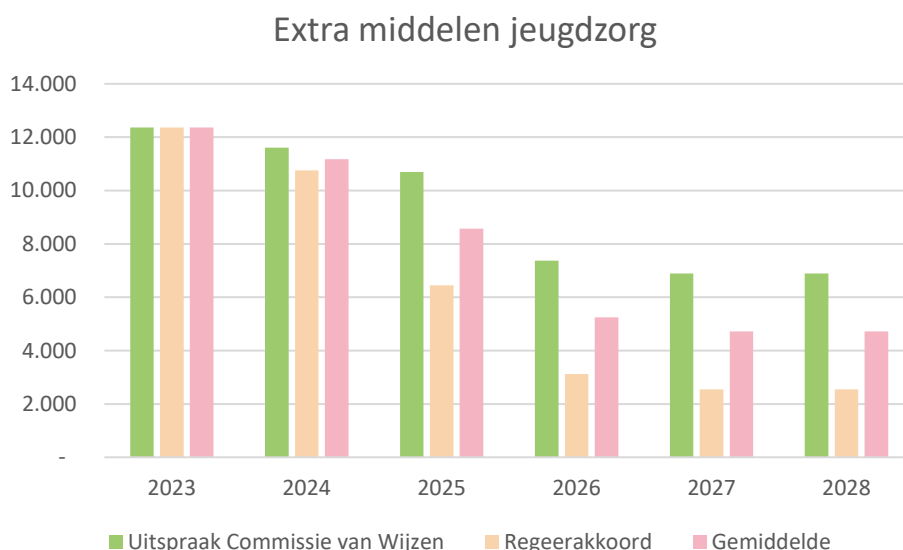
In 2021 is een arbitragecommissie ingesteld tussen Rijk en gemeente voor de middelen jeugdzorg. De uitspraak van deze commissie van wijzen was bindend en concludeerde dat het Rijk ruim € 1,5

miljard extra beschikbaar moet stellen voor gemeente om de jeugdzorg te financieren. In de Programmabegroting 2022-2026 is 75% van het aflopende bedrag geboekt als structurele baten. Voor Haarlem resulteerde dit in een voordeel van € 7,8 miljoen in 2023, aflopend naar € 6,5 miljoen in 2025. Naast de extra middelen werd besloten om tot een hervormingsagenda jeugd te komen om de kosten van jeugdzorg toekomstbestendig te maken.

In het coalitieakkoord komt het kabinet-Rutte IV terug op deze bindende afspraak. Eenzijdig is besloten om de extra middelen jeugd conform uitspraak van de commissie van wijzen te verlagen met € 100 miljoen in 2024 en € 500 miljoen vanaf 2025. Dit leidt tot een lager voordeel dan vanuit gegaan was bij de Programmabegroting 2022-2026 in 2026 voor Haarlem (€ 3,4 miljoen nadelig).

Het Rijk verwacht dat de gemeenten deze extra besparing kunnen realiseren. Aangezien er tot voor kort gewerkt werd aan de hervormingsagenda Jeugd. Echter, een resolutie van de VNG om de hervormingsagenda op te schorten na aanleiding van de bezuinigingen is met 100% van de stemmen aangenomen. Het is te bezien of de bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden en het is dan ook opmerkelijk dat het Rijk met extra bezuinigingen komt en afwijkt van de bindende uitspraak van de commissie van wijzen.

Inmiddels is een [kamerbief](#) betreffende de hervormingen jeugdzorg gedeeld met de Tweede Kamer. Daarin staat dat het kabinet heeft besloten om de aanvullende bezuinigingen een Rijksverantwoordelijkheid te maken. Dit houdt in dat de deze middelen op dit moment niet gekort worden uit de middelen die de gemeenten ontvangen. Door het geheel terugdraaien, in plaats van de helft, ontstaat er een extra voordeel van € 2,1 miljoen ten opzichte van het kader van eind maart. Het totale voordeel door het terugdraaien van deze bezuiniging is € 4,2 miljoen.

5. Middelen Wmo

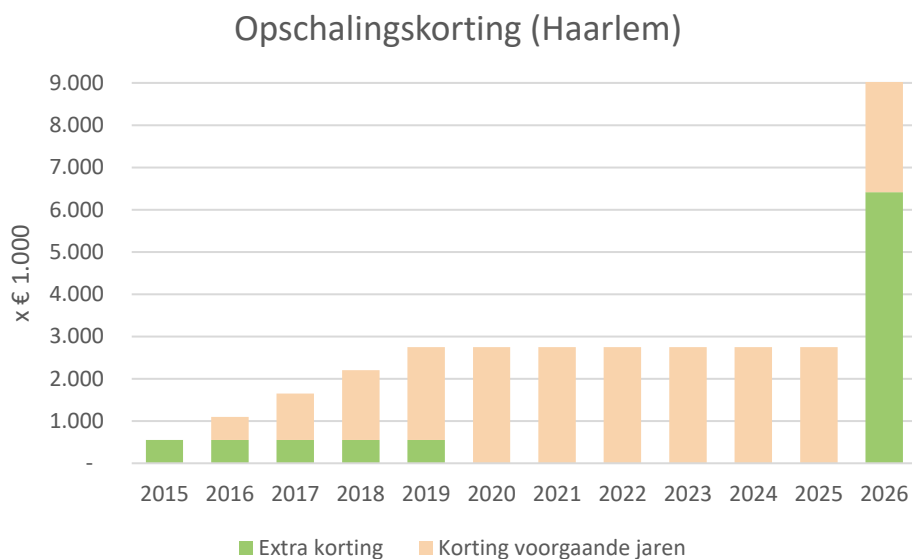
In het coalitieakkoord is geconstateerd dat het stijgende gebruik van huishoudelijke hulp de beschikbaarheid van Wmo voorzieningen onder druk zet. Er wordt daarom gewerkt aan een eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp. In de doorrekening van het regeerakkoord van het CPB wordt ook genoemd dat de eigen bijdrage voor hoge inkomens verhoogd wordt en dat dit leidt tot een lagere rijksbijdrage aan gemeenten. Dit is € 95 miljoen taakstellend vanaf 2025, maar door hogere eigen bijdragen vooralsnog budgettair neutraal.

6. Opschalingskorting

In 2015 is de opschalingskorting geïntroduceerd. Deze korting is opgelegd omdat gemeenten moesten opschalen naar grotere en efficiëntere gemeenten en daardoor kosten besparen. De efficiencykorting voor gemeenten loopt op tot € 975 miljoen in 2025. De ambitie en beleidswijziging van het opschalen is niet gerealiseerd, op dit moment zijn er 345 gemeenten, maar de korting voor gemeenten is wel blijven staan.

In het coalitieakkoord wordt de korting niet geschrapt, maar opnieuw bevroren. Dit houdt in dat er geen extra opschalingskorting is tot en met 2025. Dit leidt voor Haarlem tot een oplopend voordeel van € 3,8 miljoen in 2023 naar € 6,4 miljoen in 2025. Echter, in 2026 wordt de opschalingskorting weer effectief en is er geen voordeel meer voor de gemeenten. Ook dit beperkt de structurele mogelijkheden van gemeenten.

Gezien de bevroering van de opschalingskorting in het coalitieakkoord tot 2025 loopt en daarmee de gehele coalitieperiode bestrijkt, is het niet de verwachting dat een volgend kabinet de gehele opschalingskorting effectief maakt in 2026. Des te meer omdat de ambitie van het Rijk om gemeenten verder op te schalen er niet meer is. Om deze verwachting te kwantificeren maar tegelijkertijd prudent te blijven ramen is in het financieel kader gerekend met het terugdraaien van de (extra) opschalingskorting met 50% vanaf 2026. Hierdoor ontstaat een structureel voordeel in het kader van € 3,2 miljoen (in 2026 e.v.).

7. Fondsen

In het coalitieakkoord zijn verschillende fondsen opgenomen: woningbouwfonds, volkshuisvestingsfonds, stikstoffonds, klimaatfonds en het nationaal groeifonds. In de startnota van het kabinet Rutte IV is nog geen uitwerking gegeven aan deze fondsen. Het is dan ook nog niet bekend of de gemeenten middelen ontvangen vanuit deze fondsen. En mocht een deel van deze fondsen toe komen aan de gemeenten, dan is ook niet bekend hoe deze verdeeld worden. Voordelen uit de fondsen worden verwerkt volgens het principe van rijksbudget is werkbudget.

Voor het woningbouwfonds en het huisvestingsfonds is wel bekend dat deze worden gedekt vanuit het accres van het gemeentefonds. Voor Haarlem betekent dit een misgelopen voordeel van € 2,4 miljoen vanaf 2023. Afhankelijk van de verdeling van deze fondsen kan dit alsnog resulteren in een voordeel voor Haarlem.

8. Autonome ontwikkelingen Kadernota

De gemeente krijgt elk jaar te maken met autonome ontwikkelingen, voor deze ontwikkelingen is weinig tot geen keuzemogelijkheid. De ontwikkeling overkomt de gemeente en het college kan beperkt de afweging maken om deze middelen wel of niet toe te kennen.

	2023		2024		2025		2026	
Areaaluitbreidingen openbare ruimte	200	n	250	n	250	n	250	n
Structureel hogere beheerlasten fietsenstallingen			150	n	350	n	350	n
Wijzigingen governance en directie MRA	174	n	174	n	174	n	174	n
Bijstelling budget huur onderwijshuisvesting	366	n	502	n	428	n	-136	v
Omgevingswet	Pm	n	Pm	n	Pm	n	Pm	n
Business continuïteit management	695	n	695	n	695	n	695	n
Technisch beheer Business continuïteit management	779	n	594	n	594	n	594	n
Totaal	2.214	n	2.365	n	2.491	n	1.927	n

Areaaluitbreidingen openbare ruimte

Jaarlijks zijn er wijzigingen in de kosten van het onderhoud van de openbare ruimte doordat de stad groeit en (beperkt) door een actualisatie van het bestaande areaal dat in onderhoud is. Hierdoor stijgen de kosten van onderhoud. De kosten van deze areaaluitbreiding worden jaarlijks bij de Kadernota verzameld, afgewogen en verwerkt in het budgettaire kader.

Structurele hogere beheerlasten fietsenstallingen

De komende jaren worden veel fietsparkeervoorzieningen geopend en zullen er ook beheerlasten zijn. Deze lasten zijn nog niet (volledig) geraamd. Het gaat om bijvoorbeeld huurlasten en beheerlasten van Hudsons Bay en Houtplein. Daarentegen vervallen er kosten vanwege het sluiten van de parkeervoorziening Botermarkt. Per saldo is in 2024 € 150 duizend extra nodig en vanaf 2025 € 350 duizend structureel.

Wijzigingen governance en directie MRA

Met de vaststelling van de nota "Vaststellen samenwerkingsafspraken Metropoolregio Amsterdam 2021/572281" zijn ook de afspraken rond het beschikbaar stellen van medewerkers aan het MRA bureau geaccordeerd. De gemeentelijke medewerkers dienen 'om niet' en naar evenredigheid van de gemeentegrootte / grootte van de deelregio beschikbaar te worden gesteld. Het betreft 1,3 fte voor heel Zuid Kennemerland schaal 13, waarvan 1 fte (€ 116.000) voor Haarlem. Daarnaast vervalt de financiële dekking van de flexibele schil MRA voor de programma-manager circulaire economie. Deze financiële dekking is structureel ingerekend. Dit betekent een dekkingsverlies van € 58.0000 voor 0,5 fte schaal 13. Omdat de medewerkers werkzaam zijn voor het MRA-bureau (1 fte) of al deel uitmaken van de bestaande formatie (0,5 fte) wordt geen overhead toegerekend en bedraagt het totaal benodigde bedrag € 174.000.

Bijstelling budget huur onderwijshuisvesting

Het investeringsplan voor onderwijshuisvesting kent een uitvoeringplanning die regelmatig onderhevig is aan wijzigingen. Enerzijds komt dit door de tijdsplanning tussen vaststellen van het investeringsplan en de uitvoeringsplanning. Anderzijds doen zich regelmatig situaties voor die buiten

de invloedssfeer van de gemeente liggen. Tijdens de uitvoeringswerkzaamheden maken scholen gebruik van tijdelijke huisvesting waarvan de kosten zijn opgenomen in de exploitatie. Als de uitvoeringsplanning wijzigt bewegen de kosten voor tijdelijke huisvesting mee.

Voor de meerjarenbegroting betekent dit voor de komende jaren een bijraming ten laste van de algemene middelen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en vaste huurkosten. De incidentele extra kosten voor tijdelijke huisvesting bedragen in 2023 € 366 duizend, in 2024 € 502 duizend, in 2025 € 428 duizend en in 2026 een voordeel van € 136 duizend.

Omgevingswet

Na diverse malen uitstel, treedt de Omgevingswet naar verwachting op 1 januari 2023 definitief in werking. Door de verantwoordelijk minister is inmiddels het ontwerp-Koninklijk Besluit (KB) met de nieuwe inwerkingtredingsdatum aangeboden aan de Eerste en Tweede Kamer. De tijd tot inwerkingtreding is nodig om verder te werken aan de stabiliteit van de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Op basis van een stabiel stelsel kan binnen de gemeente vervolgens het inregelen van de werkprocessen en het oefenen met de systemen starten. Haarlem ligt op schema om in ieder geval overeenkomstig de minimale eisen van de Omgevingswet te kunnen werken, zodra deze in werking treedt. Niet alleen omdat de Omgevingswet dit vraagt, maar ook omdat onderdelen als integraal werken, ruimte geven voor initiatieven vanuit de samenleving en het creëren van een samenhangend beleidskader, aansluiten bij de ontwikkelingen en ambities die wij als gemeente en organisatie zelf hebben. De structurele claims welke op dit moment bekend zijn worden opgevoerd op het moment dat meer duidelijkheid is over de hoogte van de bijdrage van het rijk.

Business continuïteit management

Omdat wereldwijd het aantal ransomware aanvallen toeneemt, zijn extra maatregelen genomen om de gemeentelijke bedrijfsvoering hiertegen te beschermen. In februari 2022 heeft de gemeenteraad voor dit doel een bedrag van € 1.065.000 voor 2022 ter beschikking gesteld. Omdat deze vorm van criminaliteit sterk stijgt, is het onvermijdelijk dat Haarlem ook na 2022 structureel extra middelen uittrekt om de verdedigingslinie verder te versterken. In het raadsvoorstel van januari jl. was hiervoor al een inschatting gemaakt. Mede op basis van een second opinion is de raming van het structureel benodigde bedrag nog aangescherpt. Voorstel is om in 2023 € 779.000 extra te ramen en vanaf 2024 jaarlijks € 594.000. Door te investeren in security komt extra kritische personele capaciteit beschikbaar waar ook andere digitaliseringsprojecten van profiteren doordat een bottleneck wordt opgeheven.

9. Autonomo Voortgangsrapportage

Voor toelichting wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage en de actualisatie van het investeringsplan.

	2022		2023		2024		2025		2026	
Jeugd 2022	2.080	n								
Wmo 2022	-342	v								
Incidenteel lagere beheerlasten fietsenstallingen	-210	v	-180	v						
Aanpassing huurbaten en aanhuur	-325	v	-487	v	-473	v	-473	v	-473	v
Bijstelling budget leerlingenvervoer	300	n	300	n	300	n	300	n	300	n
Vorbereidingskosten boerderijcomplex Noord Akendam	270	n								
Jaarlijkse bijstelling exploitatievergoeding SRO	267	n	191	n	191	n	191	n	191	n
Lager rentesaldo 2022	-700	v								
Herstel schades bruggen en bomen	300	n								
Omgevingswet	235	n								
Capaciteitsuitbreiding ontwikkelpojecten vastgoed	66	n	132	n	66	n				
Actualisatie aantallen gemeentefonds	-205	v	-446	v	-445	v	-448	v	-448	v
Actualisatie investeringsplan	-2.177	v	-3.779	v	-2.039	v	-1.153	v	-1.145	v
Stelpost kapitaallasten	2.177	n	3.779	n	2.039	n	1.153	n	1.145	n
Totaal Voortgangsrapportage	1.448	n	-490	v	-361	v	-430	v	-430	v

10. Reservering autonoom

De gemeente krijgt elk jaar te maken met autonome ontwikkelingen, voor deze ontwikkelingen is weinig tot geen keuzemogelijkheid. De ontwikkeling overkomt de gemeente en het college kan beperkt de afweging maken om deze middelen wel of niet toe te kennen. Het spreekt van goed financieel beleid om voorafgaand aan de afwegingen en keuzes een reservering te maken voor de ontwikkelingen die bij de en Programmabegroting 2023-2027 kenbaar zullen worden.

Gebaseerd op werkelijke bedragen voor deze ontwikkelingen in het afgelopen jaar en de autonome ontwikkelingen van de Kadernota 2023 en Voortgangsrapportage 2022 wordt een bedrag van € 2 miljoen gereserveerd voor autonome ontwikkelingen.

11. Reeds besloten: opkoopbescherming

De Huisvestingswet is in 2021 gewijzigd waardoor het voor gemeenten mogelijk is om koopwoningen te beschermen voor opkopen en verhuren door investeerders (opkoopbescherming). Voor de invoering en uitvoering van handhaving van de opkoopbescherming is een bedrag van €10.000 incidenteel en €61.000 structureel beschikbaar gesteld (2021/673255).

12. Taakstelling effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen

Het niet ingevulde deel van de taakstelling effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen is nog niet verwerkt. Dit betreft het verduurzaming bibliotheek van € 80.000 in 2023 en 2024.

13. Hoeveelheidsverschillen reserve groei

Voor toelichting wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage, hoofdstuk 3.

14. Dotatie reserve groei voor voorbereidingskosten Bushub Europaweg en gebiedsontwikkeling Stationsgebied

Voor toelichting wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage, hoofdstuk 3.

15. Maatregelen noodsteun corona eerste helft 2022

Voor toelichting wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage hoofdstuk 3.

16. Aanpassing BUIG 2022

Voor toelichting wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage hoofdstuk 3.

17. Indexatie

De begroting wordt opgesteld conform de richtlijn van de begroting ([2022/563794](#)). De indexatie is onderdeel van de richtlijn en wordt verwerkt in de kadernota. In het financieel kader voor de coalitievorming zijn verschillende scenario's uitgewerkt met betrekking tot de indexatie. Gezien de inflatieontwikkelingen is in de kadernota gekozen om een indexatie van 4,5% te hanteren voor materiele uitgavenstijging en belastingen en overige eigen inkomen. Met betrekking tot de baten en lasten van vastgoed en de doorwerking van inflatie aan beide zijden kan worden opgemerkt dat een aanhoudende hoge inflatie, dan wel verdere stijging hiervan, kan leiden tot meer of minder kostendekkendheid van huren, waarbij een deel mogelijk doorwerkt op de begroting van de gemeente (voor zover het gaat over gemeentelijk bezit). De programmabegroting wordt hiervoor het volgende ijkmoment. De hogere indexatie werkt door in de woonlasten, voor toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5.

18. Herijking gemeentefonds

De middelen van het gemeentefonds worden via een verdeelmodel aan de gemeenten toegekend. Het huidige model is verouderd en stamt uit 1997. Inmiddels hebben gemeenten nieuwe taken gekregen waardoor herijking van het model nodig is. In maart 2019 zijn de fondsbeheerders van het ministerie van Binnenlandse Zaken samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gestart met het onderzoek naar de herijking van het verdeelmodel. In februari 2021 heeft de minister van Binnenlandse Zaken de Raad aan het Openbaar Bestuur (ROB) advies gevraagd over het nieuwe voorstel voor het verdeelmodel. Met dit verzoek werden ook de eerste herverdeeleffecten tussen gemeenten bekend. Zodoende is in de Kadernota 2022 een voordeel van € 2,4 miljoen geraamd vanaf 2023. Later zijn de gegevens van het model geactualiseerd, van 2017 naar 2019, dit heeft geleid tot een bijstelling van € 0,9 miljoen negatief voor Haarlem, dit is verwerkt in de Programmabegroting 2022-2026. De huidige ramingen gaan daarmee uit van een voordeel van ongeveer € 1,5 miljoen structureel vanaf 2023. In december 2021 heeft opnieuw een herberekening plaatsgevonden, waarbij het lijkt alsof het voordeel voor Haarlem kan stijgen. Gezien de terugkerende schommelingen bij de actualisatie van (de gegevens vanuit) het nieuwe model is er voor gekozen om dit positieve effect nog niet te ramen. Het daadwerkelijke nieuwe verdeelmodel van het Gemeentefonds inclusief de gevolgen voor de gemeente worden naar verwachting bekend in de Meicirculaire 2022, verwerking van deze (afwijkende) effecten vindt plaats in de Programmabegroting 2023-2027.

19. Schrappen algemene taakstelling

Alvorens de meer jaren begrotingsruimte wordt weergegeven wordt de nog bestaande algemene taakstelling afgetrokken.

Besluit:

1. De financiële consequenties, van de onontkoombare uitgaven, meerjarig te ramen en deze financieel technisch te verwerken in de begroting 2023.
2. De meerjarige consequenties en structurele doorwerking van de Voortgangsrapportage 2022 (paragraaf 3) te verwerken in de begroting 2023.
3. Het uitgangspunt voor materiele uitgavenstijging en belastingen en overige eigen inkomsten, in afwijking van de richtlijn van de begroting, aan te passen naar een indexering van 4,5%.
4. De algemene taakstelling van € 3 miljoen in 2023 en € 4 miljoen vanaf 2024 e.v. te laten vervallen en ten lasten te brengen aan de algemene middelen.

2.3 Ontwikkeling reserves

Algemene reserve	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1-1	-34.210 v	-53.515 v	-53.785 v	-53.663 v	-53.663 v
Saldi meerjarenbegroting	-2.691 v	-1.146 v			
Extra middelen jeugd	-6.000 v				
Dotatie t.b.v. bestemming resultaat 2021:*	-7.619 v				
Dotatie restant resultaat 2021:*	-16.817 v				
(Voorgenomen) dotaties	-33.127 v	-1.146 v	0 v	0 v	0 v
Saldi meerjarenbegroting	5.000 n				
Bestemming resultaat 2018 (Kadernota 2019)	50 n	50 n			
Terugdraaien onttrekking reserve Vastgoed	1.000 n				
Voormalig reserve Sociaal domein	627 n	473 n			
Diverse voorstellen t.l.v. rekeningresultaat 2021*	7.144 n	353 n	122 n		
(Voorgenomen) onttrekkingen	13.821 n	876 n	122 n	0 n	0 n
Stand per 31-12	-53.515 v	-53.785 v	-53.663 v	-53.663 v	-53.663 v

* Over de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2021 wordt bij deze Kadernota 2023 besloten

Reserve Groei van de stad	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1-1	-712 v	-1.278 v	-1.045 v	-1.187 v	-819 v
Dotatie meerjarenraming	-897 v	-1.133 v	-1.156 v	-451 v	
Hoeveelheidsverschillen gemeentefonds (lagere dotatie)*	897 n	791 n	814 n	451 n	
Extra dotatie hoeveelheidsverschillen gemeentefonds*	-1.847 v				
Vorbereidingskosten Bereikbare Steden*	-1.215 v				
(Voorgenomen) dotaties	-3.062 v	-342 v	-342 v	0 v	0 v
Woningbouwinitiatieven	75 n				
Pilot stadsbrede uitbreiding huurderssteunpunt	100 n				
Hoeveelheidsverschillen gemeentefonds*	1.881 n			368 n	819 n
Vorbereidingskosten Bereikbare Steden *	440 n	575 n	200 n		
(Voorgenomen) onttrekkingen	2.496 n	575 n	200 n	368 n	819 n
Stand per 31-12	-1.278 v	-1.045 v	-1.187 v	-819 v	0 v

* Betreft voorstellen waarover bij de Voortgangsrapportage 2022 wordt besloten

2.4 Bestemming rekeningresultaat 2021

Het rekeningresultaat 2021 bedraagt € 32,1 miljoen positief.

Bestemmingsvoorstel Jaarrekening 2021

Resultaat	-32.094 v
Besluiten reeds genomen:	
Besluit besteding TONK middelen	1.800
Besteding ICT-middelen	1.065
	2.865 n
Voorstellen:	
Regiogelden personen met verward gedrag	285
Regionale middelen Opvang, wonen en herstel September- en Decemercirculaire 2021	2.235
Regionale middelen arbeidsmarktbeleid	2.236
Mantelzorgbeleid, pilot verbeteren toegang mantelzorgregelingen	50
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	95
DU Cultuur lokaal septembercirculaire € 569.000 en DU lokaal cultuur aanbod € 477.000	1.046
Vergroten veiligheid Reinaldapark	125
Havendienst RI&E budget	82
Frans Hals Museum depot	250
Duurzaamheid	370
Corona Herstelpakket	254
Bereikbare steden	200
Ondertussengroep inburgering	66
Extra inzet schulddienstverlening	110
Cruyff-Krajicek court in Schalkwijk	192
Versterken arbeidsmarktcommunicatie en werving personeel	750
Projectbudget voor uitvoering onderzoek Frans Hals museum	50
TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten)	579
Inzet versterkers handhaving	250
Slachthuisbuurt Zuidstrook Blok II	2.500
KOT (Kinderopvangtoeslag affaire)	458
Uitvoeringsagenda Woonvisie	230
	12.412 n
Resterend saldo	-16.817 v

Bestemming rekeningresultaat:

1. Besluit besteding TONK-middelen (€ 1.800.000)

Bij het raadsstuk ([2022/67024](#)) “Haarlem biedt financieel kwetsbare inwoners ondersteuning bij hoge energielasten” is besloten om vooruitlopend op de bestemming van het rekeningresultaat 2021 een bedrag van € 1,8 miljoen overgebleven TONK-gelden beschikbaar te stellen voor het budget bijzondere bijstand.

2. Besteding ICT-middelen (€ 1.065.000)

Bij het raadsstuk (2022/5626) is besloten om € 1.065.000 beschikbaar te stellen voor ICT middelen vooruitlopend op de bestemming van het rekening resultaat.

3. Regiogelden personen met verward gedrag (€ 285.000)

Bij de decembercirculaire is € 285.000 beschikbaar gekomen voor “Versterken dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag”. Deze Decentralisatie Uitkering ontvangt Gemeente Haarlem als centrumgemeente voor het zorg- en veiligheidshuis. Deze middelen worden beschikbaar gesteld aan het zorg en veiligheidshuis. De bestuurlijke regiegroep van het zorg en veiligheidshuis en de bestuurscommissies VRK gaan over de inhoudelijke invulling van het geld. Omdat daarbij het bedrag van € 285.000 wordt toegekend in 2022 wordt hierbij verzocht om resultaatbestemming.

4. Regionale middelen Opvang, wonen en herstel September- en Decemercirculaire 2021 (€ 2.234.682)

In de Septemercirculaire is de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang met € 17.458 naar beneden bijgesteld. De verdeling voor 2021 is ten opzichte van de Meircirculaire gewijzigd door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven. In de Decemercirculaire is € 1.708.140 aan middelen ontvangen als dekking voor de meerkosten door het coronavirus in de maatschappelijke opvang 2021. Om de continuïteit van zorg voor cliënten in de maatschappelijke opvang tijdens en na de coronamaatregelen te garanderen, zijn er in 2021 extra kosten gemaakt voor bijvoorbeeld het realiseren van extra opvanglocaties/-plekken. Deze extra kosten zijn gedekt uit de regionale reserve Opvang, Wonen en Herstel.

In de Septemercirculaire is € 334.000 toegevoegd aan de IU Beschermd wonen en in de Decemercirculaire is hier nog eens € 215.000 aan toegevoegd. Deze middelen zijn bedoeld voor de continuïteit van de zorg voor cliënten.

In de Septemercirculaire is de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang met € 14.000 naar beneden bijgesteld. Daarnaast is in de Decemercirculaire € 9.000 aan extra middelen binnen gekomen voor de extra kosten voor de Vrouwenopvang door het coronavirus in 2021.

Alle (per saldo) extra middelen voor Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang ontvangt Haarlem als centrumgemeente. Deze middelen moeten, conform de bestaande afspraken, verrekend worden met de regionale reserve Opvang, wonen en herstel. Omdat de middelen uit de Septemercirculaire en Decemercirculaire niet verwerkt zijn in de P&C-documenten zijn deze middelen op programma 7 terechtgekomen. Vanuit dit programma wordt niet afgerekend met de reserve waardoor de middelen vrijvallen in het resultaat. Voorgesteld wordt om deze middelen van in totaal € 2.234.682 via resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve Opvang, wonen en herstel.

5. Regionale middelen arbeidsmarktbeleid (€ 2.235.547)

De gemeente Haarlem heeft in 2020 en in 2021 als centrumgemeente verschillende regionale middelen ontvangen. Het gaat daarbij om:

- Middelen voor versterking van de arbeidsmarktregio

- Middelen in het kader van Perspectief op Werk
- Middelen in het kader van crisisdienstverlening (waaronder aanpak Jeugdwerkloosheid)

In de Jaarrekening 2020 zijn de niet-bestede regionale budgetten bestemd voor 2021. Ook in 2021 zijn deze middelen voor een groot deel niet besteed. Hiervoor zijn verschillende oorzaken te benoemen. Sommige projecten zijn vertraagd als gevolg van corona, of kennen een gefaseerde uitrol. Daarnaast zijn veel coronaherstelmiddelen- en bijbehorende kaders pas in de loop van 2021 vrijgekomen. Tot slot is een deel van de middelen ontvangen voor de uitvoering over meerdere jaren.

Het gaat om tijdelijke middelen bestemd voor de hele regio en gekoppeld aan de opdracht voor de gemeente Haarlem om deze te besteden in samenwerking met sociale partners en andere gemeenten. Voor de komende jaren zijn in dit kader regionale bestedingen gepland.

Om de middelen voor de regio beschikbaar te houden en jaarlijkse overhevelingen te voorkomen wordt bij de Kadernota 2023 voorgesteld hiervoor een aparte bestemmingsreserve “regionaal arbeidsmarktbeleid” in te stellen en het saldo van 2021 hieraan toe te voegen.

6. Mantelzorgbeleid, pilot verbeteren toegang mantelzorgregelingen (€ 50.000)

Het ministerie van VWS heeft eenmalig aan een aantal gemeenten geld beschikbaar gesteld dat zij kunnen inzetten voor activiteiten ter versterking van het lokale mantelzorgbeleid. De gemeente Haarlem heeft in de Decembecirculaire 2021 een bedrag van € 50.000 toegekend gekregen om de toegang tot mantelzorgregelingen te verbeteren. In Haarlem zetten we dit geld in 2022 in om op basis van een onderzoek met een concreet voorstel te komen om (de toegang tot) logeervoorzieningen te verbeteren. Dit dient als basis voor de verwerving van logeeropvang vanaf 2023.

7. Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht (€ 95.000)

De wet kwaliteitsborging bouw brengt met zich mee dat het toezicht op de technische uitvoering van bouwprojecten overgelaten wordt aan de markt. Dit houdt in dat er ook voor de gemeente een nieuwe taak bij komt. In het systeem zitten nog wat meldingen verwerkt, waar actief op gehandeld moet worden.

De wet kwaliteitsborging bouw treedt gelijk in werking met de omgevingswet. Dat houdt in dat de inwerkingtreding ook recentelijk is uitgesteld, en dus niet per 1 juli 2022 start. Er van uitgaande dat dit per 1 oktober 2022 of 1 januari 2023 zal zijn is er in 2022 nog veel werk te verzetten in het opleiden van mensen hoe om te gaan met deze nieuwe taak. Het inregelen van werkprocessen is ook nog in volle gang. Vanuit het ministerie is de oproep gedaan om proefprojecten te starten. Dit vergt ook extra inzet, en meefinancieren van de kosten van deze proefprojecten.

8. DU Cultuur lokaal septembercirculaire € 569.000 en DU lokaal cultuur aanbod € 477.000 (€ 1.046.000)

Tegenover de in 2021 genomen maatregelen stonden Rijksmiddelen ter ondersteuning van de lokale culturele sector, ontvangen over de eerste helft van 2021. Bij de bestedingsvoorstellen is verwezen naar de nog te ontvangen middelen via de septembercirculaire.

Bij het steunpakket van begin 2022 zijn rijksmiddelen uit de september- en decembecirculaire ook meegenomen. Net als in de afgelopen twee jaar is nog niet met zekerheid te zeggen hoe de situatie met betrekking tot corona zich zal ontwikkelen. En in hoeverre het steunpakket eerste helft 2022 voldoende ondersteuning gaat bieden. De prognose voor 2022 blijft onzeker, onder meer wat betreft publieksbereik en -inkomsten. De noodzaak van verdere steunmaatregelen wordt bepaald in het voorjaar, na indienen van jaarrekeningen en op basis van geactualiseerde begrotingen 2022 van de gesubsidieerde instellingen.

9. Vertraging proces aanpak Reinaldapark, afronding in 2022 (€ 125.000)

Op verzoek van de raad is de buurt actief betrokken bij de aanpak. Tijdens het participatietraject is het niet gelukt om een eenduidig beeld te verkrijgen van de aard en omvang van overlast in het Reinaldapark en de gewenste maatregelen. Daarom is eind 2021 onder 7.700 huishoudens een enquête uitgezet. Op grond van alle informatie zal begin 2022 een collegebesluit volgen over de aanpak. Daarom is het van belang het hiervoor beschikbaar gestelde budget in 2021 van € 125.000 over te hevelen naar 2022, zodat het kan worden gebruikt om de te nemen maatregelen waarover het college nog zal besluiten te realiseren. Bij de behandeling van de locatiekeuze Domus Plus heeft de raad het college middels een motie verzocht om direct aan de slag te gaan met de huidige veiligheidsissues in het Reinaldapark.

10. Havendienst RI&E budget (€ 82.000)

Bij de implementatie van de RI&E-maatregelen is regelmatig meer technisch onderzoek nodig dan vooraf ingeschat. Hierdoor worden enkele maatregelen die gepland waren in 2021 nu in 2022 uitgevoerd.

11. FHM depot (€ 250.000)

In de Bestuursrapportage 2021 is € 250.000 beschikbaar gesteld voor collectiebeheer Frans Hals Museum, voor de registratie en uithuizing van de collectie opgeslagen bij Baars. Het project start in 2022.

12. Duurzaamheid (€ 370.000)

Er is sprake van een totale onderschrijding van € 370.000. Van dat bedrag dient € 140.000 voor de Regeling Reductie Energiegebruik woningen doorgezet te worden naar 2022 omdat dit budget door het Rijk is gegeven voor 2021 en 2022. De regeling loopt dus nog door in 2022.

In 2021 is voor de warmtetransitie € 120.000 rijksbijdrage ontvangen waardoor extra activiteiten uitgevoerd konden worden. Deze activiteiten zijn wel in kaart gebracht maar konden mede door corona niet allemaal worden uitgevoerd. Dit zal in 2022 plaatsvinden. Daarnaast zijn wederom door de coronamaatregelen projecten achtergebleven waardoor € 50.000 voor duurzaamheidsadvies ten aanzien van deze projecten en diverse acties voor bewoners en ondernemers (€ 60.000) in 2021 niet besteed zijn. De middelen van € 50.000 en € 60.000 zullen in 2022 alsnog ingezet gaan worden.

13. Corona Herstelpakket (€ 254.000)

In 2021 is het nog niet mogelijk geweest gebruik te maken van cofinanciering bij de provincie voor inzet op sociaal-maatschappelijke maatregelen (€ 150.000) omdat de regeling hiervoor nog niet is opengesteld. Daarnaast hebben de coronabeperkingen aan het einde van het jaar gezorgd voor minder inzet vanuit het corona initiatievenbudget.

Voorgesteld wordt om de onderbesteding van € 254.000 over te hevelen naar 2022 en toe te voegen aan het budget voor het herstellepakket in 2022 à € 500.000. Dan kan de aanvraag voor cofinanciering bij de provincie worden ingediend en kunnen initiatieven vanuit de stad langer worden ondersteund.

14. Bereikbare Steden (€ 200.000)

Haarlem heeft de afgelopen jaren de samenwerking in MRA en G40 verband geïntensiveerd. Dit heeft tot een aantal mooie (regionale) projecten geleid, omvangrijke externe subsidies en een betere positionering van onze stad.

Met het beschikbaar stellen van incidentele middelen voor het intensiveren en professionaliseren van belangenbehartiging en lobby heeft Haarlem een mooie stap gezet met het vaststellen van de Nota Versnellers Duurzaam doen.

Voor de gebiedsontwikkeling in de ontwikkelzones en OV-knooppunten draait Haarlem samen met acht andere gemeenten mee in het project Bereikbare steden van rijk-MRA-Haarlem. Doel van dit project is om samen met onze partners (o.a. provincie, regiogemeenten, ProRail, NS, Rijk, VRA en marktpartijen) de woningbouwopgave te versnellen en het inhoudelijk en financieel mogelijk maken van de drie OV knooppunten (en gebiedsontwikkeling rondom) Nieuw-Zuid, Stationsgebied en Oostpoort.

Om dit project ook in 2022 voort te kunnen zetten is – net als in 2021 – een projectbudget nodig. Dit budget wordt ingezet voor externe inhuur voor specifieke deskundigheden (bv mobiliteit en projectmanagement) en concrete lobbyactiviteiten en het creëren van ‘reuring’ in de stad. Meer dan de helft van de kosten voor externe inhuur wordt gedekt uit het budget voor de flexibele schil van de provincie. Voorgesteld wordt om van € 200.000 beschikbaar stellen voor Bereikbare steden.

15. Ondertussengroep inburgering (€ 66.050)

Het College wil inburgeraars die vallen onder de oude wet Inburgering zoveel mogelijk gelijke kansen bieden en van gelijk aanbod voorzien als de inburgeraars onder de nieuwe wet Inburgering. Daarom biedt het college ook een brugklasprogramma aan en adviseren we deze groep zoveel mogelijk gebruik te maken van het nieuwe inburgeringsaanbod en taalonderwijs bij de gecontracteerde aanbieders te volgen. Dit is ook toegezegd aan de gemeenteraad en de participatieraad.

De afgelopen 2 jaar heeft het inburgeringsonderwijs niet altijd doorgang kunnen vinden. Daardoor hebben veel inburgeraars achterstanden opgelopen.

Om in 2022 alle mogelijkheden te kunnen blijven bieden voor de inburgeraars onder de oude wet, wordt voorgesteld om het in 2021 niet gebruikte budget voor de ondertussengroep te bestemmen voor 2022.

16. Extra inzet schulddienstverlening (€ 110.000)

Vanuit de coronareserve is bij de Voortgangsrapportage 2021 € 354.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van extra inzet budgetcoaches. Bij de Bestuursrapportage 2021 is voorzien dat hiervan € 225.000 benodigd zou zijn in 2021 en € 129.000 in 2022. Bij deze inschatting is voorzien in de afloop van corona-steunmaatregelen door het rijk in 2021. Bij nader inzien zijn als gevolg van de nieuwe ervaring van het coronavirus ook de steunmaatregelen voortgezet en bleek er in 2021 minder extra budgetondersteuning nodig. Na het beëindigen van de rijkssteun wordt nog wel een grote hausse aan schuldenproblematiek verwacht. Daarom wordt voorgesteld om het niet bestede budget à € 110.000 beschikbaar te stellen voor 2022.

17. Cruyff-Krajicek court in Schalkwijk (€ 192.000)

Bij de Voortgangsrapportage 2021 en de Bestuursrapportage 2021 is € 680.000 beschikbaar gesteld voor extra activiteiten en voorzieningen voor jongeren tijdens corona. Een overzicht hiervan is gedeeld met de raad via een raadsinformatiebrief ([2021/169956](#)) van 23 maart 2021.

Van deze middelen is een bedrag van €192.000 bestemd voor een nieuw Cruyff-Krajicek court in Schalkwijk. De plannen en besluitvorming voor de Cruyff-Krajicek courts in Schalkwijk zitten nog in de inspraakprocedure en konden daardoor nog niet gerealiseerd worden. De planning voor realisatie van de Cruyff-Krajicek courts staat nu op 2022 (behoudens bezwaarschriften).

Daarom wordt voorgesteld deze €192.000 via resultaatbestemming naar 2022 over te hevelen zodat het court in 2022 gerealiseerd kan worden.

18. Versterken arbeidsmarktcommunicatie en werving personeel (€ 750.000)

Op verschillende beleidsvelden blijven middelen over als gevolg van het niet invullen van vacatures door krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast resteren er middelen op het opleidingsbudget vanwege uitval door de coronamaatregelen. Gelet op de krappe arbeidsmarkt ook in het openbaar bestuur wordt ingezet op het versterken en zichtbaar maken van het werkgeversmerk van de organisatie, alsook inzet op actieve recruitment. Traineeships hebben afgelopen jaren bijgedragen aan het opleiden en laten instromen van talent binnen de organisatie. Een organisatie-brede traineepool en een traineepool gericht op het fysiek domein worden opgezet voor de komende twee jaar. Daarom wordt voorgesteld € 750.000 van het rekeningresultaat te bestemmen voor het vergroten van de instroom van medewerkers.

19. Projectbudget voor uitvoering onderzoek Frans Hals museum (€ 50.000)

In 2021 is € 50.000 aan projectbudget voor uitvoering onderzoek Frans Hals museum beschikbaar gesteld dat niet meer kon worden uitgevoerd. De medewerker die dit onderzoek zal uitvoeren is begin 2022 gestart waardoor deze middelen in 2022 wel ingezet zullen worden.

20. TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) (€ 578.689)

In 2021 is er minder gebruik gemaakt van de TONK regeling dan dat er middelen vanuit het rijk zijn verstrekt. In 2022 wordt nog een geringe uitgave verwacht op basis van de regeling 2021.

De TONK was bedoeld voor huishoudens die door de coronasituatie te maken kregen met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten niet meer konden voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas boden. Hiermee ligt de TONK regeling in lijn met de doelstelling van het minimabeleid.

Voor het minimabeleid/bijzonder bijstand is een stijgende trend te zien van kosten gelijk aan die van de bestedingsvoorwaarden van de TONK, vooral wat betreft de bijstand voor woonlasten. Daarboven is er voor langere tijd sprake van een problematische stijging van de energiekosten. Voor 2022 is voor schrijnende energiearmoede een voorstel gedaan met het raadsstuk Haarlem biedt financieel kwetsbare inwoners ondersteuning bij hoge energielasten. De vooruitzichten op stabiele of dalende prijzen op de energiemarkt worden steeds ongunstiger. De verwachting is dat in de komende periode (mogelijk ook na 2022) vanuit minimabeleid/bijzondere bijstand hierop extra financiële ondersteuning nodig zal zijn. Daarom wordt voorgesteld het saldo 2021 van de TONK toe te voegen aan de middelen voor minimabeleid en bijzondere bijstand en de extra uitgaven 2022 voor energiekosten hieruit te dekken.

21. Inzet versterkers handhaving (€ 250.000)

Met de versterkers is afgesproken om eerdere bezuinigingen op handhaving weer tijdelijk terug te draaien en het handhavingsbudget gedurende 3 jaar met 250.000 euro te vergroten. Met dit budget worden extra handhavers ingehuurd. Daarom kunnen de middelen naar verwachting ingezet worden in 2022 om handhaving te versterken en wordt verzocht om het incidentele budget uit 2021 over te hevelen naar 2022. Met een grote inhuurpool kunnen pieken in de lente en zomer worden opgevangen en extra acties worden gehouden. Tevens is de inhuurpool een goede kweekvijver voor nieuw aan te trekken handhavers. Bij gebleken geschiktheid komen de handhavers in dienst van de gemeente.

22. Slachthuisbuurt Zuidstrook Blok II (€ 2.500.000)

In het raadsstuk "Afsluiten grondexploitaties Transformatieprojecten" ([2015/394907](#)) is aangegeven dat de boekwaarde Slachthuisbuurt Zuidstrook Blok II toegevoegd zou worden aan de reserve leefomgeving en dat jaarlijks de positieve resultaten van de transformatieprojecten toegevoegd en de negatieve resultaten onttrokken zouden worden aan deze reserve. De reserve wordt aangewend voor de verbetering van de leefomgeving. Aangezien het toevoegen van de verkoopopbrengsten niet

als expliciet besluitpunt is opgenomen in het raadsstuk kunnen de middelen niet direct worden toegevoegd aan de reserve leefomgeving.

In 2021 is de verkoop Slachthuisbuurt Blok II gerealiseerd. De opbrengst van deze grondverkoop (inclusief de dotatie aan de reserve leefomgeving) is niet opgenomen in de begroting. Dit leidt tot een voordeel van € 2.5 miljoen. Voorgesteld wordt om via resultaatbestemming deze opbrengst alsnog te doteren aan de reserve Leefomgeving.

23. KOT (Kinderopvangtoeslag affaire) (€ 457.683)

In de KOT-regeling ontvangt de gemeente middelen voor de uitvoering van begeleiding van KOT-geduceerden en het regelen van vrijstellingen van schulden. Daarnaast worden alle ingekochte trajectkosten en verleende vrijstellingen voor deze doelgroep vergoed.

De looptijd van het project is van 2021 tot en met maximaal 2025. Een deel van de inkomsten in 2021 betreft vergoedingen voor uitgaven die zich in de hele projectperiode voordoen. Omdat onzeker is tot hoeveel uitvoeringskosten deze regeling nog leidt, wordt voorgesteld de niet bestede middelen toe te voegen aan een nieuwe bestemmingsreserve KOT voor de periode 2022-2025, waarmee in die periode de resultaten KOT verrekend kunnen worden. Bij de Kadernota 2023 wordt een voorstel gedaan om de reserve KOT in te stellen.

24. Uitvoeringsagenda Woonvisie (€ 230.000)

De meicirculaire 2021 heeft geleid tot een incidenteel voordeel voor de jaren 2021 en 2022. Voor de uitvoeringsagenda woonvisie zijn middelen beschikbaar gesteld bij de Bestuursrapportage 2021. De middelen zijn bedoeld voor de gehele periode van de uitvoeringsagenda Woonvisie en hadden daarom aan de reserve Wonen gedoteerd moeten worden. Deze middelen zijn derhalve nog niet volledig uitgegeven in 2021. Om de middelen beschikbaar te houden voor de uitvoeringsagenda woonvisie wordt voorgesteld om deze toe te voegen aan de reserve wonen.

Resterend saldo

Voorgesteld wordt het resterend saldo na bestemming (€ 16,8 miljoen) te doteren aan de Algemene reserve.

Besluit

1. In te stemmen met de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2021 tot een totaalbedrag van € 12.412.000 (paragraaf 2.3).
2. Het restant jaarrekeningresultaat 2021 na bestemming € 16.817.000 te doteren aan de algemene reserve (paragraaf 2.3).

3 Voortgangsrapportage 2022

3.1 Inleiding en samenvatting

In de voortgangsrapportage worden de wijzigingen op het lopende jaar gepresenteerd. Ook de structurele doorwerking van deze wijzigingen wordt weergegeven in de voortgangsrapportage. Echter, het besluit over de structurele toekenning middelen voor de posten 2023 e.v. volgt in de Kadernota 2023. Dat maakt dat besluitvorming t.a.v. de voortgangsrapportage enkel betrekking heeft op 2022.

De voortgangsrapportage 2022 resulteert in een voordeel van € 3,2 miljoen. De verslechtingen in het huidige jaar zijn in totaal € 8,5 miljoen, waarvan de scenarioanalyse Jeugd/wmo met € 1,8 miljoen, de steunmaatregelen corona € 2,3 miljoen en de hoeveelheidsverschillen van de reserve groei € 1,8 miljoen de grootste nadelen zijn. De verbeteringen zijn voor 2022 totaal € 11,7 miljoen, voornamelijk veroorzaakt door de verwerking van de Septembercirculaire (€ 9,0 miljoen voordeel).

De structurele doorwerking van de Voortgangsrapportage 2022 wordt besloten bij de Kadernota 2023, maar weergegeven in de Voortgangsrapportage 2022. De scenarioanalyses Jeugd en Wmo zijn incidenteel opgenomen in de voortgangsrapportage. De structurele doorwerking en de begrotingsmethode zijn onderdeel van de coalitievorming.

Leeswijzer

Eerst wordt de samenvatting van de budgettaire wijzigingen gepresenteerd. In paragraaf 3.3 wordt nader ingegaan op de steunmaatregelen m.b.t. corona en bijbehorende voorstellen. In paragraaf 3.4 worden de wijzigingen per programma weergegeven. Door de vaststelling van deze wijziging keurt de raad de gewijzigde budgetten en de reservemutaties in de begroting 2022 goed. Ook wordt de bestemming jaarrekeningresultaat 2021 en de wijzigingen uit het Investeringsplan verwerkt. Voor toelichting wordt verwezen naar Bestemming jaarrekeningresultaat 2021 (paragraaf 2.4) en Investeringsplan 4.1.

3.2 Samenvatting budgettaire wijzigingen

Budgettaire effect; v (-) is voordelig; n is nadelig

Pr.	Omschrijving budgettaire wijzigingen	2022	2023	2024	2025	2026	
<u>Verslechtingen</u>							
	Budgettair effect wijzigingen corona (per saldo):	2.260	n				
1	Onvermijdelijk bijstelling budget leerlingenvervoer	300	n	300	n	300	n
1	Jaarlijkse bijstelling exploitatievergoeding aan SRO	267	n	191	n	191	n
2	Trendanalyse Jeugd/Wmo	1.738	n				
2	Vorbereidingskosten Skaeve Huse	270	n				
4	Omgevingswet	235	n	pm	pm	pm	pm
4	Vorbereidingskosten Bereikbare Steden	1.215	n				
5	Herstel schades bruggen en bomen	300	n				
7	Hoeveelheidsverschillen reserve groei	1.847	n				
	Overige verslechtingen	66	n	132	n	66	n
	Subtotaal verslechtingen	8.498	n	623	n	557	n
<u>Verbeteringen</u>							
3	Aanpassing BUIG 2022	-626	v	-6.317	v		
5	Incidenteel lagere beheerlasten fietsenstallingen	-210	v	-180	v		
5	Aanpassing huurbaten en aanhuur	-325	v	-487	v	-473	v
7	Lager rentesaldo 2022	-700	v				
7	Business continuïteit management	-288	v				
7	Actualisatie aantallen gemeentefonds	-205	v	-446	v	-448	v
div	Septembecirculaire gemeentefonds 2021	-8.968	v	-6.473	v	-7.153	v
div	Decembecirculaire gemeentefonds 2021	-359	v			-1	v
	Overige verbeteringen			-1	v	-1	v
	Subtotaal verbeteringen	-11.680	v	-13.903	v	-7.392	v
	Resultaat Voortgangsrapportage 2022	-3.182	v	-13.281	v	-6.835	v

3.3 Financiële gevolgen coronacrisis

Inleiding

In de raadsvergadering van februari jl. is een voorstel aan de orde geweest met steunmaatregelen corona voor de eerste helft van 2022 ([2022/68733](#)). In deze paragraaf is een update opgenomen voor het onderwerp steunmaatregelen corona. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Beschikbare middelen voor steunmaatregelen corona
- Financiële verwerking nota februari 2022
- Updates en aanvullende maatregelen vanuit thema's

Beschikbare middelen voor steunmaatregelen corona

Voor de dekking van de kosten van de steunmaatregelen is eind 2020 de reserve steunmaatregelen corona ingesteld. In de reserve zit een bedrag van afgerond € 6,2 miljoen. Van dit bedrag is bijna € 5,2 miljoen gereserveerd voor ontvangen Rijksbijdragen om de uitvoeringskosten van de Tozo-regeling te kunnen dekken en eerder vastgestelde meerjarige maatregelen voor cultuur en de sociale basis uit te kunnen voeren. Deze middelen zijn daarom niet vrij inzetbaar. Het vrij inzetbare bedrag

binnen de reserve steunmaatregelen is derhalve € 1 miljoen (€ 6,2 miljoen - € 5,2 miljoen). In onderstaand cijferoverzicht is aangegeven hoe dit bedrag tot stand is gekomen.

Reserve Steunmaatregelen Corona	2022	2023	2024	2025	2026
Startbanenplan - Leerwerktrajecten met baangarantie	330 n				
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO)	2.617 n	218 n	218		
Cultuursubsidies	500 n	500 n	500 n		
Dekking taakstelling "effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen"	170 n	170 n			
Totaal gelabelde gelden	3.617 n	888 n	718 n	0 n	0 n

Naast deze reeds bestaande reserveringen uit 2021 zijn bij de nota 'steunmaatregelen corona 1^e helft 2022' ([2022/68733](#)) nieuwe maatregelen vastgesteld die ten laste komen van de reserve steunmaatregelen corona. Aangezien in de nota is opgenomen om deze maatregelen financieel te verwerken bij de Voortgangsrapportage 2022 zijn deze maatregelen nog niet afgetrokken van het beschikbare saldo.

Financiële verwerking nota februari 2022

De raad heeft met het raadsvoorstel coronasteunmaatregelen eerste helft 2022 maatregelen vastgesteld voor afgerond € 4,4 miljoen waarvan een deel ten laste van de reserve steunmaatregelen komt (€ 2,3 miljoen) en een deel ten laste van de algemene middelen (€ 2,2 miljoen). Het bedrag wordt ingezet voor de volgende maatregelen:

Categorie	Onderwerp	Bedrag
Cultuur	Ondersteuning amateurkunst	60
Cultuur	Huurders gemeentelijke accommodaties	100
Cultuur	Noodsteun aan niet-gesubsidieerde organisaties	100
Cultuur	Publiekscampagne	25
Cultuur	Patronaat/Slachthuis	60
Cultuur	Steun aan de makers en culturele zelfstandigen	150
Cultuur	Continuering van de projectmedewerker corona	60
Cultuur	Fight Club Haarlem	15
Evenementen	Evenementen	125
Sport	Huurders gemeentelijke accommodaties	90
Sport	Huurders binnensport (niet gedekt door TVS)	PM
Sport	Huurders SRO	PM
Sport	Huurders gemeentelijk vastgoed	24
Sociaal maatschappelijk	Dock en Haarlem Effect	185
Sociaal maatschappelijk	Kleine initiatieven	50
Werk, inkomen, schulden	uitbreiding team budgetcoaches	129
Werk, inkomen, schulden	Schulddienstverlening	66
Verbonden partijen	Haarlem Marketing	100
Reservemutatie	Regionale aanpak van arbeidsmarkt Zuid-Kennemerland en IJmond 2020-2022	920
Subtotaal reserve steunmaatregelen corona		2.259
Verbonden partijen	Aframen dividend SRO	200
Belastingen	Precariobelasting naar 0 tot juli 2022	200
Belastingen	Verlaging tarieven BIZ-heffing	162
Belastingen	Verlaging tarieven reclamebelasting	20
Parkeren	Verlaging parkeerboten	1.500
Ambtelijke organisatie	Coronacrisisorganisatie	84
Subtotaal algemene middelen		2.166
Totaal		4.425

Voor de posten werk, inkomen en schulden geldt dat voor de maatregel uitbreiding team budgetcoaches (€ 129.000) de middelen reeds bij de Bestuursrapportage 2021 zijn overgeheveld naar 2022, deze hoeven daarom niet te laste van de reserve steunmaatregelen corona te komen. Voor de maatregel 'schulddienstverlening' (€ 66.000) geldt dat een voorstel voor resultaatbestemming is gedaan bij de Jaarrekening 2021. Ook deze middelen hoeven daarmee niet ten laste van de reserve steunmaatregelen corona te komen.

Voor de opgenomen reservemutatie 'Regionale aanpak van arbeidsmarkt Zuid-Kennemerland en IJmond 2020-2022' wordt € 920.000 toegevoegd aan de reserve steunmaatregelen corona, maar hiervoor was reeds rekening gehouden met een bedrag van € 400.000. Per saldo wordt er daarom € 520.000 toegevoegd aan de reserve steunmaatregelen corona ten laste van de algemene middelen. Conclusie is daarmee dat er in totaal voor € 1,544 miljoen (€ 2,259 – € 129.000 - € 66.000 - 920.000 + € 400.000) aan maatregelen is genomen ten laste van de reserve corona over de eerste helft 2022. Hiervan blijft een bedrag van € 520.000 als gelabelde middelen beschikbaar binnen de reserve. Dit valt binnen het vrij besteedbare deel van de reserve. Wanneer deze middelen worden onttrokken aan de reserve heeft dit meerjarig het volgende effect op de stand van de reserve:

Reserve Steunmaatregelen Corona	2022	2023	2024	2025	2026
Beginstand reserve	-6.169 v	-1.408 v	-520 v	198 n	198 n
Reeds gelabelde middelen	3.617 n	888 n	718 n	0 n	0 n
Onttrekkingen maatregelen 1e helft 2022	1.544 n	0 n	0 n	0 n	0 n
Dotatie middelen arbeidsmarkt	-920 v	0 n	0 n	0 n	0 n
Gelabelde middelen arbeidsmarkt	520 n	0 n	0 n	0 n	0 n
Eindstand reserve	-1.408 v	-520 v	198 n	198 n	198 n

Updates en aanvullende maatregelen thema's

In aanvulling op de maatregelen die in de nota 'steunmaatregelen corona eerste helft 2022' zijn opgenomen, wordt bij deze Voortgangsrapportage nog een beperkt aantal aan coronagerelateerde aanpassingen in de begroting voorgesteld. Het effect van corona op de gemeentebegroting en de noodzaak maatregelen te treffen, is beperkter dan in 2021 toen de coronacrisis nog veel meer aandacht vroeg. In deze paragraaf worden de voorstellen nader toegelicht. Onderstaande tabel geeft de aanvragen weer:

Categorie	Onderwerp	Bedrag	Dekking
Sociale basis	Maatschappelijke opvang	1.600	Reserve opvang, wonen en herstel
Sociale basis	Ventilatie schoolgebouwen	350	Reserve steunmaatregelen corona
Cultuur	Evenementen	100	Reserve steunmaatregelen corona
Sport	Kleine initiatieven sport	50	Reserve steunmaatregelen corona
Verbonden partijen	Steun Haarlem Marketing	100	Reserve steunmaatregelen corona
Gemeentelijke begroting	Inzet ambtelijke capaciteit	74	Algemene middelen
Gemeentelijke begroting	Parkeerbaten	-500	Algemene middelen
Totaal		1.774	

Cultuur:

Op 17 februari jl heeft de raad een coronapakket voor de eerste helft van 2022 vastgesteld, met verschillende steunmaatregelen voor de culturele sector. Ten tijde van het opstellen van deze voortgangsrapportage zijn de maatregelen nog volop in ontwikkeling en uitvoering. In overleg met de sector wordt een publiekscampagne mogelijk gemaakt. En zo wordt ook voor cultuurmakers een subsidieregeling uitgewerkt, met inachtneming van regels met betrekking tot staatssteun.

Met het vastgestelde steunpakket wordt opnieuw ingezet op het benutten van maximale

matchingsmogelijkheden door de provincie, zoals dat ook in 2021 is gebeurd voor Dolhuys, Museum Haarlem, ABC, Pletterij, Internationale Koorbiënnale en Schuur. In het steunpakket is aangegeven dat pas na het indienen van jaarrekeningen (1 mei 2022) bepaald wordt hoeveel steun verstrekt moet en kan worden. De provincie wil echter naar verwachting uiterlijk in april 2022 zijn resterende coronamiddelen inzetten. Dit betekent dat besluitvorming over vereiste gemeentelijke matching eerder zal moeten plaatsvinden. Ook zal dan worden gezien in hoeverre de andere grote podia evenals het Frans Hals Museum geholpen kunnen worden met provinciale steun. Vanwege hun coronareserves is eerder geen provinciale steun gevraagd. Door dat nu wel te doen, hoeven de reserves minder aangesproken te worden en kunnen buffers voor 2022 en mogelijk verder in stand gehouden worden. Want hoewel de coronabeperkingen inmiddels opgeheven zijn, is nog onzeker op welke termijn de publieksinkomsten weer op het oude niveau zullen komen. De instellingen houden voor 2022 rekening met nog aanzienlijke tekorten. De impact van corona op de culturele sector is groot en zal naar verwachting niet snel voorbij zijn. Het is raadzaam dat instellingen hun covid-reserves niet te snel uitputten en dat de gemeente voldoende middelen blijft reserveren voor eventuele steun- en herstelmaatregelen.

In de tweede helft van 2021 zijn opnieuw Rijksmiddelen ontvangen ter ondersteuning van de lokale culturele sector (septembercircular € 477.000 en decembercircular € 569.000). Met de jaarrekening wordt voorgesteld deze middelen te bestemmen voor cultuur, conform hun doelstelling. In het steunpakket d.d. 17 februari is geen specifiek bedrag gereserveerd voor ondersteuning van de gesubsidieerde culturele basisinfrastructuur, maar met genoemde resultaatbestemming kan gemeentelijke matching van provinciale steun gedekt worden.

Voor de ondersteuning van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde evenementen is met het raadsvoorstel eerste helft van 2022 € 125.000 gereserveerd. Het evenementenseizoen moet nog van start gaan en we gaan er dus in de loop van dit seizoen pas echt achter komen wat de opgelopen economische schade is en in hoeverre de evenementenbranche voor herstel zal moeten leunen op extra ondersteuning van de gemeente. Organisatoren hebben dit jaar te maken met een kostenstijging van 20 tot 25 procent. Oorzaken zijn o.a. leveranciers die hun gedeelde inkomsten doorbelasten, aangescherpte veiligheidseisen vanwege de beperkte capaciteit van de politie, hogere arbeidskosten door grote krapte op de arbeidsmarkt, uitgeputte reserves en teruglopende sponsorinkomsten. In Haarlem gaat het grotendeels om publieksevenementen zonder entreprijs. De mogelijkheid of invoering van een ticketprijs op korte termijn mogelijk is moet per festival worden onderzocht (gratis toegankelijkheid maakt bij sommige evenementen deel uit van de doelstelling van het festival). Er zijn al signalen dat er ook dit jaar organisatoren zijn die hun evenement annuleren omdat ze hun project (financieel en productieel) niet rond krijgen. De verwachting is dan ook dat het budget van € 125.000 fors zal worden overvraagd. Het bedrag van € 125.000 is ongeveer 25% van het totale evenementenbudget en komt overeen met de verwachte kostenstijging, tel daar de derving aan inkomsten van de afgelopen twee jaar en de uitgeputte reserves bij op, waardoor duidelijk wordt dat de sector voor een grote uitdaging staat. Gelet op deze onzekerheden is het voorstel eenmalig € 100.000 extra te ramen om de na-ijlende effecten van corona tegen te gaan en te vermijden dat wat er in Haarlem is opgebouwd op het gebied van evenementen blijvend verloren gaat. Voor deze niet-structurele subsidie gelden strikte voorwaarden: het bedrag wordt alleen benut om evenementen te ondersteunen die de begroting niet rond krijgen waarbij de gemeente niet meer bijdraagt dan strikt noodzakelijk is om het evenement te kunnen realiseren, tot maximaal kostendekkend, en nieuwe of uitbreiding van evenementen niet voor steun in aanmerking komen. Tevens moeten evenementenondernemers de risico's die redelijkerwijs zelf gedragen kunnen worden, zelf dragen. Voor de periode na 2022 denkt de gemeente Haarlem na over de manier waarop zij kan helpen om het risico beheersbaar te maken.

Voor steun aan niet-gesubsidieerde organisaties (inclusief huurders van gemeentelijk vastgoed die niet in aanmerking komen voor provinciale steun) is een bedrag gereserveerd van € 100.000. Bij monde van Meurkens en Meurkens hebben culturele huurders Klein Heiligland 84 verzocht om enkele maanden huurkijtschelding. Samen met de afdeling Vastgoed wordt ook een generieke kwijtschelding van de huur van gemeentelijke ateliers voorbereid. Hiervoor is in het steunpakket eveneens € 100.000 gereserveerd.

Voorstel:

- Eenmalig een bedrag van € 100.000 extra te reserveren voor steunmaatregelen evenementen ten laste van de reserve steunmaatregelen corona. Voor dit bedrag gelden strikte subsidievoorwaarden: het bedrag wordt alleen benut om na-ijlende effecten van corona tegen te gaan en te vermijden dat evenementen niet door kunnen gaan waarbij geldt dat risico's die evenementenondernemers redelijkerwijs zelf kunnen opvangen door hen worden opgevangen.

Sociale basis:

Maatschappelijke opvang € 1,6 miljoen

In 2022 worden kosten gemaakt die voortkomen uit de realisatie van tijdelijke maatschappelijke opvang zoals beschreven in collegebesluit Afbouw tijdelijke maatschappelijke opvang COVID 19 ([2021/517673](#)). Inmiddels zijn de inzichten bijgesteld en wordt in deze voortgangsrapportage een bedrag van € 2,5 miljoen opgevoerd voor maatschappelijke opvang. Van dit bedrag is € 1,6 corona gerelateerd voor tijdelijke opvang in een hotelvoorziening tot en met juni 2022. De middelen worden onttrokken aan de reserve opvang, wonen en herstel. Er wordt hier geen apart besluitpunt voor opgenomen omdat de mutatie bij het betreffende beleidsveld wordt opgevoerd.

Ventilatie schoolgebouwen

Begin 2021 heeft het Rijk een subsidieregeling opengesteld voor het verbeteren van de ventilatie in schoolgebouwen. De directe aanleiding hiervoor was het beperken van de verspreiding van het coronavirus. Het rijk heeft hiervoor in de eerste ronde circa € 100 miljoen beschikbaar gesteld. De subsidieaanvragen moesten door de schoolbesturen bij de gemeente ingediend worden. De gemeente kon vervolgens de subsidie bij het Rijk aanvragen. Door 7 schoolbesturen is een subsidieverzoek ingediend. Het bleek dat het budget van het Rijk alleen toereikend was om maatregelen bij vier scholen te treffen. Bij de Bestuursrapportage 2021 is uit de gemeentelijke middelen een bedrag van € 350.000 vrijgemaakt om ook aan de vraag van de andere drie scholen te kunnen voldoen. Inmiddels is gebleken dat het de drie scholen in 2021 niet lukte deze uitgaven te doen. Dat maakt dat de onttrekking aan de reserve steunmaatregelen corona niet zoals geraamd in 2021 maar in 2022 dient plaats te vinden.

Voorstel:

- Voor het verbeteren van de ventilatie in een drietal schoolgebouwen die hiertoe een aanvraag hebben ingediend een bedrag onttrekken aan de reserve steunmaatregelen corona van € 350.000.

Sport:

Kleine initiatieven

Verschillende kleine initiatieven die in de financiële problemen zitten als gevolg van de coronacrisis en de daaruit voortvloeiende maatregelen melden zich voor ondersteuning. Het voorstel is om voor deze partijen een reservering op te nemen zoals dit eerder ook gedaan is voor kleine initiatieven binnen de sociale basis. Naast gesubsidieerde initiatieven kunnen ook niet-gesubsidieerde initiatieven tot de doelgroep behoren. Er zijn veel initiatieven in Haarlem die geen vaste subsidie

nodig hebben, maar wel belangrijk zijn voor de stad. Voorgesteld wordt om voor 2022 een bedrag van €50.000 te reserveren voor steunmaatregelen voor kleine initiatieven binnen sport.

Voorstel:

- Een bedrag van €50.000 te reserveren voor steunmaatregelen voor kleine initiatieven sport ten laste van de reserve steunmaatregelen corona.

Verbonden partijen

Compensatie tekort coronabijdragen Haarlem Marketing

De financiële situatie van Haarlem Marketing is door de coronacrisis ernstig verslechterd. De realisatie van partner- en consumenteninkomsten in 2020 waren € 100.000 minder dan in 2019. In 2021 zijn de gerealiseerde inkomsten ten opzichte van 2019 naar verwachting € 90.000 minder. De organisatie heeft deze tekorten nog kunnen opvangen met een tegemoetkoming NOW (€ 17.000) in 2020, door te werken met vrijwilligers en stagiairs en door voor de uitvoering projectsubsidies in te zetten.

Na het financiële tekort in 2018/2019 heeft Haarlem Marketing belangrijke stappen gezet richting herstel, maar de basis van de organisatie is voor de toekomst nog onvoldoende sterk voor een stabiele bedrijfsvoering. Het wegvallen van de inkomsten als gevolg van de coronacrisis kan de organisatie niet dragen, zeker niet als zij op een goede manier invulling wil geven aan de Toeristische Koers en het Kader Citymarketing.

Ook voor de komende jaren zijn de inkomsten van partners en consumenten onzeker. De exploitatiebegroting voor 2023 en komende jaren is niet sluitend als de door de coronacrisis weggevalen inkomsten niet (kunnen) worden gecompenseerd. Haarlem Marketing komt hierdoor structureel € 100.000 op de exploitatie tekort om aan haar verplichtingen en uitvoeringsplan te kunnen voldoen en om ondernemers en instellingen te kunnen ondersteunen in hun verdere herstel. Begin 2022 heeft de gemeenteraad daarom besloten een bedrag van € 100.000 te verstrekken. Ook indien in 2022 de coronacrisis genormaliseerd is, is de verwachting dat de partner- en consumenteninkomsten in 2023 nog niet verbeterd zijn en de komende jaren achterblijven. Dit zal naar verwachting een aantal jaren duren. Daarom wordt voor 2023 nog een bedrag van € 100.000 geraamd. Voor de komende jaren zijn de partner- en consumenteninkomsten voor Haarlem Marketing onzeker. De sector is uitzonderlijk hard getroffen door de coronacrisis. Het herstel van een gezonde financiële positie van ondernemers en instellingen heeft de hoogste prioriteit. De bijdragen van deze partijen aan Haarlem Marketing zijn daarom naar verwachting niet voor 2024 op peil. Daarnaast is er onduidelijkheid over het herstel van de bezoekersmarkt, waardoor inkomsten door consumenten onzeker zijn.

Voorstel:

- Voor 2023 een bedrag ramen van € 100.000 als extra subsidie voor Haarlem Marketing. Genoemde extra subsidie wordt alleen uitbetaald indien en tot het bedrag dat nodig is om tekorten bij Haarlem Marketing op te vangen. Voorgesteld wordt om dit bedrag te onttrekken aan de reserve steunmaatregelen corona.

Gemeentelijke begroting:

Inzet ambtelijke capaciteit € 74.000

Bekostiging inzet voor programmamanagement corona

In het kader van het besluit het regionale coördinatorenoverleg voort te zetten met oog op het in stand houden van de regionale structuur ten aanzien van corona-impact, en een eventueel weer groter wordende impact van de coronacrisis en -maatregelen voor de Haarlemse gemeentelijke organisatie in de tweede helft van 2022, is het voorstel aansluitend op het gereserveerde budget voor de eerste helft van 2022, aanvullend budget te reserveren voor inzet programmamanagement.

Voorstel:

- Middelen te reserveren voor de bekostiging van de vervolginzet van voor de tweede helft van 2022 voor Haarlem voor programmamanagement in het kader van het voortzetten van de structuur van regionale coördinatoren corona-impact, en een eventueel weer groter wordende impact van de coronacrisis op de gemeentelijke organisatie: € 35.000 te dekken door een onttrekking aan de algemene middelen.

Bekostiging aansturing '1,5-meter team'

Voor 2022 zijn middelen nodig voor de aansturing van het zogenaamde '1,5-meter team', dat naar aanleiding van de impact van de landelijke coronamaatregelen op de openbare ruimte in de stad maatregelen heeft getroffen en verantwoordelijk is voor het toezien op de naleving en het beheer daarvan. Begin 2022 vereisten de coronamaatregelen nog volop aandacht in dit kader. Ook na versoepeling dan wel intrekking van de coronamaatregelen hebben bepaalde zaken, zoals de verruiming van de terrassen, nog een vervolg en behoeven in de loop van het jaar nog aandacht. De middelen die hiervoor nodig zijn komen ten laste van de algemene middelen.

Voorstel:

- De middelen voor de bekostiging van de aansturing van het 1,5-meter team (€ 39.000) te bekostigen door ophogen van het budget corona crisisorganisatie met € 39.000 ten laste van de algemene middelen.

Parkeerbaten

Voor de parkeerbaten is een bijgestelde verwachting gekomen ten opzichte van de nota steunmaatregelen corona 1^e helft 2022. Gezien de coronamaatregelen bijna volledig zijn afgeschaft wordt voorgesteld om het nadeel bij te stellen naar € 1 in miljoen in plaats van te ramen op € 1,5 miljoen.

Voorstel:

- Aframen van het nadeel van € 1,5 miljoen naar € 1 miljoen ten gunste van de algemene middelen.

Samenvattend:

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de aanvullende maatregelen die ten laste komen van de reserve steunmaatregelen corona in de komende jaren:

Categorie	Onderwerp	Totaal bedrag	2022	2023	2024	2025	2026
Sociale basis	Ventilatie schoolgebouwen	350	350	0	0	0	0
Cultuur	Evenementen	100	100	0	0	0	0
Sport	Kleine initiatieven sport	50	50	0	0	0	0
Verbonden partijen	Steun Haarlem Marketing	100	0	100	0	0	0
Totaal		600	500	100	0	0	0

Conclusie:

Op basis van bovenstaande aanvullende middelen zou er in 2023 een tekort ontstaan op de reserve steunmaatregelen corona van € 80.000 oplopend naar € 798.000 in 2024. Aangezien de ervaring is dat de realisatie kan afwijken van de begroting wordt voorgesteld om nu nog geen extra middelen toe te voegen aan de reserve en bij de Bestuursrapportage 2021 te bezien of dit nodig is.

Reserve Steunmaatregelen Corona	2022	2023	2024	2025	2026
Beginstand reserve	-6.169 v	-908 v	80 n	798 n	798 n
Reeds gelabelde middelen	3.617 n	888 n	718 n	0 n	0 n
Onttrekkingen maatregelen 1e helft 2022	1.544 n	0 n	0 n	0 n	0 n
Dotatie	-920 v	0 n	0 n	0 n	0 n
Gelabelde middelen arbeidsmarkt	520 n	0 n	0 n	0 n	0 n
Onttrekkingen aanvullende maatregelen	500 n	100 n	0 n	0 n	0 n
Eindstand reserve	-908 v	80 n	798 n	798 n	798 n

Na verwerking van de aanvullende coronamaatregelen is het effect op de algemene middelen € 2,3 miljoen nadelig.

Subtotaal algemene middelen raadsvoorstel coronasteunmaatregelen eerste helft 2022	2.166 n
Inzet ambtelijke capaciteit	74 n
Bijstelling parkeerbaton	-500 v
Regionale aanpak van arbeidsmarkt (per saldo)	520 n
Totaal algemene middelen	2.260 n

3.4 Wijzigingen per programma

Programma 1 Maatschappelijke participatie

Omschrijving		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen						
Jaarlijkse bijstelling exploitatievergoeding aan SRO		267 n	191 n	191 n	191 n	191 n
Onvermijdelijk bijstelling budget leerlingenvervoer		300 n	300 n	300 n	300 n	300 n
Septembecirculaire gemeentefonds 2021		313 n	192 n	208 n	27 n	27 n
Neutrale wijzigingen (neuraal over alle programma's)						
Correctie urenverdeling	L	-106 v				
Herindeling budgetten Sociale Basis	L	1.382 n				
Maatschappelijk begeleiding statushouders rijksbijdrage 2022	L	30 n				
OAB en NPO rijksregeling	B	-2.782 v	-981 v			
OAB en NPO rijksregeling	L	2.782 n	981 n			
Preventie-akkoord Volksgezondheid	B	-100 v				
Preventie-akkoord Volksgezondheid	L	100 n				
Tijdelijk personeel i.v.m. OAB en NPO rijksregeling	L	-72 v	-76 v	-30 v	-21 v	-21 v
Toevoegen formatie ten behoeve van RMC	L	-10 v	-10 v	-10 v	-10 v	-10 v
Wijzigingen met een effect op reserves						
Bestemming resultaat jaarrekening 2021		242 n				
Totaal wijzigingen corona		650 n				
Totaal wijzigingen Investeringsplan		-1.322 v	-167 v	17 n	-25 v	-175 v
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		1.674 n	430 n	676 n	462 n	311 n
Toevoegingen / onttrekkingen reserves						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Algemene reserve						
Onttrekking Bestemming resultaat jaarrekening 2021		-242 v				
Steunmaatregelen corona						
Onttrekking Paragraaf corona		-650 v				
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		782 n	430 n	676 n	462 n	311 n

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Jaarlijkse bijstelling exploitatievergoeding aan SRO

Het betreft een jaarlijkse bijstelling van de exploitatievergoeding aan SRO B.V. door uitbreiding van de te onderhouden sportaccommodaties. Het gaat om € 267.000 extra lasten voor 2022 (en € 191.000 voor 2023 en verder). Deze bijstelling wordt voor € 120.000 gedekt uit de huurbaten die bij beleidsveld 53 Overige beheertaken in de begroting worden verwerkt.

Onvermijdelijk bijstelling budget leerlingenvervoer

Door de coronacrisis en de sluiting van de scholen waren in 2020 en 2021 het volume en de kosten van het vervoer lastig in te schatten en is het budget niet bijgesteld. Er zijn daarom voor 2020 en 2021 geen bijramingen gedaan behalve de gemeentelijke indexering en dit heeft geleid tot een tekort van € 130.000 in 2021. Dit tekort vanuit de jaarrekening van € 130.000 werkt structureel door. Verder is er een prijseffect op de tarieven voor 2022 van ca 5% terwijl de indexatie op de begroting 1,5% bedraagt, dit leidt tot een lastenverhoging van ca € 60.000. Als laatste is er sprake van een groei van 7% in het aantal leerlingen ten opzichte van 2021, dit zal leiden tot een lastenverhoging van ca. € 110.000. Tezamen resulteert dit in een onvermijdelijke bijraming van budget van € 300.000. Middels de nieuw op te stellen verordening leerlingenvervoer en de toekomstige aanbesteding leerlingvervoer 2024 worden de maatregelen voor kostenbeheersing en efficiencywinst nader bekeken.

Septembercirculaire gemeentefonds 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de septembercirculaire in programma 7.

Neutrale wijzigingen

Correctie urenverdeling

In 2021 is de formatie van de teammanager Onderwijs en Sport abusievelijk foutief terecht gekomen. Middels deze wijziging komen de kosten op de juiste plaats, op programma 2 Ondersteuning en Zorg terecht.

Herindeling budgetten Sociale Basis

De subsidie aanvragen binnen de Sociale Basis voor 2022 zijn ingedeeld naar hoofddoel en activiteitensoort. Dit leidt – net als vorig jaar - tot een verschuiving van de budgetten over 2022, maar daarmee worden de subsidies wel binnen het juiste programma/beleidsveld verantwoord. Deze wijziging heeft een effect op de programma's 1, 2, 3 en 6 en is per saldo neutraal.

Maatschappelijk begeleiding statushouders rijksbijdrage 2022

Per 1 januari 2022 vallen bepaalde statushouders nog onder het oude regime waarbij gemeenten voor het begeleiden van nieuwkomers een vergoeding van € 2.370 ontvangen per statushouder. Deze vergoeding wordt achteraf op basis van realisatiecijfers in de meicirculaire uitgekeerd via een Decentralisatie Uitkering (DU). Het aantal statushouders waarvoor de regeling geldt, is voor het jaar 2022 ingeschat op 50. De verwachte bijdrage bedraagt € 118.500. Het budget wordt geraamd op programma 1 (€ 30.000) en programma 3 (€ 89.000) en de rijksbijdrage op programma 7, per saldo is de wijziging neutraal.

OAB en NPO rijksregeling

Voor de regeling Onderwijsachterstandenbeleid ontvangt de gemeente jaarlijks een voorlopige beschikking van de specifieke rijksuitkering. De regeling kent een afrekenperiode van 4 jaar 2020-2024, waardoor het budget over meerdere jaren kan worden ingezet. Met deze wijziging wordt de begroting geactualiseerd. Vanuit de regeling Nationaal Programma Onderwijs is een specifieke uitkering beschikbaar gesteld door het Rijk. Deze regeling is bedoeld voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona, en kent vooralsnog een afrekenperiode van augustus 2021 t/m juli 2023. Het budget is in december 2021 met terugwerkende kracht beschikbaar gesteld. Met deze begrotingswijziging wordt het budget verwerkt in de begroting. De kans bestaat dat de afrekenperiode wijzigt, indien van toepassing wordt hierover gerapporteerd bij de Bestuursrapportage 2022.

Preventie-akkoord Volksgezondheid

In Haarlem hebben we gekozen voor gebiedsgerichte preventieakkoorden. Deze akkoorden richten zich op leefstijlthema's (roken, alcohol en overgewicht). De middelen die we vanuit het Rijk ontvangen voor de inzet op preventie zetten we in op enerzijds het versterken van de samenwerking in de gebieden op preventie en anderzijds op interventies die bijdragen aan het verbeteren van de leefstijl. Dit kunnen interventies zijn in de openbare ruimte, zoals het aanleggen van een watertappunt, maar ook interventies die zorgen voor het vergroten van de gezondheidsvaardigheden van inwoners. Voor dit doel worden middels deze mutatie de baten en lasten budgetneutraal met € 100.000 naar boven bijgesteld.

Tijdelijk personeel i.v.m. OAB en NPO rijksregeling

Voor de regeling Onderwijsachterstandenbeleid ontvangt de gemeente jaarlijks een voorlopige beschikking van de specifieke rijksuitkering. Deze is reeds verwerkt in de begroting. Hierbij wordt de inzet van personeel gedekt uit dit budget. Met deze wijziging wordt de begroting geactualiseerd. Vanuit de regeling Nationaal Programma Onderwijs is een specifieke uitkering beschikbaar gesteld door het Rijk. Deze regeling is bedoeld voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona, en kent vooralsnog een afrekenperiode van augustus 2021 t/m juli 2023. Het budget is in december 2021 met terugwerkende kracht beschikbaar gesteld. Dit is al verwerkt in de begroting. Met deze begrotingswijziging wordt het personeelsbudget verwerkt in de begroting de loonkosten. Deze wijziging heeft een effect op programma 1 en 7 en is per saldo neutraal.

Toevoegen formatie ten behoeve van RMC

De formatie van RMC wordt uitgebreid met 0,72 fte in de functie van trajectbegeleider. Dit wordt gedekt binnen het RMC budget. Deze wijziging heeft een effect op programma 1 en 7 en is per saldo neutraal.

Programma 2 Ondersteuning en Zorg

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen					
Trendanalyse Jeugd/Wmo	1.595 n				
Decembercirculaire gemeentefonds 2021	688 n	677 n	675 n	680 n	688 n
Septemercirculaire gemeentefonds 2021	-1.185 v	-1.143 v	-1.145 v	-1.128 v	-1.130 v
Vorbereidingskosten boerderijcomplex Noord Akendam:	150 n				
Neutrale wijzigingen (neutraal over alle programma's)					
Correctie middelen toegankelijkheid	L -100 v				
Correctie urenverdeling	L 106 n				
Herindeling budgetten Sociale Basis	L -1.159 v				
HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie	L 7 n	7 n	7 n	7 n	7 n
Wijzigingen met een effect op reserves					
Bijstellen budget Opvangvoorzieningen MO	2.500 n				
Haalbaarheidsonderzoeken realisatie opvangvoorzieningen	110 n	40 n			
Totaal wijzigingen corona					
Totaal wijzigingen Investeringsplan	-2 v	-321 v	84 n	205 n	203 n
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves	2.709 n	-740 v	-379 v	-236 v	-232 v
Toevoegingen / onttrekkingen reserves					
Mutatie per reserve en onderwerp					
Opvang, wonen en herstel					
Onttrekking <i>Bijstellen budget Opvangvoorzieningen MO</i>	-2.500 v				
Onttrekking <i>Haalbaarheidsonderzoeken realisatie opvangvoorzieningen</i>	-110 v	-40 v			
Onttrekking <i>Wijzigingen Investeringsplan</i>		200 n	-193 v	-193 v	-193 v
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves	99 n	-580 v	-572 v	-429 v	-425 v

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Trendanalyse Jeugd/Wmo

Verwezen wordt naar de toelichting in paragraaf 1.3 van de Kadernota 2023.

Decemercirculaire gemeentefonds 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de decemercirculaire in programma 7.

Septembercirculaire gemeentefonds 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de septembercirculaire in programma 7.

Vorbereidingskosten boerderijcomplex Noord Akendam:

Voor het project Skaeve Huse en het duurzaam herstel van het monumentale boerderijcomplex 'Noord Akendam' is middels de startnotitie '6 Skaeve Huse aan de Vergierdeweg' ([2021/630224](#)) een budget van € 270.000 aangevraagd. Dit budget is bedoeld voor de voorbereiding van de noodzakelijke bestemmingsplanwijziging (€ 150.000), het treffen van noodzakelijke maatregelen voor het wind- en waterdicht maken van de boerderij (€ 50.000) en voor het maken van een plan van aanpak voor de duurzame herbestemming van het boerderijcomplex (€ 70.000). De kosten voor de aankoop en het herstel van de monumentale boerderij zijn nu nog onbekend en niet opgenomen in de begroting. Als er een plan van aanpak is voor het duurzaam herstel van de boerderij, dan wordt de raad geïnformeerd over de kosten daarvan en de mogelijkheden voor dekking.

De kosten bestemmingsplanwijzigingen (€ 150.000) worden geraamd op programma 2. De kosten voor het plan van aanpak voor duurzame herbestemming (€ 70.000) en wind- en water dichtmaken boerderij (€ 50.000) worden geraamd op programma 5 (per saldo € 120.000).

Neutrale wijzigingen

Correctie middelen toegankelijkheid

Bij de verdeling van incidentele middelen voor de begroting 2022 (nota versterkers duurzaam doen), is er € 100.000 toegekend op programma 2 voor maatregelen toegankelijkheid in 2022. Het budget wordt verplaatst naar programma 5 waar de kosten worden verantwoord.

Correctie urenverdeling

In 2021 is de formatie van de teammanager Onderwijs en Sport abusievelijk foutief terecht gekomen. Middels deze wijziging komen de kosten op de juiste plaats, op programma 2 Ondersteuning en Zorg terecht.

Herindeling budgetten Sociale Basis

De subsidie aanvragen binnen de Sociale Basis voor 2022 zijn ingedeeld naar hoofddoel en activiteitenssoort. Dit leidt – net als vorig jaar - tot een verschuiving van de budgetten over 2022, maar daarmee worden de subsidies wel binnen het juiste programma/beleidsveld verantwoord. Deze wijziging heeft een effect op de programma's 1, 2, 3 en 6 en is per saldo neutraal.

HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie

Naar aanleiding van het HR21 functieonderhoud vindt er binnen de afdeling Interne Dienstverlening een budgettair neutrale omzetting van formatie plaats. Het betreft de omzetting van de overhead functie Adviseur IV-A (Businessanalyst; 1,00 fte, schaal 10A) naar de lijn functie Adviseur IV-A (Adviseur functioneel beheer: 1,00 fte, schaal 10A).

Reservemutaties

Bijstellen budget Opvangvoorzieningen MO

De begroting voor de maatschappelijke opvang wordt in 2022 met € 2,5 miljoen naar boven bijgesteld, vanwege het organiseren van extra tijdelijke opvangplekken als vervolg op de coronarichtlijnen voor de opvang van dak- en thuislozen en de indexering van de huidige contracten

en subsidies. Ook het uitstellen van de eventuele uitbreiding van het aantal bewoners in de tussenvoorziening Anton Pieckhofje leidt tot extra kosten. In de meicirculaire 2022 wordt bekend welke structurele extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar komen voor de brede aanpak van dak- en thuisloosheid. Ook is er door het Rijk toegezegd dat er compensatie komt voor de gemaakte corona gerelateerde kosten in 2022. Omdat de omvang van deze extra middelen nog niet bekend is, wordt het tekort vooralsnog gedekt uit de reserve Opvang, Wonen en Herstel. Met deze onttrekking uit de reserve wordt direct besluit ([2021/517673](#)) verwerkt.

Haalbaarheidsonderzoeken realisatie opvangvoorzieningen

Om in voorkomende (nood) situaties eenvoudiger op te kunnen schalen in capaciteit voor opvang en (tijdelijke) woonlocaties op het brede terrein van Maatschappelijke opvang, Beschermd Wonen en Vrouwenopvang wordt er voorgesteld om € 150.000 te onttrekken aan de reserve Opvang, Wonen en Herstel voor: 1. Een haalbaarheidsonderzoek naar de mogelijkheden om de Maatschappelijke opvanglocatie “Wilhelmina” om te vormen naar een 24 uursvoorziening met éénpersoonkamers door gebruik te maken van de derde verdieping van het complex. 2. Een haalbaarheidsonderzoek naar het realiseren van een aanlegplaats in een van de Haarlemse wateren die gebruikt kan worden voor flexibele maatschappelijke opvang op een schip.

Programma 3 Werk, Inkomen en Schulden

Omschrijving		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen						
Aanpassing BUIG 2022		-626 v	-6.317 v			
Septemercirculaire gemeentefonds 2021		-54 v	-85 v	-115 v	-148 v	-173 v
Neutrale wijzigingen (neutraal over alle programma's)						
Herindeling budgetten Sociale Basis	L	-205 v				
HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie	L	26 n	26 n	26 n	26 n	26 n
Maatschappelijk begeleiding statushouders rijksbijdrage 2022	L	89 n				
Specifieke Uitkering Wet Inburgering	L	1.180 n				
Specifieke Uitkering Wet Inburgering	B	-1.180 v				
Wijzigingen met een effect op reserves						
Bestemming resultaat jaarrekening 2021		2.555 n				
Totaal wijzigingen corona		942 n				
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		2.726 n	-6.376 v	-89 v	-122 v	-147 v
Toevoegingen / onttrekkingen reserves:						
Mutatie per reserve en onderwerp						
Algemene reserve						
Onttrekking Bestemming resultaat jaarrekening 2021		-2.555 v				
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		171 n	-6.376 v	-89 v	-122 v	-147 v

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Aanpassing BUIG 2022

De afgelopen jaren is de werkwijze ontstaan om jaarlijks bij de kadernota de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG) begroting aan te passen voor het lopende jaar, en te begroten voor het volgende jaar. Dit omdat het meerjarig realistisch begroten van de BUIG gezien de vele onzekerheden aan zowel lasten- als batenkant onmogelijk blijft. Op basis van de data uit de Macro Economische Verkenning (MEV) 2022 wordt voorgesteld de BUIG begroting positief bij te stellen voor zowel 2022 als 2023. Wanneer we deze landelijke verwachting projecteren op de huidige Haarlemse situatie dan worden de lasten, maar ook de baten, voor 2022 naar beneden bijgesteld. De verwachte groei van het aantal uitkeringsgerechtigden is in de MEV namelijk lager dan waar eerder rekening mee is gehouden. Lasten BUIG dalen daardoor naar verwachting met € 4.555.448 ten opzichte van de huidige begroting. De baten dalen met € 3.929.615. Dit is vrijwel volledig toe te schrijven aan de negatieve bijstelling van het Rijks macrobudget. Ten opzichte van de huidige begroting betekent dit een verwacht extra voordeel van € 625.000. De begroting 2023 laat

momenteel een positief BUIG-saldo zien van € 425.393. Op basis van de MEV worden in 2023 de lasten ten opzichte van de begroting met € 4.339.636 naar beneden bijgesteld. De baten worden met € 1.977.118 verhoogd. Dit resulteert in een verwacht positief BUIG-saldo van € 6.742.147 in 2023.

Septembecirculaire gemeentefonds 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de septembecirculaire in programma 7.

Neutrale wijzigingen

Herindeling budgetten Sociale Basis

De subsidie aanvragen binnen de Sociale Basis voor 2022 zijn ingedeeld naar hoofddoel en activiteitenssoort. Dit leidt – net als vorig jaar - tot een verschuiving van de budgetten over 2022, maar daarmee worden de subsidies wel binnen het juiste programma/beleidsveld verantwoord. Deze wijziging heeft een effect op de programma's 1, 2, 3 en 6 en is per saldo neutraal.

HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie

Naar aanleiding van het HR21 functieonderhoud vindt er binnen de afdeling Interne Dienstverlening een budgettaire neutrale omzetting van formatie plaats. Het betreft de omzetting van de overhead functie Adviseur IV-A (Businessanalyst; 1,00 fte, schaal 10A) naar de lijn functie Adviseur IV-A (Adviseur functioneel beheer: 1,00 fte, schaal 10A).

Maatschappelijk begeleiding statushouders rijksbijdrage 2022

Per 1 januari 2022 vallen bepaalde statushouders nog onder het oude regime waarbij gemeenten voor het begeleiden van nieuwkomers een vergoeding van € 2.370 ontvangen per statushouder. Deze vergoeding wordt achteraf op basis van realisatiecijfers in de meicirculaire uitgekeerd via een Decentralisatie Uitkering (DU). Het aantal statushouders waarvoor de regeling geldt, is voor het jaar 2022 ingeschat op 50. De verwachte bijdrage bedraagt € 118.500. Het budget wordt geraamd op programma 1 (30.000) en programma 3 (89.000) en de rijksbijdrage op programma 7, per saldo is de wijziging neutraal.

Specifieke Uitkering Wet Inburgering

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering in werking getreden. Gemeenten ontvangen via een Specifieke Uitkering van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid middelen voor de bekostiging van inburgeringsvoorzieningen. De beschikkingen met de uitkeringsbedragen voor 2022 zijn eind september 2021 ontvangen. De uitkering is nu voorlopig vastgesteld en zal na afloop van 2022 definitief worden vastgesteld als bekend is hoeveel asielstatushouders, gezins- en overige migranten in de gemeente werkelijk gevestigd zijn. Aanvullend op de voorlopige uitkering 2022 Wet inburgering wordt er momenteel een aanvullende specifieke uitkering voor het financieren van de onderwijsroute nader uitgewerkt door het Ministerie. Hier is inmiddels een conceptversie van gedeeld. Hier kunnen derhalve nog wijzigingen in optreden. Ook deze uitkering wordt eerst voorlopig vastgesteld en zal na afloop van 2022 definitief worden vastgesteld.

Programma 4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing

Omschrijving		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen						
Omgevingswet		189 n				
Neutrale wijzigingen (neutraal over alle programma's)						
Budget stadsarchitect	L	82 n	82 n	82 n	82 n	82 n
Corona herstelplan 2022	L	500 n				
Hogere omzet Anterieure Overeenkomsten	B	-900 v	-900 v	-900 v	-900 v	-900 v
Hogere omzet Anterieure Overeenkomsten	L	900 n	900 n	900 n	900 n	900 n
Invulling efficiency taakstelling coalitie 2018-2022	L	-100 v	-100 v	-50 v	-50 v	-50 v
Overhevelen middelen historisch onderzoek slavernijverleden	L	-50 v				
Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW)	L	985 n				
Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW)	B	-985 v				
Versterkers Duurzame Evenementen en Ondernemingsklimaat (beleidsveld 4.1)	L	125 n				
Versterkers Duurzame Evenementen en Ondernemingsklimaat (beleidsveld 4.2)	L	-125 v				
Wijzigingen met een effect op reserves						
Dekking kapitaallasten projecten uit reserve Leefomgeving					53 n	
Vorbereiding ontwikkelzones en aanpak stikstofproblematiek		910 n	910 n			
Vorbereidingskosten Bereikbare Steden t.b.v. gebiedsontwikkeling (stationsgebied, SPVE bushub)		440 n	575 n	200 n		
Bestemming resultaat jaarrekening 2021		2.170 n				
Totaal wijzigingen corona		942 n	100 n			
Totaal wijzigingen Investeringsplan		-385 v	-310 v	-288 v	374 n	901 n
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves		4.698 n	1.257 n	-106 v	409 n	883 n

Toevoegingen / onttrekkingen reserves

Mutatie per reserve en onderwerp

Grondexploitatie

Onttrekking	Voorbereiding ontwikkelzones en aanpak stikstofproblematiek	-910 v	-910 v		
-------------	---	--------	--------	--	--

Groei van de stad

Onttrekking	Vorbereidingskosten Bereikbare Steden t.b.v. gebiedsontwikkeling (stationsgebied, SPVE bushub)	-440 v	-575 v	-200 v	
Dotatie	Vorbereidingskosten Bereikbare Steden t.b.v. gebiedsontwikkeling (stationsgebied, SPVE bushub)	1.215 n			

Kapitaallasten maatschappelijk nut

Dotatie	Dekking kapitaallasten projecten uit reserve Leefomgeving	121 n	819 n	398 n	1.043 n
---------	---	-------	-------	-------	---------

Leefomgeving

Onttrekking	Dekking kapitaallasten projecten uit reserve Leefomgeving	-121 v	-819 v	-398 v	-1.096 v
-------------	---	--------	--------	--------	----------

Algemene reserve

Onttrekking	Bestemming resultaat jaarrekening 2021	-2.170 v			
-------------	--	----------	--	--	--

Steunmaatregelen corona

Onttrekking	Paragraaf corona	-780 v	-100 v		
-------------	------------------	--------	--------	--	--

Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		1.613 n	-328 v	-306 v	356 n	883 n
--	--	----------------	---------------	---------------	--------------	--------------

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Omgevingswet

Zie voor toelichting Financieel kader (paragraaf 2.2).

Neutrale wijzigingen

Budget stadsarchitect

Het budget voor de stadsarchitect is verantwoord op programma 6 Burger en Bestuur maar voor een correcte toerekening is het logischer dit budget te verwerken op programma 4 Duurzame Stedelijke Ontwikkeling. Om die reden wordt dit budget overgeheveld.

Corona herstelplan 2022

Deze wijziging zorgt ervoor dat het budget wordt verplaatst naar programma 4 waar de kosten op worden verantwoord.

Hogere omzet Anterieure Overeenkomsten

Ten aanzien van de Anterieure Overeenkomsten worden er door de gemeente aanzienlijk meer werkzaamheden uitgevoerd dan momenteel is begroot. Er worden dan ook meer kosten en verhaalbare baten gerealiseerd. Door het ophogen van zowel begrote baten als lasten met € 900.000 zal de realisatie per einde jaar naar verwachting dichter bij de begroting liggen.

Invulling efficiency taakstelling coalitie 2018-2022

In het coalitieprogramma 2018-2022 is een efficiencytaakstelling opgenomen van jaarlijks € 500.000 in te vullen door beleid of investeringen doelmatiger, anders of niet meer uit te voeren. Voor € 115.000 is deze taakstelling nog niet met concrete budgetverlagingen ingevuld. Dat gebeurt nu met de volgende voorgestelde maatregelen:

- Voor € 50.000 door het beperkt verlagen van budgetten op begrotingsprogramma 4. Hierdoor kunnen er effecten optreden maar die zijn te overzien gelet op de omvang van de te korten budgetten in relatie tot het totaalbudget;
- Voor € 50.000 door verlaging van het budget cultuurstimuleringsfonds op programma 4;
- De resterende € 15.000 wordt ingevuld op programma 7

Overhevelen middelen historisch onderzoek slavernijverleden

Bij de Kadernota 2022 is een motie aangenomen om onderzoek te doen naar het slavernijverleden van Haarlem. De middelen (€ 50.000) zijn bij de begroting 2022 toegevoegd aan programma 4. De uitvoering vindt echter plaats binnen programma 6. Om die reden worden deze middelen overgeheveld.

Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW)

Deze regeling, waarmee de gemeente huurders en eigenaar-bewoners kan stimuleren energie te besparen in hun woning, loopt af in 2022. De resterende subsidie wordt middels deze mutatie overgeheveld van rijksmiddelen naar subsidie. Op deze manier kan de subsidie wordt toegekend aan de inwoners van gemeente Haarlem.

Versterkers Duurzame Evenementen en Ondernemingsklimaat

Deze incidentele versterkers stonden geboekt bij cultuur maar horen bij het programma Duurzaamheid.

Reservemutaties

Dekking kapitaallasten projecten uit reserve Leefomgeving

Vanuit het investeringsprogramma worden voor de volgende projecten onttrekkingen gedaan aan de reserve leefomgeving:

- Delftlaan Zuid
- Aart van der Leeuwstraat
- Zuidstrook blok II- Zuidstrook
- Zuidstrook blok 6tm8
- Molenwijk
- Delfwijk paraplu.

Naar aanleiding van de 1e Voortgangsrapportage 2022 wordt er voor meerdere jaren budget onttrokken uit de Reserve Leefomgeving en voor alle projecten, behalve Delfwijk (2025 € 53.400) Paraplu worden deze bedragen toegevoegd aan de Reserve Kapitaallasten Maatschappelijk Nut ter dekking van kapitaallasten.

2022: -121.000

2023: -819.000

2024: -398.000

2025: -1.043.000

Voorbereiding ontwikkelzones en aanpak stikstofproblematiek

Voor de uitwerking van de visies van de ontwikkelzones Zijlweg ([2019/836482](#)), Spaarndamseweg ([2019/836480](#)), Orionweg/Planetenlaan ([2019/836478](#)) en Spaarnesprong ([2017/596170](#)) zijn ontwikkelzone managers aangesteld. De opdracht van deze ontwikkelzonemanagers is om een plan van aanpak te schrijven voor de optimale ontwikkeling van deze zones binnen de kaders van de visie en dit in samenhang met de bestaande omgeving. Aansluitend volgt een financiële strategie en bijgewerkte businesscase. Op basis van woningbouwimpuls ontwikkelzones is een inschatting gemaakt dat er per ontwikkelzone € 200.000 voor 2022 en 2023 beschikbaar moet worden gesteld om de activiteiten te kunnen uitvoeren.

Belangrijk aandachtspunt voor met name de ontwikkelzones nabij Natura 2000 gebieden aan de west kant van de stad is de stikstofproblematiek. Door stikstofregelgeving loopt Haarlem aan deze kant vast met haar woningbouwopgave. Dat geldt niet alleen voor Haarlem, maar ook voor andere gemeenten in de MRA, zoals Zaanstad.

Het is noodzakelijk om voor deze problematiek te onderzoeken of een stedelijke aanpak kansrijker is dan de huidige aanpak per zone of project. Daarvoor is het nodig om te investeren in:- interne organisatie : expertrol, coördinatiekracht en strategische (regionaal-)bestuurlijke advisering en evt. lobby.- Onderzoeken (quickscan naar actuele situatie en oplossingsmogelijkheden). - Uitwerken van opties/oplossingsrichtingen en daaruit voortkomende maatregelen borgen/koppelen aan projecten. De inschatting voor de benodigde coördinatiekracht en onderzoeksbudget is € 110.000 voor de jaren 2022 en 2023.

De voorbereidingskosten voor de ontwikkelzones en de aanpak stikstofproblematiek worden vooruitlopend op de gebiedsontwikkeling gedekt uit de reserve grondexploitatie (€ 910.000 in 2022 en 2023). Als de voorbereiding leidt tot de gewenste gebiedsontwikkeling, worden waar mogelijk de gemaakte voorbereidingskosten verhaald op de ontwikkelende partijen en kan de reserve grondexploitatie weer worden aangevuld.

Voorbereidingskosten Bereikbare Steden t.b.v. gebiedsontwikkeling (stationsgebied, SPVE bushub)

Het Stationsgebied is één van de drie OV-knooppunten van Haarlem en staat aan de vooravond van een ingrijpende gebiedsontwikkeling. Met het vaststellen van de integrale toekomstvisie 2020-2040 Stationsgebied ([2021/222848](#)) is het kader geschreven voor verdere voorbereiding en realisatie. Voor 2022 en 2023 is er budget noodzakelijk van € 325.000 in 2022, € 575.000 in 2023 en in 2024 € 200.000. Het betreft kosten voor ambtelijke uren, externe adviseurs, communicatie en onderzoek naar onder meer duurzaamheid en mobiliteit.

Ook voor de ontwikkeling van OV-Knooppunt Nieuw-Zuid, de bushub, moet dit jaar een Stedebouwkundig programma van eisen worden uitgewerkt voor de voorkeursvariant. Kosten hiervan bedragen € 115.000.

Beide projecten maken onderdeel van het Gebiedsplan Bereikbare steden. Als het Rijk over gaat tot medefinanciering van de projecten worden de kosten van deze OV-knooppunten grotendeels betaald door andere partijen. De bijdragen zijn echter nog onbekend. Vooruitlopend op de definitieve

toekenning van deze externe bijdragen (Rijk, Provincie, ontwikkelende partijen) worden de kosten van de voorbereidingskosten gedekt uit de reserve Groei (in indirect uit de algemene middelen, omdat de reserve niet negatief mag worden). Wanneer de bijdragen van derden bekend is kan de reserve weer worden aangevuld.

Programma 5 Beheer en Onderhoud

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen					
Aanpassing huurbaten en aanhuur	-325 v	-487 v	-473 v	-473 v	-473 v
Capaciteitsuitbreiding ontwikkelprojecten voor Vastgoed	48 n	97 n	48 n		
Herstel schades bruggen en bomen	300 n				
Incidenteel lagere beheerlasten fietsenstallingen	-210 v	-180 v			
Vorbereidingskosten boerderijcomplex Noord Akendam:	120 n				
Neutrale wijzigingen (neutraal over alle programma's)					
Correctie middelen toegankelijkheid L	100 n				
HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie L	9 n	9 n	9 n	9 n	9 n
Wijzigingen met een effect op reserves					
Aframen voorziening achterstallig onderhoud Vastgoed	1.238 n			270 n	
Mutatie reserve Vastgoed n.a.v. nieuwe opgave onderhoud Vastgoed	2.199 n	277 n	277 n	277 n	277 n
Technische mutatie budgetoverheveling uit 2021	1.205 n				
Verkoop Rijksstraatweg 370	-568 v	-1 v	-1 v	-1 v	-1 v
Wijziging verkoopresultaat en mutatie reserve Vastgoed	4.200 n		-3.780 n		
Bestemming resultaat jaarrekening 2021	457 n				
Totaal wijzigingen corona	1.214 n				
Totaal wijzigingen Investeringsplan	-434 v	-1.107 v	-1.451 v	-1.391 v	-2.015 v
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves	9.553 n	-1.392 v	-5.371 v	-1.309 v	-2.203 v

Toevoegingen / onttrekkingen reserves

Mutatie per reserve en onderwerp

Vastgoed

Dotatie	Aframen voorziening achterstallig onderhoud Vastgoed	-1.238 v				-270 v
Onttrekking	Mutatie reserve Vastgoed n.a.v. nieuwe opgave onderhoud Vastgoed	-2.199 v	-277 v	-277 v	-277 v	-277 v
Dotatie	Verkoop Rijksstraatweg 370	568 n				
Dotatie	Wijziging verkoopresultaat en mutatie reserve Vastgoed	-4.200 v		3.780 n		

Beheer en onderhoud openbare ruimte

Onttrekking	Technische mutatie budgetoverheveling uit 2021	-1.205 v				
-------------	--	----------	--	--	--	--

Algemene reserve

Onttrekking	Bestemming resultaat jaarrekening 2021	-457 v				
-------------	--	--------	--	--	--	--

Steunmaatregelen corona

Onttrekking	Paragraaf corona	-214 v				
-------------	------------------	--------	--	--	--	--

Reserve kapitaallasten economisch nut

Onttrekking	Wijzigingen Investeringsplan			13 n	13 n	13 n
-------------	------------------------------	--	--	------	------	------

Reserve Opvang, Wonen en herstel

Onttrekking	Wijzigingen Investeringsplan	-137 v	-136 v	-136 v	-144 v	-144 v
-------------	------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Reserve Kapitaallasten maatschappelijk nut

Onttrekking	Wijzigingen Investeringsplan	-128 v	74 n	16 n	16 n	16 n
Dotatie	Wijzigingen Investeringsplan	659 n	1.629 n	75 n		

Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		216 n	-3.236 v	-1.836 v	-1.742 v	-2.365 v
--	--	--------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

Toelichtingen

Budgettaire relevante wijzigingen

Aanpassing huurbaten en aanhuur

Een onderdeel van de exploitatie van vastgoed en gronden is het beëindigen en aangaan van nieuwe huurcontracten, grondverhuringen, erfpachten en gebruiksvergoedingen. Wanneer voorraadmutaties plaatsvinden veranderen ook de bijbehorende exploitatielasten. De belangrijkste aanpassingen zijn de latere oplevering van de popschool aan het Rockplein dan eerder gepland. De oplevering van de Yvonne van Genniphal aan de Sportweg 7 wordt later opgeleverd waardoor de verhuur pas later plaats vindt. De nieuwe gymzaal Vilniusstraat 2a wordt opgeleverd en de kleedkamers aan de Van der Aartweg 23 zijn reeds opgeleverd en de aanhuur van de Beyneshal wordt beëindigd. Verder hebben investeringen plaatsgevonden in het Kennemer Sportcentre aan de IJsbanaan 4 A-G waardoor de kostprijsdekkende huur verhoogd wordt. Diverse baten hebben een relatie met exploitatievergoeding aan SRO, dit loopt via Onderwijs en Sport (Programma 1).

Capaciteitsuitbreiding ontwikkelprojecten voor Vastgoed

Er wordt veel capaciteit gevraagd van de afdeling Vastgoed uit de ontwikkelzones. Dit was voorheen niet het geval. De huidige bezetting van de grondenportefeuille is gebaseerd op het beheer, niet op de ontwikkelportefeuille. Het gaat om advisering, afsluiten overeenkomsten en aan- en verkoop. Deze wijziging heeft een effect op programma 5 en programma 7.

Herstel schades bruggen en bomen

Voor het herstel van (storm)schades aan bruggen en bomen blijken de kosten hoger dan het bedrag dat hiervoor in de dienstverleningsovereenkomst is opgenomen. De kosten van (storm)schades worden vanwege het onvoorziene karakter niet standaard opgenomen maar indien nodig wordt op basis van actuele inzichten het budget bijgesteld. Daarnaast is sprake van herplant van bomen (extra uitval door stormschade) waarvoor binnen bestaande afspraken geen budget is. De kosten voor herstel schades bruggen en bomen samen worden geraamd op € 300.000.

Incidenteel lagere beheerlasten fietsenstallingen

Door het later in gebruik nemen van fietsparkeervoorzieningen Raaks III en Hudsons Bay is er sprake van een incidenteel voordeel op de beheerlasten van € 210.000 in 2022 en € 180.000 in 2023.

Vorbereidingskosten boerderijcomplex Noord Akendam:

Voor het project Skaeve Huse en het duurzaam herstel van het monumentale boerderijcomplex 'Noord Akendam' is middels de startnotitie '6 Skaeve Huse aan de Vergierdeweg' ([2021/630224](#)) een budget van € 270.000 aangevraagd. Dit budget is bedoeld voor de voorbereiding van de noodzakelijke bestemmingsplanwijziging (€ 150.000), het treffen van noodzakelijke maatregelen voor het wind- en waterdicht maken van de boerderij (€ 50.000) en voor het maken van een plan van aanpak voor de duurzame herbestemming van het boerderijcomplex (€ 70.000). De kosten voor de aankoop en het herstel van de monumentale boerderij zijn nu nog onbekend en niet opgenomen in de begroting. Als er een plan van aanpak is voor het duurzaam herstel van de boerderij, dan wordt de raad geïnformeerd over de kosten daarvan en de mogelijkheden voor dekking. De kosten voor het plan van aanpak voor duurzame herbestemming (€ 70.000) en wind- en water dichtmaken boerderij (€ 50.000) worden geraamd op programma 5 (per saldo € 120.000).

De kosten bestemmingsplanwijzigingen (€ 150.000) worden geraamd op programma 2.

Neutrale wijzigingen

Correctie middelen toegankelijkheid

Bij de verdeling van incidentele middelen voor de begroting 2022 (nota versterkers duurzaam doen), is er € 100.000 toegekend op programma 2 voor maatregelen toegankelijkheid in 2022. Het budget wordt verplaatst naar programma 5 waar de kosten worden verantwoord.

HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie

Naar aanleiding van het HR21 functieonderhoud vindt er binnen de afdeling Interne Dienstverlening een budgettair neutrale omzetting van formatie plaats. Het betreft de omzetting van de overhead functie Adviseur IV-A (Businessanalyst; 1,00 fte, schaal 10A) naar de lijn functie Adviseur IV-A (Adviseur functioneel beheer: 1,00 fte, schaal 10A).

Reservemutaties

Aframen voorziening achterstallig onderhoud Vastgoed

Vanuit de administratieve richtlijnen (BBV) voor gemeenten is een gemeente verplicht om met ingang van begrotingsjaar 2021, voor het inlopen van het achterstallig onderhoud, te werken met een voorziening. Omdat er in de gemeente geen sprake is kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties is er conform de definitie van de BBV echter geen achterstallig onderhoud, er is enkel sprake van een onderhoudsachterstand. Er is, anders dan eerder gedacht, dan ook geen voorziening nodig en de onderhoudsachterstand zal direct ten laste van de Reserve Vastgoed worden gebracht.

Mutatie reserve Vastgoed n.a.v. nieuwe opgave onderhoud Vastgoed

Door onderhoudswerkzaamheden uit 2021 die in 2022 worden afgerond en de definitief vastgestelde opdrachtwaarde van de Vastgoedmanagementopdracht aan SRO is het benodigde onderhoudsbudget voor het huidige en de komende jaren bepaald. Deze mutatie is de structurele verwerking in de begroting. Conform de nota Reserves en Voorzieningen 2021-2025 ([2021/608291](#)) mogen werkelijke tekorten op de exploitatie van onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed worden aangevuld vanuit de Reserve Vastgoed. Hierbij is rekening gehouden met de aangevraagde Subsidie Instandhouding Monumenten (SIM).

Technische mutatie budgetoverheveling uit 2021

In 2021 was sprake van onderbesteding op budgetten voor extra onderhoud begraafplaats, aanbesteding contracten dagelijks onderhoud, maatregelen takbreukrisico en de SOR. Dit betrof specifiek toegekende middelen in 2021 die bij de jaarrekening zijn toegevoegd aan de reserve Onderhoud Openbare Ruimte (conform het principebesluit dat budgetten voor onderhoud via de reserve OOR beschikbaar blijven). Voor het jaar 2022 worden de betreffende budgetten weer onttrokken aan de reserve OOR om voor de betreffende activiteiten te worden ingezet.

Verkoop Rijksstraatweg 370

Het pand Rijksstraatweg 370 is leeggekomen en behoort tot de categorie niet strategisch bezit. Het pand is in verkoop gebracht ([2021/1095883](#)) en geleverd. Dit pand heeft geen boekwaarde meer en de verkoopopbrengst van ruim € 568.000 wordt geheel toegevoegd aan de reserve Vastgoed. De publiekrechtelijke heffing van € 1.000 vervalt.

Wijziging verkoopresultaat en mutatie reserve Vastgoed

In 2021 zijn de mutaties voor de reserve Vastgoed meerjarig geraamd, er vind nu bijstelling plaats van de eerder vastgestelde verkoopprognose. De Egelantier zal in 2024 in plaats van 2022 overgedragen worden, wel is er in 2021 al een aanbetaling van € 420.000 (10% van het totaal) geweest conform de verkoopovereenkomst.

Programma 6 Burger, Bestuur en Veiligheid

Omschrijving		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen						
Decembercirculaire gemeentefonds 2021		285 n	285 n	285 n	285 n	285 n
Septembercirculaire gemeentefonds 2021		87 n	86 n	86 n	86 n	87 n
Neutrale wijzigingen (neutraal over alle programma's)						
Budget stadsarchitect	L	-82 v	-82 v	-82 v	-82 v	-82 v
Claim stelpost mee-adem principe 2022	L	150 n				
Herindeling budgetten Sociale Basis	L	-17 v				
HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie	L	35 n	35 n	35 n	35 n	35 n
Overhevelen middelen historisch onderzoek slavernijverleden	L	50 n				

Wijzigingen met een effect op reserves

Bestemming resultaat jaarrekening 2021	380	n			
Totaal wijzigingen corona	275	n			
Totaal wijzigingen Investeringsplan	92	n	-1	v	
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves	1.255	n	323	n	324 n 324 n 325 n

Toevoegingen / onttrekkingen reserves: geen

Mutatie per reserve en onderwerp**Algemene reserve**

Onttrekking Bestemming resultaat jaarrekening 2021	-380	v			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves	875	n	323	n	324 n 324 n 325 n

Toelichtingen**Budgettaire relevante wijzigingen****Decembercirculaire gemeentefonds 2021**

Verwezen wordt naar de toelichting over de decembercirculaire in programma 7.

Septembercirculaire gemeentefonds 2021

Verwezen wordt naar de toelichting over de decembercirculaire in programma 7.

Neutrale wijzigingen**Budget stadsarchitect**

Het budget voor de stadsarchitect is verantwoord op programma 6 Burger en Bestuur maar voor een correcte toerekening is logischer dit budget te verwerken op programma 4 Duurzame Stedelijke Ontwikkeling. Om die reden wordt dit budget overgeheveld.

Claim stelpost mee-adem principe 2022

De stelpost overhead is geactualiseerd en verhoogd naar aanleiding van de structurele capaciteitsuitbreiding bij het primair proces voor de jaarschijf 2022 en verder. Op een aantal onderdelen in de bedrijfsvoering is extra inzet nodig. Bij deze Voortgangsrapportage wordt een aantal incidentele en structurele claims toegekend ten laste van de stelpost overhead. Deze wijziging heeft een effect op de programma's 6 en 7 en is per saldo neutraal.

Herindeling budgetten Sociale Basis

De subsidie aanvragen binnen de Sociale Basis voor 2022 zijn ingedeeld naar hoofddoel en activiteitensoort. Dit leidt – net als vorig jaar - tot een verschuiving van de budgetten over 2022, maar daarmee worden de subsidies wel binnen het juiste programma/beleidsveld verantwoord. Deze wijziging heeft een effect op de programma's 1, 2, 3 en 6 en is per saldo neutraal.

HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie

Naar aanleiding van het HR21 functieonderhoud vindt er binnen de afdeling Interne Dienstverlening een budgettaire neutrale omzetting van formatie plaats. Het betreft de omzetting van de overhead

functie Adviseur IV-A (Businessanalyst; 1,00 fte, schaal 10A) naar de lijn functie Adviseur IV-A (Adviseur functioneel beheer: 1,00 fte, schaal 10A).

Overhevelen middelen historisch onderzoek slavernijverleden

Bij de Kadernota 2022 is een motie aangenomen om onderzoek te doen naar het slavernijverleden van Haarlem. De middelen (€ 50.000) zijn bij de begroting 2022 toegevoegd aan programma 4. De uitvoering vindt echter plaats binnen programma 6. Om die reden worden deze middelen overgeheveld.

Programma 7 Algemene Dekkingsmiddelen & Overhead

Omschrijving		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Budgettaire wijzigingen						
Business continuïteit management		-288 v				
Capaciteitsuitbreiding ontwikkelprojecten Vastgoed		18 n	35 n	18 n		
Decembercirculaire gemeentefonds 2021		-1.332 v	-962 v	-960 v	-966 v	-971 v
Lager rentesaldo 2022		-700 v				
Omgevingswet		46 n				
Septembercirculaire gemeentefonds 2021		-8.128 v	-5.523 v	-5.506 v	-5.990 v	-6.473 v
Trendanalyse Jeugd/Wmo		144 n				
Neutrale wijzigingen (neutraal over alle programma's)						
Claim stelpost mee-adem principe 2022	L	-150 v				
Corona herstelplan 2022	L	-500 v				
HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie	L	-76 v	-76 v	-76 v	-76 v	-76 v
Invulling efficiency taakstelling coalitie 2018-2022	L	115 n	115 n	115 n	115 n	115 n
Invulling efficiency taakstelling coalitie 2018-2022	L	-15 v	-15 v	-15 v	-15 v	-15 v
Maatschappelijk begeleiding statushouders rijksbijdrage 2022	B	-119 v				
Tijdelijke uitbreiding inhuur PCM	L	1.508 n				
Tijdelijke uitbreiding inhuur PCM	L	-1.508 v				
Wet open overheid (beleidsveld 7.2)	L	-246 v	-274 v	-304 v	-334 v	-359 v
Wet open overheid (beleidsveld 7.3)	L	246 n	274 n	304 n	334 n	359 n
Tijdelijk personeel i.v.m. OAB en NPO rijksregeling	L	72 n	76 n	30 n	21 n	21 n
Toevoegen formatie ten behoeve van RMC	L	10 n	10 n	10 n	10 n	10 n
Extra capaciteit gemeente Zandvoort	L	124 n	44 n	44 n	44 n	44 n
Hogere bijdrage gemeente Zandvoort	B	-124 v	-44 v	-44 v	-44 v	-44 v

Wijzigingen met een effect op reserves

Actualisatie aantallen algemene uitkering	2.573 n	345 n	369 n	372 n	372 n
Bestemming resultaat jaarrekening 2021	1.340 n	353 n	122 n		
Totaal wijzigingen corona	-639 v				
Totaal wijzigingen Investeringsplan	2.443 n	3.274 n	1.799 n	916 n	1.165 n
Totaal wijzigingen programma exclusief reserves	-5.188 v	-2.369 v	-4.096 v	-5.613 v	-5.853 v

Toevoegingen / onttrekkingen reserves**Mutatie per reserve en onderwerp****Groei van de stad**

<i>Verlagen dotatie</i>	Actualisatie aantallen algemene uitkering	-897 v	-791 v	-814 v	-451 v
<i>Onttrekking</i>	Actualisatie aantallen algemene uitkering	-1.881 v		-368 v	-819 v
<i>Dotatie</i>	Extra dotatie reserve Groei van de Stad	1.847 n			

Algemene reserve

<i>Onttrekking</i>	Bestemming resultaat jaarrekening 2021	-1.340 v	-353 v	-122 v	
--------------------	--	----------	--------	--------	--

Steunmaatregelen corona

<i>Dotatie</i>	Regionale aanpak arbeidsmarkt Zuid-Kennemerland en IJmond 2020-2022	920 n			
<i>Onttrekking</i>	Regionale aanpak arbeidsmarkt Zuid-Kennemerland en IJmond 2020-2022	-400 v			
Totaal wijzigingen programma inclusief reserves		-6.939 v	-3.513 v	-5.032 v	-6.433 v

Toelichtingen**Budgettaire relevante wijzigingen****Business continuïteit management**

Omdat wereldwijd het aantal ransomware aanvallen toeneemt, zijn extra maatregelen genomen om de gemeentelijke bedrijfsvoering hiertegen te beschermen. In februari jl. heeft de gemeenteraad besloten voor dit doel in 2022 een bedrag van € 1.065.000 te voteren. Mede op basis van een second opinion is de raming van de in 2022 en latere jaren benodigde bedragen nog aangescherpt en bijgesteld. In verband met de fasering van het werk wordt voor 2022 voorgesteld de raming met € 288.000 te verlagen tot € 777.000. De claim voor de benodigde middelen in 2023 en verder komt aan de orde in de Kadernota 2023.

Capaciteitsuitbreiding ontwikkelprojecten voor Vastgoed

Er wordt veel capaciteit gevraagd van de afdeling Vastgoed uit de ontwikkelzones. Dit was voorheen niet het geval. De huidige bezetting van de grondenportefeuille is gebaseerd op het beheer, niet op de ontwikkelportefeuille. Het gaat om advisering, afsluiten overeenkomsten en aan- en verkoop. Deze wijziging heeft een effect op programma 5 en programma 7.

Decembercirculaire gemeentefonds 2021

Ten opzichte van de septembercirculaire 2021 geeft de decembercirculaire 2021 een voordelig budgettaire effect van € 0,4 miljoen in 2022. Het voordeel volgt uit de geactualiseerde uitkeringsfactor. Daarnaast ontvangt de gemeente middelen voor onder andere versterking

dienstverlening. Deze extra inkomsten komen ten bate van de beleidsvelden en hebben geen budgettair effect voor de algemene middelen. Omdat nog de exacte verdeling over de beleidsvelden nog niet duidelijk is, zijn de middelen tijdelijk geraamd op een stelpost in programma 7. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar informatienota: Gevolgen decembercirculaire 2021 Gemeentefonds ([2022/30676](#)). De verwerking van de wijzigingen op de programma's is als volgt:

Pr.	Decembercirculaire 2021 omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	<u>Decembercirculaire 2021 (lasten):</u>					
2	Salarislasten zorgdomein (jeugd)	375 n	369 n	368 n	371 n	375 n
	Salarislasten zorgdomein (wmo)	313 n	308 n	307 n	309 n	313 n
6	Personen met verward gedrag (DU)	285 n	285 n	285 n	285 n	285 n
7	Gemeenteraadsverkiezingen (DU) (covid-19)	275 n				
	Impuls integraal werken	67 n	36 n			
	Robuust rechtsbeschermingssysteem	247 n	264 n	263 n	265 n	268 n
	Systeemleren	53 n	52 n	52 n	52 n	53 n
	Versterking ondersteuning wijkteams	511 n	504 n	502 n	505 n	567 n
	<u>Decembercirculaire 2021 (baten):</u>					
	Algemene uitkering	-2.485 v	-1.818 v	-1.777 v	-1.788 v	-1.859 v
	Totaal budgettair effect decembercirculaire 2021:	-359 v	0 v	0 v	-1 v	2 n

Lager rentesaldo 2022

Er is een rentevoordeel van € 0,7 miljoen. Oorzaken van dit voordeel zijn tweeledig. Ten eerste is er een rentevoordeel omdat er in 2021 minder schulden zijn aangegaan dan eerder verwacht en dit is tegen een lager rentepercentage gebeurd. Ten tweede worden er hogere rentebaten (vanuit) het SVn ontvangen dan begroot.

Omgevingswet

Verwezen wordt naar de toelichting bij programma 4.

Septembercirculaire gemeentefonds 2021

Ten opzichte van de meicirculaire 2021 zijn er voor alle jaren budgettaire voordelen. De belangrijkste oorzaken van de voordelen zijn de accresontwikkeling en het incidenteel opschorten van de opschalingskorting (2022). Deze oorzaken liggen buiten de invloedssfeer van de gemeente en het is mogelijk dat deze voordelen uiteindelijk minder voordelig zijn dan nu geraamd, een en ander afhankelijk van nieuw kabinetsbeleid met invloed op besteding van het accres en het risico van minder rijksuitgaven dan nu gepland. De verwerking conform informatienota 'Gevolgen van de septembercirculaire 2021' ([2021/546668](#)) is per onderwerp als volgt verdeeld over de programma's:

Pr.	Septembercirculaire 2021 omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
	<u>Septembercirculaire 2021 (lasten):</u>					
1	Aanpak laaggeletterdheid (DU)	150 n	165 n	181 n		
	Gezond in de stad (DU)	136 n				
	Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen	27 n	27 n	27 n	27 n	27 n
2	Beschermd Wonen (IU)	-963 v	-1.131 v	-1.141 v	-1.124 v	-1.125 v
	Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	5 n	5 n	5 n	5 n	5 n
	Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	-105 v	-96 v	-88 v	-88 v	-89 v
	Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	62 n	62 n	62 n	62 n	62 n
	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Jeugdhulp	-65 v				
	Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten Wmo 2015	-148 v				
	Voordelig verschil middelen jeugdzorg t.o.v. inschatting	12 n				
	Vrouwenopvang (DU)	17 n	17 n	17 n	17 n	17 n
3	Participatie (IU) WSW	-54 v	-85 v	-115 v	-148 v	-173 v
	Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden (coronacompensatie)	110 n				
	Impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (coronacompensatie)	324 n				
	Bijzondere bijstand (coronacompensatie)	169 n				
	Gemeentelijk schuldenbeleid (coronacompensatie)	339 n				
6	Landelijke structuur interventieteams	20 n	20 n	20 n	20 n	20 n
	Toezicht en handhaving gastouderschap	67 n	66 n	66 n	66 n	67 n
	<u>Septembercirculaire 2021 (baten):</u>					
7	Algemene uitkering	-9.070 v	-5.523 v	-5.506 v	-5.990 v	-6.473 v
	Budgettair effect septembercirculaire 2021:	-8.968 v	-6.473 v	-6.473 v	-7.153 v	-7.662 v

Trendanalyse Jeugd/Wmo

Verwezen wordt naar de toelichting in paragraaf 1.3 van de Kadernota 2023.

Neutrale wijzigingen

Claim stelpost mee-adem principe 2022

De stelpost overhead is geactualiseerd en verhoogd naar aanleiding van de structurele capaciteitsuitbreiding bij het primair proces voor de jaarschijf 2022 en verder. Op een aantal onderdelen in de bedrijfsvoering is extra inzet nodig. Bij deze Voortgangsrapportage wordt een aantal incidentele en structurele claims toegekend ten laste van de stelpost overhead. Deze wijziging heeft een effect op de programma's 6 en 7 en is per saldo neutraal.

Corona herstelplan 2022

Deze wijziging zorgt ervoor dat het budget wordt verplaatst naar de beleidstaak waar de kosten op worden verantwoord.

HR 21 functie onderhoud: omzetting overheadfunctie naar lijnfunctie

Naar aanleiding van het HR21 functieonderhoud vindt er binnen de afdeling Interne Dienstverlening een budgettair neutrale omzetting van formatie plaats. Het betreft de omzetting van de overhead functie Adviseur IV-A (Businessanalyst; 1,00 fte, schaal 10A) naar de lijn functie Adviseur IV-A (Adviseur functioneel beheer: 1,00 fte, schaal 10A).

Invulling efficiency taakstelling coalitie 2018-2022

In het coalitieprogramma 2018-2022 is een efficiencytaakstelling opgenomen van jaarlijks € 500.000 in te vullen door beleid of investeringen doelmatiger, anders of niet meer uit te voeren. Voor € 115.000 is deze taakstelling nog niet met concrete budgetverlagingen ingevuld. Dat gebeurt voor € 100.000 door maatregelen op begrotingsprogramma 4 (verwezen wordt naar de tekst op dit programma). Het restant ter grootte van € 15.000 wordt ingevuld door een budget (ICT applicaties) te schrappen waarop de laatste jaren minder uitgaven zijn gedaan dan geraamd.

Maatschappelijk begeleiding statushouders rijksbijdrage 2022

Per 1 januari 2022 vallen bepaalde statushouders nog onder het oude regime waarbij gemeenten voor het begeleiden van nieuwkomers een vergoeding van € 2.370 ontvangen per statushouder. Deze vergoeding wordt achteraf op basis van realisatiecijfers in de meicirculaire uitgekeerd via een Decentralisatie Uitkering (DU). Het aantal statushouders waarvoor de regeling geldt, is voor jaar 2022 ingeschat op 50. De verwachte bijdrage bedraagt € 118.500. Het budget wordt geraamd in programma 1 (30.000) en programma 3 (89.000) en de rijksbijdrage in programma 7, per saldo is de wijziging neutraal.

Tijdelijke uitbreiding inhuur PCM

Ook dit jaar is het aantal opdrachten groter dan verwacht. Huidige berekening van de inzet die nodig is op alle vastgestelde projectopdrachten geeft aan dat PCM meer capaciteit nodig heeft. Alle uren worden doorbelast. Het gaat om een bedrag van € 1.508.124.

Wet Open Overheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). De Wob kent bestuursorganen een grote mate van vrijheid toe om naar eigen inzicht documenten openbaar te maken. In de Woo zijn 11 informatiecategorieën vastgesteld waarvan de informatie actief openbaar moet worden gemaakt, dus zonder dat een burger daarom hoeft te vragen. De wet kent daarnaast een inspanningsverplichting om ook voor andere informatie de beleidskeuze te maken deze actief openbaar te maken. De informatie moet ook bereikbaar zijn voor een ieder. Daarom regelt de Woo dat documenten die onder de actieve openbaarmakingsplicht vallen via een digitaal platform (PLOOI Platform Openbare OverheidsInformatie) toegankelijk worden gesteld. Om de gemeente te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van de Woo worden er rijksmiddelen beschikbaar gesteld: De incidentele middelen voor de periode 2022 tot en met 2026 bedragen voor Haarlem € 133.000 per jaar en zijn onder meer bestemd voor het aanpassen van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen bedragen voor Haarlem € 113.000 in 2022 oplopend naar € 199.000 vanaf 2026 en zijn bestemd voor het actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

Tijdelijk personeel i.v.m. OAB en NPO rijksregeling

Voor de regeling Onderwijsachterstandenbeleid ontvangt de gemeente jaarlijks een voorlopige beschikking van de specifieke rijksuitkering. Deze is reeds verwerkt in de begroting. Hierbij wordt de inzet van personeel gedekt uit dit budget. Met deze wijziging wordt de begroting geactualiseerd. Vanuit de regeling Nationaal Programma Onderwijs is een specifieke uitkering beschikbaar gesteld door het Rijk. Deze regeling is bedoeld voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona, en kent voorts nog een afrekenperiode van augustus 2021 t/m juli 2023. Het budget is in december 2021 met terugwerkende kracht beschikbaar gesteld. Dit is al verwerkt in de begroting. Met deze begrotingswijziging wordt het personeelsbudget verwerkt in de begroting de loonkosten.

Deze wijziging heeft een effect op programma 1 en 7 en is per saldo neutraal.

Toevoegen formatie ten behoeve van RMC

De formatie van RMC wordt uitgebreid met 0,72 fte in de functie van trajectbegeleider. Dit wordt gedekt binnen het RMC budget. Deze wijziging heeft een effect op programma 1 en 7 en is per saldo neutraal.

Extra capaciteit gemeente Zandvoort

Tegenover de extra capaciteit ten behoeve van de gemeente Zandvoort staat een hogere bijdrage aan de gemeente Haarlem. De gemeente Zandvoort besluit over de extra capaciteit bij de Voorjaarsnota 2022. Indien anders wordt besloten, zal de raming in Haarlem daarop worden aangepast.

Reservemutaties

Actualisatie aantallen algemene uitkering

Eenmaal per jaar worden de aantallen waarop de algemene uitkering is gebaseerd geactualiseerd. Een aantal maatstaven hebben een duidelijk verband met de groei van Haarlem. Afspraak is dat de mutaties in aantallen bij deze maatstaven worden verwerkt in de Reserve Groei van de stad.

De actualisatie leidt tot een positief effect voor de algemene middelen voor alle jaren, dit loopt op van € 205.000 in 2022 tot € 448.000 in 2026. Voor de Reserve Groei van Haarlem is er een negatief effect voor 2022 van € 2,78 miljoen. In de daaropvolgende jaren ligt het negatieve effect lager, namelijk € 791.000 in 2023 oplopend tot € 819.000 in 2025 en later. Aanleiding voor deze nadelen zijn een achterblijvende groei wat betreft inwoners (groei van 314 inwoners waarbij een groei van ongeveer 3.700 inwoners werd verwacht) en huishoudens (groei van 151 huishoudens waar een groei van ongeveer 1.600 huishoudens werd verwacht).

	2022	2023	2024	2025	2026
Hoeveelheidsverschillen totaal	2.573	345	369	372	372
Waarvan Reserve Groei van de stad	2.778	791	814	819	819
Resterend effect Algemene middelen	-205	-446	-445	-448	-448

Extra dotatie reserve Groei van de stad

De actualisatie van de algemene uitkering leidt tot een verlaging van de reserve Groei in 2022 van € 2,78 miljoen. Dit is het gevolg van het niet uitkomen van de (groei)verwachtingen van destijds. De onttrekking leidt tot een negatieve reserve in 2022, omdat een reserve niet negatief kan zijn moet een extra dotatie van € 1,8 miljoen aan de reserve plaatsvinden.

4 Investerings en MPG/Grondbeleid

4.1 Hoofdpijnen Investeringsplan

4.1.1. Inleiding

Met als basis de Programmabegroting 2022 is de planning van de voorgenomen investeringen geactualiseerd. Tevens is geïnventariseerd welke wensen er zijn voor nieuwe investeringen of voor bijstelling van al bestaande investeringen. Deze Kadernota dient ter actualisatie van het Investeringsplan en om alle nieuwe of bijgestelde investeringswensen in kaart te brengen. De vervangingsinvesteringen als verwerkt in de actualisatie van het Investeringsplan (IP) worden voorlopig vastgesteld. De nieuwe en/of bijgestelde investeringswensen worden gepresenteerd en als besluitpunt voorgelegd om deze in het Investeringsplan op te nemen. Bij een positief besluit worden deze investeringen bij de Programmabegroting 2023-2027 verwerkt in het Investeringsplan.

4.1.2. Actualisatie Kadernota 2023

Uit de Jaarrekening 2021 blijkt dat afgelopen jaar een bedrag van € 42 miljoen is geïnvesteerd, ten opzichte van een (uiteindelijk) begroot bedrag van € 56 miljoen. Dit betekent dat 77% van de voorgenomen investeringen is gerealiseerd, een vergelijkbaar beeld met de afgelopen jaren. Een bedrag van € 14 miljoen aan voorgenomen investeringen schuift door naar 2022 of latere jaren. Onderdeel van deze actualisatie is dat van alle investeringen opnieuw is gekeken of de geraamde (jaren van) uitgaven realistisch zijn. Na de actualisatie bedraagt de jaarschijf 2022 € 60 miljoen en de jaarschijf 2023 is € 117 miljoen. Bij de actualisatie van het IP voor deze Kadernota heeft de nadruk gelegen op realistisch programmeren van investeringen in 2022. In de voorbereiding van de Programmabegroting 2023-2027 wordt kritisch gekeken naar de voorgenomen investeringen voor 2023 en verder.

Hoewel de voorgenomen investeringen in deze jaren aanzienlijk hoger zijn dan de werkelijke uitgaven in de afgelopen jaren (ca. € 40 miljoen per jaar) sluiten ze wel aan bij de ambities van de gemeente om méér te investeren dan voorheen. Deze toename is de afgelopen jaren nog niet gerealiseerd, dus op dit punt is een inhaalslag nodig.

De afgelopen jaren zijn veel investeringen voorbereid, die dit jaar tot uitvoering moeten komen. Zo staat er dit jaar voor € 15 miljoen aan investeringen geraamd in onderwijshuisvesting, waarvoor scholen in de afgelopen jaren de voorbereiding hebben getroffen. Er is € 6 miljoen geraamd voor investeringen in sportaccommodaties die over het algemeen weinig voorbereidingstijd hebben. Tot slot is er voor € 25 miljoen aan (vervangings-)investeringen in de openbare ruimte en riolering geraamd.

4.1.3 Financieel-technische wijzigingen en kredietbesluiten

De voor gemeenten geldende begrotingsregels (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijven voor wanneer uitgaven als investeringen moeten worden aangemerkt en wanneer dat niet mag. In een aantal gevallen zijn werkzaamheden nu voorzien in de begroting, maar moeten deze als investering worden aangemerkt. Voor deze kosten wordt de begroting incidenteel verlaagd en wordt het

Investeringsplan opgehoogd. In een enkel geval is het andersom en komen als investering geraamde kosten in het Investeringsplan juist ten laste van de begroting.

Daarnaast zijn er investeringen die gebruik maken van verschillende dekkingsbronnen, zoals van verschillende IP-posten of een combinatie van te activeren groot onderhoud en een aparte IP post. Bij deze combinaties is het vaak zo dat voor een deel van de kredieten eerst goedkeuring van de raad benodigd is en voor andere delen niet (zoals te activeren groot onderhoud of reeds bestaande verzamelkredieten). Voor het inzicht van de raad in de totale kosten van een investering is het dan beter de totale kosten op één IP post onder te brengen.

Deze financieel-technische verschuivingen leiden er wel toe dat de kosten, die eerder al via de begroting waren goedgekeurd, opnieuw door de raad moeten worden geaccordeerd via een kredietbesluit. Als onderdeel van deze Kadernota is daarom een reeks besluitpunten opgenomen waarin de raad krediet vrijgeeft voor deze investeringen.

Onderstaand worden de betreffende wijzigingen en kredietbesluiten kort toegelicht.

Levensduur verlengende investeringen gemeentelijk vastgoed

Bij het groot onderhoud aan gemeentelijk vastgoed is soms sprake van ingrepen aan panden blijkt soms dat niet alleen onderhoud nodig is, maar een grotere ingreep die als vervangingsinvestering of als renovatie is aan te merken. Conform de begrotingsregels moeten deze kosten als investering worden gezien. De dekking voor deze ingrepen staat echter begroot in de exploitatie. In deze gevallen is er dan sprake van een verschuiving van uitgaven van de exploitatie naar het Investeringsplan. Dit gaat in totaal om € 250.000, dit bedrag wordt in mindering gebracht op de begrote lasten in de exploitatie.

Verschuiving groot onderhoud (IP Maatschappelijk Nut) naar reguliere investering

In de investeringsprojecten in de openbare ruimte Amerikaweg en Professor Eijkmanlaan is sprake van een combinatie van te activeren vervangingsonderhoud en dekking uit specifieke IP posten. Het is in deze gevallen logisch om de dekking vanuit het onderhoudsbudget of de post IP Maatschappelijk Nut om te zetten naar de specifieke IP post. Dit komt de inzichtelijkheid in de totale kosten ten goede.

Instellen milieuzone

De maatregelen voor het instellen van de milieuzone zijn als investering geraamd. Bij de voorbereiding is gebleken dat het beter is om de voorzieningen hiervoor als dienst af te nemen, in plaats van hier zelf in te investeren. De kosten komen daarom ten laste van de exploitatie.

Houtplein nutswerkzaamheden

Bij besluit [2021/174529](#) verleende de raad een krediet voor de uitvoering van nutswerkzaamheden aan het Houtplein, te vergoeden door de nutsbedrijven. De kosten voor de nutswerkzaamheden zullen hoger zijn dan eerder geraamd, waar ook een hogere vergoeding vanuit de nutsbedrijven tegenover staat. De kredietverlening wordt in een separate nota (2022/707096) aan de raad voorgelegd.

Vorbereiding grex Oostpoort

In de [decemberrapportage 2020](#) is een krediet vrijgegeven voor de voorbereiding van een grondexploitatie Oostpoort. Inmiddels heeft de gemeente subsidie bijdragen ontvangen voor de versnelling van de ontwikkeling in deze zone. Om deze gelden te kunnen inzetten is een aanvullend kredietbesluit nodig.

Kassaruite publiekshal

Enkele jaren geleden is een start gemaakt met aanpassingen aan de publiekshal. Vanwege de Coronapandemie hebben de werkzaamheden een tijd stil gelegen en moesten de plannen opnieuw worden bekeken. Door deze ontwikkelingen is zijn de werkzaamheden niet langer te zien als één samenhangende investering en moeten deze kosten volledig ten laste van de exploitatie worden gebracht.

Sporthal Sportweg

bij de bouw van de nieuwe sporthal aan de Sportweg is met het schoolbestuur een pakket aan aanvullende werkzaamheden overeen gekomen. Deze kosten worden volledig door het schoolbestuur vergoed. Omdat de uitgaven onderdeel uitmaken van de investering, lopen de lasten en de baten via het Investeringsplan en is voor de uitgaven een aanvullend raadskrediet nodig.

Kleedkamers HFC (prijsstijging)

Voetbalvereniging Koninklijke HFC wil een nieuwe en toekomstbestendige sportaccommodatie bouwen met een clubhuis, multifunctionele ruimtes, kleedkamers en een tribune. Binnen het nieuwbouwplan financiert de gemeente acht nieuwe kleedkamers. Hiervoor heeft de gemeenteraad op 30 maart 2020 € 718.000 krediet verleend aan Koninklijke HFC ([2020/99096](#)). Als gevolg van onverwachts gestegen bouwrijzen heeft Koninklijke HFC moeten concluderen dat de totale kosten voor de realisatie van deze kleedkamers € 300.000 hoger uitvallen dan begroot in november 2019. Koninklijke HFC vraagt voor de realisatie van de kleedkamers een extra gemeentelijke bijdrage van € 300.000. Deze kosten kunnen worden gedekt uit stelpost IP 81.27.

Skatepark Scoda Plein ('t Landje)

Voor de vervanging van het skatepark zijn in de begroting middelen opgenomen vanuit de versterkers 'Duurzaam Doen' en vanuit de onderhoudsmiddelen voor speeltoestellen. Deze middelen, samen met een verwachte bijdrage van derden, worden omgezet naar een investeringsbudget.

Crujff Court

In de begroting zijn uitgaven voorzien voor de aanleg van een Crujff Court. Omdat de aanleg moet worden geadministreerd als investering, worden deze uitgaven omgezet naar een investeringsbudget.

Verbouwing Anton Pieckhofje

In de Kadernota 2022 is een eerste krediet verleend voor de verbouwing van het Anton Pieckhofje. Inmiddels zijn de totale verbouwingskosten, inclusief het maken van een nieuwe entree, in beeld. Deze kosten worden gedekt vanuit de regionale reserve opvang, wonen en herstel maar dienen wel als investering te worden geadministreerd. De dekking vanuit de regionale reserve wordt daarom toegevoegd aan de Reserve kapitaallasten.

De volgende bedragen worden in mindering gebracht op (negatieve bedragen) of toegevoegd aan (positieve bedragen) het Investeringsplan.

Mutaties investeringsplan

IP post	Onderwerp	2022	2023	2024	Totaal
VG.IN	Renovaties gemeentelijk vastgoed	250			250
OR.017	Professor Eijkmanlaan		1.678		1.678
IP.MN	Professor Eijkmanlaan		-1.678		-1.678
GOB.70	Amerikaweg		835		835
GOB.73	Amerikaweg (Bomen in Schalkwijk)		-150		-150
IP.MN	Amerikaweg (Groot onderhoud MN)		-685		-685
SOR.24	Instellen milieuzone	-380			-380
GOB.62	Houtplein Nutswerkzaamheden		500		500
GOB.62	Houtplein Nutswerkzaamheden		-500		-500
GRX.03	Vorbereiding grex Oostpoort	360			360
GRX.03	Vorbereiding grex Oostpoort (subsidie)	-360			-360
11.03	Kassaruite publiekshal	-37			-37
81.29	Sporthal Sportweg		655		655
81.29	Sporthal Sportweg (bijdrage)		-655		-655
81.27	Kleedkamers HFC (prijsstijging)		300		300
81.27	Stelpost kleedaccommodaties		-300		-300
JGD.01	Scoda Plein Skatepark	50	353		403
JGD.01	Scoda Plein Skatepark (bijdrage)		-3		-3
JGD.02	Cruiff Court	62	300		362
MTS.02	Anton Pieck Hofje		964		964
Totale mutatie IP		-55	1.614		1.559

Het effect van deze verschuivingen is dat er met name in 2022 en 2023 voordelen in de exploitatie optreden omdat er per saldo meer uitgaven als investering worden verantwoord en niet als directe last in de exploitatie. Deze wegvallende lasten komen in de periode ná de investeringen, verspreid over de afschrijvingstermijn van de investeringen, terug als kapitaallasten.

Deze wijzigingen leiden ook tot mutaties in de begrote lasten in de exploitatie. Vanwege deze wijzigingen worden de volgende bedragen toegevoegd aan (positieve bedragen) of in mindering gebracht op (negatieve bedragen) de begrote lasten in de Programmabegroting 2023-2027:

Mutaties exploitatie begroting

Beleidsveld	Onderwerp	2022	2023	2024	Totaal
5.3	Vastgoedbeheer	-250			-250
5.1	Dotatie reserve kap.lst MN (Eijkmanlaan)	-559	-1.119		-1.678
5.1	Dotatie reserve kap.lst MN (Amerikaweg)	-100	-510	-75	-685
5.1	Instellen milieuzone	380			380
6.1	Kassaruite publiekshal	100			100
1.1	Scoda Plein Skatepark	-300			-300
5.1	Scoda Plein Skatepark	-100			-100
1.2	Cruiff Court	-162			-162
1.1	Cruiff Court	-200			-200
Totale mutatie exploitatie (negatief is voordeel)		-1.191	-1.629	-75	-2.895

4.1.4. Investeringsplan en gevolgen voor de begroting

De actualisatie en de technische wijzigingen leiden tot een geactualiseerd Investeringsplan. De kapitaallasten van dit Investeringsplan en de (gewijzigde) lasten in de exploitatie hebben gevolgen voor het begrotingssaldo in het huidige jaar en voor 2023 en verder.

Investeringsplan op hoofdlijnen

Het totaal aan geraamde investeringen voor 2022 na deze actualisatie bedraagt € 60 miljoen. Voor de jaren 2023 en verder moet nog een verdere verbetering van de raming plaatsvinden naarmate meer zicht komt op de mogelijkheden voor realisatie in die jaren. Op dit moment bedragen de geraamde investeringen voor 2023 en 2024 respectievelijk € 117 miljoen en € 107 miljoen. Hoewel een verdere groei van het investeringsvolume ten opzichte van 2022 gewenst en verwacht is, moet nog realistisch beoordeeld worden welk uitgavenniveau haalbaar is. Dit gebeurt (grotendeels) op basis van de voortgang in 2022.

Het geplande volume aan investeringen in 2022 en in de jaren erna is hoger dan de realisatie in 2021. Dat past bij de ambitie uit de Kadernota 2018 om € 20 miljoen per jaar extra te investeren. Het “wegzetten” van investeringen vergt de nodige voorbereiding en organisatie. In de afgelopen jaren zijn veel investeringen voorbereid en is het aantal lopende projecten gestegen, waardoor de gewenste groei nu kan worden ingezet.

Investeringsplan op hoofdlijnen

Programma	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1 Maatschappelijke participatie	20.907	34.603	15.660	11.881	16.906	1.906
2 Ondersteuning en Zorg	959	964	2.024	0	0	0
4 Duurzame Stedelijke Vernieuwing	3.591	3.186	17.888	20.135	16.383	1.283
5 Beheer en Onderhoud	31.621	72.849	66.311	47.026	43.804	8.857
6 Burger, Best en Veiligheid	87	100	0	0	0	0
7 Alg. Dekkingsmidd. & Overhead	2.548	5.330	5.430	4.460	3.376	3.376
Eindtotaal	59.713	117.032	107.314	83.502	80.469	15.422

De grootste investeringen vallen onder de programma's 1 (maatschappelijke participatie) en 5 (beheer en onderhoud). In programma 1 gaat het om investeringen in onderwijshuisvesting en sportcomplexen en -accommodaties. Programma 5 bevat de investeringen in de openbare ruimte, waaronder de investeringsbudgetten voor de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR). De stijging in investeringen in Programma 4 vanaf 2024 komt vanuit de reservering van cofinanciering voor 'bereikbare steden'.

Bij deze cijfers is nog geen rekening gehouden met de bij deze Kadernota aangedragen nieuwe of hogere investeringen. Deze worden apart voorgelegd (zie paragraaf 5c van dit hoofdstuk) en pas verwerkt na bestuurlijke besluitvorming hierover.

Dat het totaalvolume van de jaarschijf 2027 op dit moment nog zoveel lager is dan in de daar voorgaande jaren is normaal. In paragraaf 5a wordt voorgesteld om in 2027 voor ongeveer € 25 miljoen aan jaarlijkse investeringen voort te zetten, die nog niet in bovenstaand overzicht zijn verwerkt. Ook de in paragraaf 5c voorgestelde nieuwe investeringen gaan voor een aanzienlijk deel over 2027. De praktijk leert ook dat naarmate een jaarschijf in de tijd dichterbij komt, de nodige investeringen meer in beeld komen en de planning beter te maken is.

Wijziging in begrote exploitatie lasten

De wijzigingen in het investeringsplan werken door in de begrote rente- en afschrijvingslasten. Daarnaast hebben verschuivingen van uitgaven van het Investeringsplan naar de exploitatie (zie paragraaf 3) een gevolg voor de lasten in de exploitatie.

De kapitaallasten van het geactualiseerde Investeringsplan zijn als volgt:

Kapitaallasten van dit investeringsplan

Lasten	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kapitaallasten	35.892	38.947	44.006	47.587	50.785	54.497
- Waarvan kapitaallasten riolering	-4.986	-5.231	-5.722	-6.100	-6.370	-6.731
- Waarvan kapitaallasten reserve MN	-997	-1.303	-1.341	-1.451	-1.561	-1.671
- Waarvan gedekt door reserves	-182	-183	-589	-408	-408	-408
Totaal	29.728	32.230	36.354	39.628	42.446	45.687

De kapitaallasten van het bij de Programmabegroting 2022 vaststelde Investeringsplan zijn als volgt:

Kapitaallasten van investeringsplan huidige begroting (Programmabegroting 2022)

Kapitaallasten	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kapitaallasten	37.901	41.428	45.870	48.641	51.768	51.768
- Waarvan kapitaallasten riolering	-5.066	-5.300	-5.708	-6.079	-6.286	-6.286
- Waarvan kapitaallasten reserve MN	-1.126	-1.229	-1.326	-1.436	-1.546	-1.546
- Waarvan gedekt door reserves	-493	-693	-693	-345	-345	-345
Totaal	31.390	34.380	38.318	40.782	43.591	43.591

De verschillen in kapitaallasten tussen het bij de Programmabegroting 2021 vastgestelde Investeringsplan en het geactualiseerde Investeringsplan zorgen voor de volgende mutaties in het begrotingskader:

Mutatie in lasten van investeringsplan t.o.v. Programmabegroting 2022

Mutaties lasten uit investeringen (negatief is voordeel)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo mutatie lasten	-2.008	-2.481	-1.864	-1.054	-983	2.729
- Waarvan mutatie kapitaallasten riolering	80	69	-14	-21	-84	-446
- Waarvan mutatie kapitaallasten reserve MN	128	-74	-16	-16	-16	-126
- Waarvan gedekt door doeluitering	312	510	104	-62	-62	-62
Subtotaal: mutatie kapitaallasten	-1.662	-2.150	-1.964	-1.153	-1.145	2.096
In te vullen taakstelling stelpost investeringen (2022)	511					
Lasten direct in exploitatie (zie paragraaf 3)	-1.191	-1.629	-75			
Totaal rekening resultaat (negatief: voordeel)	-2.342	-3.779	-2.039	-1.153	-1.145	2.096

De geactualiseerde kapitaallasten zijn tot en met 2026 lager dan was begroot bij de Programmabegroting 2022-2026. De voornaamste redenen hiervoor zijn dat er per eind 2021 minder is geïnvesteerd dan eerder was verwacht en dat de geraamde investeringen in 2022 nu lager zijn dan de raming hiervan in de Programmabegroting 2022. Deze investeringen verschuiven en worden in de periode 2023 en verder alsnog uitgevoerd, wat met ingang van 2027 leidt tot per saldo hogere kapitaallasten.

Daarnaast zijn de verschuiving van uitgaven van het Investeringsplan naar de exploitatie zoals besloten bij de Programmabegroting 2022-2026 en de genoemde wijzigingen uit paragraaf 3 verwerkt. Dit leidt tot een verdere verlaging van lasten in de exploitatie in de jaren 2022, 2023 en 2024.

In de begroting wordt met jaarlijkse stelposten al rekening gehouden met een zekere mate van onderbesteding van voorgenomen investeringen, hierdoor worden er lagere kapitaallasten begroot. Deze stelpost wordt voor 2022 ingevuld nu het verschil tussen begrote en werkelijke kapitaallasten voor dit jaar bekend is.

Vanwege de financiële onzekerheden (denk aan de sterke prijsstijgingen die nog hoger zijn dan eerder verwacht) en de nieuwe investeringen waarover nog een besluit volgt, worden de voordelen uit de actualisatie voor 2022 t/m 2026 nog niet verwerkt in het financieel kader. Tegenover deze

voordelen wordt een last op een stelpost begroot. Dit kan ruimte bieden om prijsstijgingen en tegenvallers op te vangen in deze periode of om een reservering te maken voor toekomstige kapitaallasten. Bij de Programmabegroting 2023-2027 zal blijken of en hoe deze stelpost wordt benut of kan vrijvallen.

4.1.5. Toevoegingen aan het Investeringsplan

In verschillende domeinen zijn nieuwe investeringen of ophogingen van geplande investeringen nodig of gewenst.

Voortzetting jaarlijkse investeringsbudgetten in 2027

In het Investeringsplan wordt met jaarlijkse stelposten rekening gehouden met toekomstige (vervangings-) investeringen. Voorbeelden hiervan zijn de jaarlijkse investeringen in accommodaties voor sportverenigingen, gemeentelijk vastgoed, riolering en automatisering. Om het ingezette beleidspad te kunnen voortzetten wordt ook de jaarlijkse reservering voor SOR middelen, waartoe in 2018 is besloten, in 2027 voortgezet. Om in het Investeringsplan rekening te houden met kosten voor technisch noodzakelijke vervangingen van bruggen en kademuren wordt in 2027 een stelpost opgenomen gelijk aan de gemiddelde jaarlijks geraamde investeringen in de periode 2022-2026 van € 1,6 miljoen. De volgende jaarlijkse stelposten worden in 2027 in het IP opgenomen:

IP post	Omschrijving	Bedrag 2027
81.06	Vervanging grassportvelden	126
81.27	Vervanging accommodaties sport	530
81.28	Vervanging sportvelden: toplagen	930
81.28	Vervanging sportvelden: onderbouw	260
63.19	Vervanging riolering	8.357
VG.IN	Levensduur verlengende investeringen gem. bezit	500
ICT.01	Vervanging ICT	1.500
ICT.02	Digitale transformatie	1.000
FAC.01	Vervanging meubilair	376
FAC.02	Vervanging interieur	500
SOR.00	SOR Duurzame Mobiliteit	9.000
SOR.01	SOR Water, groen, klimaatadaptatie, ecologie	2.000
STLP.01	Reservering vervangingsinvesteringen openbare ruimte	1.600
Totaal		26.679

Financieel kader voor nieuwe investeringen

Er zijn twee variabelen die de omvang van het Investeringsplan begrenzen:

Het maximum aan de netto schuldquote (NSQ)

De gemeente hanteert een maximale netto schuldquote van 120% (Kadernota 2018). Bij de Programmabegroting 2021 is de volledige ruimte onder deze NSQ tot eind 2024 ingevuld met hogere investeringen.

Uit een recente actualisatie van de berekende NSQ² blijkt dat er tot eind 2026 nog ruimte is voor € 118 miljoen aan aanvullende investeringen bij een maximale NSQ van 120%. De NSQ is naast de schulden van de gemeente ook sterk afhankelijk van de totale baten van een gemeente en daarmee hebben veel factoren invloed op de berekening, deels niet door de gemeente te beïnvloeden. In het Financieel Kader werd al zichtbaar dat niet de ruimte onder de NSQ van 120%, maar eerder de

² Deze berekening is weergegeven in het Financieel Kader ([Raad 07-05-22](#)) en gebaseerd op de Programmabegroting 2022-2026, de Jaarrekening 2021 en de (meerjarige) gevolgen van de septembercirculaire, de decembercirculaire en een raming van de gevolgen van het Regeerakkoord.

kapitaallasten van deze investeringen die moeten passen binnen een sluitende begroting, de omvang van het Investeringsplan begrenzen.

Kapitaallasten passend in een sluitende begroting

De kapitaallasten, volgend vanuit de reeds geplande investeringen, zijn geactualiseerd (zie paragraaf 4b). Voor alle jaren is een daling van de kapitaallasten zichtbaar ten opzichte van de Programmabegroting 2022-2026. Dit wordt veroorzaakt doordat investeringen realistischer in de tijd zijn gepland, waardoor kapitaallasten later komen dan eerder was begroot. De totale omvang van het Investeringsplan -inclusief de verwerkte toevoegingen vanuit de aanvullende voorstellen bij de Programmabegroting 2022- neemt toe, maar per saldo pas in de jaarsnede 2027.

Een verdere ophoging van het investeringsvolume leidt tot een verdere verhoging van kapitaallasten. Wanneer investeringen eenmaal zijn gedaan, vormen de kapitaallasten een niet-beïnvloedbare last in de begroting die er toe kan leiden dat het moeilijker is een sluitende begroting te realiseren.

Nieuwe investeringen, te besluiten in Kadernota

Naast de voortzetting van (stelposten voor) vervangingsinvesteringen zijn voorstellen voor nieuwe en/of hogere investeringen aangemeld. In een aantal gevallen gaat het om het duurder worden van investeringen die al in uitvoering zijn.

Vanwege de vorming van een nieuwe coalitie wordt op dit moment nog niet over alle aangedragen nieuwe investeringen besloten. De besluitvorming hierover volgt, samen met de inpassing van investeringsambities vanuit het nieuwe coalitieprogramma, bij de Programmabegroting 2023-2027.

Van de volgende investeringen wordt bij deze Kadernota besloten om deze op te nemen in het Investeringsplan, met daarbij een korte toelichting waarom hierover nu al wordt besloten. Dit besluit en de gevolgen ervan voor het financieel beeld worden verwerkt in de Programmabegroting 2023-2027.

	2022	2023	2024	Totaal	Waarom nu beslissen
Programma 1					
Atletiekbaan (Jaap Edenlaan)	500	1000		1.500	Besluit nu nodig voor start in '22
Programma 5					
Openbare ruimte					
Buitenzorgkade	950			950	In uitvoering, onvermijdelijke meerkosten
Schalkwijkerbrug	150	600		750	In uitvoering, onvermijdelijke meerkosten
Houtplein		2.243		2.243	In uitvoering, onvermijdelijke meerkosten
Gemeentelijk bezit					
Verduurzaming speeltuingebouwen (motie PB22)	42	200		242	Invulling van aangenomen raadsmotie
Speeltuingebouw Theemspan (motie PB22)		550		550	Invulling van aangenomen raadsmotie
Verduurzaming NME gebouw (amendement PB22)	100	1.200	1.200	2.500	Invulling van aangenomen amendement
Totaal nieuwe en hogere investeringen	1.742	5.793	1.200	8.735	

Atletiekbaan renovatie, optimaliseren en verduurzamen

Uit onderzoek is gebleken dat de sporttechnische onderlaag en top laag van de atletiekbaan niet meer voldoet. Om het gebruik van de atletiekbaan te optimaliseren en in te spelen op de veranderende (sport)behoefte van inwoners is een functie uitbreiding benodigd (aanpassing van de baan zelf en van het binnenterrein t.b.v. omliggende verenigingen), dit kan gecombineerd worden met de renovatie en verduurzaming (waterberging, verlichting) van de atletiekbaan. Hiervoor wordt in 2022 een projectplan geschreven en voorgelegd aan de raad. Bij positieve besluitvorming starten de werkzaamheden eind 2022 en lopen door in 2023. Indicatie van de totale kosten zijn € 1,5 miljoen (uitbreiding, renovatie en verduurzaming) welke niet voorzien zijn binnen het IP-sport (IP 81.28 top- en onderlagen). Om de voorbereiding en realisatie eind 2022 / begin 2023 buiten het sportseizoen te kunnen uitvoeren, is een besluit nodig bij deze Kadernota. Wanneer besluitvorming wordt uitgesteld tot de Programmabegroting, schuift de uitvoering een jaar op.

Buitenzorgkade

De kademuur van de buitenzorgkade moet vervangen worden. De voorbereidingen hiervoor zijn getroffen. Het Definitief Ontwerp is afgerond en de afstemming met de stakeholders heeft plaatsgevonden. De kosten blijken hoger dan eerder voorzien. Voor de vervanging van de kademuur is in 2020 een uitvoeringsbudget geraamd van € 700.000. Door verschillende redenen is de uitvoering duurder dan indertijd geraamd:

- a) Het bleek niet mogelijk de damwand te verankeren met groutankers. De groutankers zouden namelijk onder de naastgelegen appartementencomplexen uitkomen. Het gekozen alternatief resulteert in langere en dikkere stalen damwanden dan in eerste instantie bedacht. Hierdoor is meer materiaal (staal) nodig is.
- b) Naast de toegenomen hoeveelheid staal is ook de eenheidsprijs van staal toegenomen. De damwanden betreffen veruit de grootste kostenpost van het werk.
- c) Tevens zijn er prijsstijgingen geweest van loonkosten.
- d) Tot slot zijn recentelijk ook de brandstoffen flink in prijs gestegen.

De bijgestelde kosten zijn € 1.650.000, wat een stijging betekent van € 950.000 t.o.v. het eerder geraamde uitvoeringskrediet van € 700.000. Het gaat hier om onvermijdelijke meerkosten in een project dat reeds in uitvoering is, waardoor besluitvorming op dit moment noodzakelijk is.

Schalkwijkerbrug

Na het vervaardigen van het VO is gebleken dat het oorspronkelijke budget van € 1 miljoen niet toereikend was. Met name de gekozen oplossingsrichting om de brug deels te vervangen lag hieraan ten grondslag. Op basis van een nieuwe raming is een aanvullend budget van € 950.000 opgenomen in de Kadernota 2022 en als krediet vrijgegeven in besluit (2021/353860).

Het project is inmiddels weer een fase verder, het uitvoeringsontwerp is gereed, afspraken over uitvoering en bereikbaarheid tijdens uitvoering (HOV- verbinding) zijn gemaakt. K&L bedrijven weten hun werkzaamheden en hebben daarom hun aanbiedingen gemaakt. Deze nieuwe duidelijkheid resulteert in toch extra benodigd budget namelijk € 750.000. Hiermee komt het totaal op € 2.700.000, dit is inclusief een percentage voor onvoorziene zaken zoals product prijsverhogingen ed.

Het gaat hier om onvermijdelijke meerkosten in een project dat reeds in uitvoering is, waardoor besluitvorming op dit moment noodzakelijk is.

Houtplein

De werkzaamheden aan het Houtplein zijn eind 2021 aanbesteed en de uitvoering is in maart 2022 gestart. Om ervoor te zorgen dat fietsers en voetgangers langs het werk kunnen blijven bewegen, is het project opgedeeld in verschillende fases en wordt de bus, stad uit, gedurende het hele werk omgeleid. Daarvoor zijn veel maatregelen getroffen, waaronder het aanbrengen van tijdelijke haltes, met de juiste voorzieningen. Naast de herinrichting wordt een toegang tot nieuwe de fietsenstalling in de parkeergarage gerealiseerd. Daarnaast worden binnen hetzelfde werk ook de kabels- en leidingen vernieuwd.

De verwachte kosten zijn € 2,243 miljoen hoger dan de in het IP opgenomen middelen. De oorzaken worden in de voortgangsrapportage risicovolle grote projecten benoemd. Samengevat zijn de hogere kosten het gevolg van meer voorbereiding en begeleiding, aanvullende werkzaamheden aan het riool, de aanleg van tijdelijk bushaltes, het laten staan van vijf bomen als gevolg van een bezwaar op kapvergunning, kosten van de fasering en indexatie van de kosten die gemaakt worden in 2023, hogere kosten vanuit de aanbesteding van het groen, bijkomende kosten voor zaken als het verplaatsen van het kunstwerk E=cm2, het verplaatsen van haltemeubilair en het afvoeren van grond. Tot slot zijn er hogere kosten voor het omrijden van de bussen en voor parkeermaatregelen.

Het gaat hier om onvermijdelijke meerkosten in een project dat reeds in uitvoering is, waardoor besluitvorming op dit moment noodzakelijk is.

Verduurzaming speeltuingebouwen

Bij de bespreking van de Programmabegroting 2022-2026 is de motie '[Spelen en duurzaam ontmoeten](#)' aangenomen waarin het college is verzocht om bij de Kadernota 2023 te komen met een voorstel hoe en wanneer de gebouwen van de speeltuinen duurzaam kunnen worden aangepast. Uit een inventarisatie blijkt dat de kosten voor verduurzaming van de speeltuingebouwen € 242.000 bedragen.

Dit is de uitwerking van een motie waarin de raad het college verzocht om bij deze Kadernota met een voorstel te komen. Om van start te gaan met de (voorbereiding van de) verduurzaming is een besluit nodig.

Speeltuingebouw Theemspanplein

Het gebouw kent een brede wijkfunctie. Enkele gebruikers van het pand zijn de speeltuinvereniging, een peuteropvang, speelgroepen en de wijkraad. Het pand aan het Theemspanplein is neergezet als noodgebouw voor de duur van 10 jaar, maar staat inmiddels al langer dan 20 jaar. De afgelopen paar jaar is alleen het noodzakelijk onderhoud uitgevoerd, maar geen investeringen meer gedaan. De verouderde staat van het pand zorgt voor toename van de onderhoudslasten en op termijn kostbare investeringen, het pand is deze investeringen niet meer waard. Het pand heeft energielabel G, is niet geïsoleerd, de vloeren verzakken, is niet toegankelijk voor minder validen en de installaties zijn dusdanig verouderd dat er gevaarlijke situaties kunnen ontstaan (denk aan waterleidingen, elektra, geen brandmelders aanwezig etc.).

Met een investering van €550.000,- zou een nieuw multifunctioneel pand gerealiseerd moeten kunnen worden. Dit budget is incidenteel. Het huidige budget voor speeltuinen is niet toereikend om deze investering uit te bekostigen. De raad heeft het college in motie '[Spelen en duurzaam ontmoeten](#)' verzocht om bij de Kadernota 2022 een voorstel te doen hoe en wanneer de gebouwen van de speeltuinen duurzaam kunnen worden aangepast. De investering voor speeltuin Jeugdland

wordt buiten het eerdere bedrag vanuit deze motie benoemd gezien de grote urgentie en de grote investering die hier nodig is.

Dit is de uitwerking van een motie waarin de raad het college verzocht om bij deze Kadernota met een voorstel te komen. Om van start te gaan met de (voorbereiding van de) verduurzaming is een besluit nodig.

Verduurzaming NME gebouw

Bij de bespreking van de Programmabegroting 2022-2026 is amendement 'NME gebouw verduurzaamd' aangenomen waarin het college is opgedragen om snel in te zetten op verduurzaming van het NME gebouw door deze investering op te nemen als need to have bij de volgende actualisatie van het IP (kadernota 2023) en hierbij de toekomst van het duurzaamheidsloket te betrekken. De kosten van verduurzaming van het NME gebouw zijn geraamd op € 2.500.000.

Dit is de uitwerking van een amendement waarin de raad het college opdraagt om bij de Kadernota met een voorstel te komen en deze als 'need to have' dus min of meer onvermijdelijk op te nemen. De kapitaallasten vanuit deze investeringen zijn als volgt:

2022	2023	2024	2025	2026	2027
0	41	299	434	431	428

Het college komt voor de begroting met een bredere notitie over verduurzaming van het vastgoed waarbij ook de ambities uit het nieuwe coalitieakkoord zullen worden betrokken.

Wijziging kredietbevoegdheid IP posten en kredietverlening voorbereidingskredieten

Kredietbevoegdheid IP posten

Vanuit de financiële verordening vloeit voort dat de raad met het vaststellen van het Investeringsplan per investering bepaalt waar het budgetrecht of de kredietbevoegdheid van een IP post wordt belegd. IP posten met categorie A worden met het vaststellen van de Programmabegroting als krediet verleend voor het begrotingsjaar. Van posten met categorie B ligt de kredietbevoegdheid bij het college. Investeringsposten met categorie C zijn investeringen waarvoor aan de raad een afzonderlijk kredietbesluit moet worden aangeboden voor toestemming om de middelen uit te geven.

De meeste investeringsposten in Haarlem zijn aangegeven als categorie C. De posten met categorie B (kredietbevoegdheid college) zijn veelal stelposten voor vervangingsinvesteringen. De raad bepaalt daarbij via het Investeringsplan het bedrag dat beschikbaar is voor (het totaal aan) vervangingsinvesteringen, waarna het college binnen dit kader bevoegd is tot besluiten. Onder deze B-categorie vallen bijvoorbeeld de vervanging van apparatuur in parkeergarages, vervangingsinvesteringen of renovaties en restauraties aan gemeentelijk vastgoed en de vervanging en uitbreiding van ICT apparatuur,

De IP posten FAC.01 en FAC.02 voor respectievelijk de vervanging van meubilair en de vervanging van interieur zijn tot nu toe aangemerkt als C-posten. Bij de vaststelling van deze Kadernota verleent de raad een krediet voor de vervanging van interieur in 2022, waarna de beide IP posten worden aangemerkt als posten in categorie B.

Standaard vrijgave voorbereidingskredieten bij Programmabegroting

In de informatienota 'versnelling bestedingsruimte investeringen openbare ruimte' ([2021/0549531](#))

wordt een aantal oplossingsrichtingen geformuleerd om de bestedingsruimte te versnellen. Een van deze voorstellen is om de voorbereidingstijd van investeringen te versnellen door voorbereidingskredieten niet via apart op te stellen raadsnota's vrij te geven, maar bij de begrotingsbehandeling voor investeringen die starten in het begrotingsjaar.

Bij deze Kadernota wordt daarom besloten om vanaf nu bij het vaststellen van de Programmabegroting voorbereidingskredieten vrij te geven voor meerjarige investeringen waarvan de eerste uitgaven staan geraamd in het begrotingsjaar, steeds ter hoogte van het bedrag dat in het IP is opgenomen voor het begrotingsjaar. In de tekst over het Investeringsplan in de Programmabegroting zal steeds worden benoemd welke bedragen voor welke investeringen als krediet worden verleend met het vaststellen van de Programmabegroting.

Kredietbesluiten

In de regel worden kredietbesluiten via aparte raadsnota's aan de raad voorgelegd. Ook Daarnaast kan de raad bij het vaststellen van een P&C-document kredieten verlenen. In de hieronder benoemde kredietbesluiten gaat het veelal om technische verbeteringen van eerdere besluiten, aanvullingen op eerdere kredieten, beleidsarme kredieten (toestemming om ontvangen subsidie of bijdragen van derden te mogen uitgeven), kredieten ten laste van stelposten en kredieten voor uitgaven die verschuiven van de exploitatie naar het Investeringsplan zoals benoemd in paragraaf 3.

Vervanging interieur

Vanwege slijtage en technische veroudering zijn vervangingsinvesteringen aan het interieur van de gemeentelijke kantoorgebouwen nodig. Hiervoor wordt een krediet verleend van € 275.000. In deze Kadernota wordt ook besloten dat dit voortaan een investering van de B-categorie is, waarmee de kredietbevoegdheid bij het college komt te liggen.

Sporthal Sportweg

Bij de bouw van de nieuwe sporthal aan de Sportweg is met het schoolbestuur een pakket aan aanvullende werkzaamheden overeen gekomen. Deze kosten worden volledig door het schoolbestuur vergoed. Omdat de werkzaamheden onderdeel zijn van een investering ligt het budgetrecht voor de uitgaven -ook al worden deze vergoed door derden- bij de raad. Daarom wordt een krediet verleend van € 655.000, te dekken door de vergoeding door derden.

Scoda Plein skatepark

Voor de vervanging van het skatepark zijn in de begroting middelen opgenomen vanuit de versterkers 'Duurzaam Doen' en vanuit de onderhoudsmiddelen voor speeltoestellen waarbij ook een bijdrage van derden wordt verwacht. Omdat de vervanging een investering is, ligt het budgetrecht voor deze uitgaven bij de raad. Daarom wordt een krediet verleend van € 403.000, voor € 3.000 gedekt door bijdragen van derden.

Cruijff Court

In de begroting zijn uitgaven voorzien voor de aanleg van een Cruijff Court. Omdat de aanleg een investering is, ligt het budgetrecht voor deze uitgaven bij de raad. Daarom wordt een krediet verleend van € 362.000.

Anton Pieck Hofje

In de Kadernota 2022 is een eerste krediet verleend voor de verbouwing van het Anton Pieckhofje. Inmiddels zijn de totale verbouwingskosten, inclusief het maken van een nieuwe entree, in beeld. Deze kosten worden gedekt vanuit de regionale reserve opvang, wonen en herstel. Omdat de verbouwing geldt als investering, ligt het budgetrecht voor de uitgaven -ook al staat er een vergoeding tegenover - bij de raad. Daarom wordt een krediet verleend van € 964.000, waarbij de

afschrijvingslasten via de reserve Kapitaallasten wordt gedekt vanuit de regionale reserve Opvang, wonen en herstel.

Kleedkamers Koninklijke HFC

De acht nieuwe kleedkamers waarvoor de gemeenteraad op 30 maart 2020 € 718.000 krediet verleende ([2020/99096](#)) worden als gevolg van onverwachts gestegen bouwprijzen € 300.000 duurder. Hiervoor wordt een aanvullend krediet verleend ten laste van de stelpost binnen- en buitensportaccommodaties, IP post IP 81.27.

Kredieten speeltuingebouwen

Bij de bespreking van de Programmabegroting 2022-2026 is de motie '[Spelen en duurzaam ontmoeten](#)' aangenomen waarin het college is verzocht om bij de Kadernota 2022 te komen met een voorstel hoe en wanneer de gebouwen van de speeltuinen duurzaam kunnen worden aangepast. Vanuit deze motie worden in deze Kadernota voorstellen gedaan om voor € 242.000 de speeltuingebouwen te verduurzamen en voor € 550.000 het speeltuingebouw aan het Theemssplein te vervangen. Wanneer de raad besluit om deze bedragen in het Investeringsplan op te nemen wordt tevens krediet verleend voor voorbereiding en uitvoering van deze investeringen.

Voorbereiding grex Oostpoort

In de [decemberrapportage 2020](#) is een krediet vrijgegeven voor de voorbereiding van een grondexploitatie Oostpoort. Inmiddels heeft de gemeente subsidie bijdragen ontvangen voor de versnelling van de ontwikkeling in deze zone. Om deze gelden te kunnen inzetten wordt een aanvullend krediet van € 360.000 verleend, dat geheel wordt gedekt door de bijdragen van derden.

Besluit:

1. de gewijzigde begrote kapitaallasten vanuit het geactualiseerde investeringsplan te verwerken in de begroting.
2. de verschuivingen tussen Investeringsplan en exploitatie zoals genoemd onder paragraaf 4.1.3 te verwerken in het Investeringsplan en de begroting.
3. bij de Programmabegroting 2023-2027 de jaarlijkse investeringsbudgetten in 2027 zoals genoemd onder paragraaf 4.1.5 op te nemen in het Investeringsplan.
4. de in paragraaf 4.1.5. opgenomen investeringen (Atletiekbaan, Buitenzorgkade, Schalkwijkerbrug, Houtplein, verduurzaming speeltuingebouwen, speeltuingebouw Theemssplein en verduurzaming NME gebouw) op te nemen in het Investeringsplan en de kapitaallasten uit deze investeringen te verwerken in het financieel kader bij de Programmabegroting 2023-2027
5. de overige aangedragen nieuwe of hogere investeringen af te wegen bij de Programmabegroting 2023-2027.
6. de IP posten FAC.01 en FAC.02 voor respectievelijk de vervanging van meubilair en de vervanging van interieur te classificeren als B-posten, waarmee de kredietbevoegdheid voor deze posten bij het College komt te liggen.
7. met ingang van de Programmabegroting 2023-2027 jaarlijks bij vaststelling van de Programmabegroting voor meerjarige investeringen waarvan de eerste uitgaven staan geraamd in het begrotingsjaar, het investeringsbedrag van het begrotingsjaar als voorbereidingskrediet te verlenen.
8. Een krediet vrij te geven van € 275.000 ten laste van IP post FAC.02 voor de vervanging van interieur in gemeentelijke kantoorgebouwen

9. Een krediet vrij te geven van € 655.000 ten laste van IP post 81.29 voor aanvullende werkzaamheden rondom de bouw van de sporthal aan de Sportweg, volledig te dekken uit te ontvangen bijdragen van derden.
10. Een krediet vrij te geven van € 403.000 ten laste van IP post JGD.01 voor de vervanging van skatepark 't Landje, voor € 3.000 te dekken uit te ontvangen bijdragen van derden.
11. Een krediet vrij te geven van € 362.000 ten laste van IP post JGD.02 voor de aanleg van een Cruijff Court.
12. Een krediet vrij te geven van € 964.000 ten laste van IP post MTS.02 voor de verbouwing van het Anton Pieckhofje, waarvan de afschrijvingslasten worden gedekt uit de regionale reserve Opvang, wonen en herstel.
13. Een aanvullend krediet vrij te geven van € 300.000 ten laste van IP post 81.27 voor de nieuwbouw van kleedkamers bij de Koninklijke HFC.
14. Een krediet vrij te geven van € 242.000 ten laste van IP post VG.01 voor de verduurzaming van speeltuingebouwen.
15. Een krediet vrij te geven van € 550.000 ten laste van IP post JGD.02 voor de vervanging van het speeltuingebouw aan het Theemsplein.
16. Een krediet vrij te geven van € 2.500.000 ten late van IP post VG.02 voor de verduurzaming van het NME gebouw.
17. Een krediet vrij te geven van € 360.000 ten laste van IP post GRX.03 voor de voorbereiding van de grondexploitatie Oostpoort, volledig te dekken uit te ontvangen bijdragen van derden.
18. Een aanvullend krediet vrij te geven van € 750.000 ten laste van IP post GOB.80 voor de vervanging van de Schalkwijkerbrug.

4.1.6 Realisme investeringen onderwijshuisvesting en sport

Onderwijshuisvesting

In de jaren 2022 en 2023 zijn een aantal grote projecten op het gebied van onderwijshuisvesting tot uitvoering gekomen. Het gaat om de renovatie van het Stedelijk Gymnasium (€ 8,7 miljoen), uitbreiding Schoter (€ 7,9 miljoen), uitbreiding Coornhert (€ 2 miljoen), gymzaal IKBC Wijzer (1,4 miljoen), vernieuwbouw Wijde Wereld (5 miljoen). In 2023 zal bovendien de uitbreiding van IKBC Wijzer uitgevoerd worden (€ 1,6 miljoen). Totaal € 26,6 miljoen in 2022 en 2023 samen.

De uitbreiding van de Zonnewijzer (€ 4 miljoen) en de nieuwbouw van de Verbeelding (€ 2,2 miljoen) staan ook in 2022/2023 geprogrammeerd. Hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden waardoor uitvoering nog niet zeker is.

Tot slot is binnen de stelpost onderwijsvoorzieningen € 7 miljoen voor 2023 opgenomen.

Aangenomen mag worden dat dit niet wordt uitgegeven aangezien dit nog niet aan een concreet project is toebedeeld.

Samenvatting onderwijshuisvesting:

Investerings gepland '22-'23	€ 39,8 miljoen
Geplande Investerings grote zekerheid '22-'23	€ 26,6 miljoen
Geplande investeringen '22-'23 onzeker door afhankelijkheden	€ 6,2 miljoen*
Geplande investeringen '22-'23 waarschijnlijk niet	€ 7 miljoen

Sport

Voor 2022 staan voor sport ruim € 5,9 miljoen en in 2023 ruim € 7,7 aan investeringen gepland (inclusief Skatepark en Cruijff court), totaal € 13,6 miljoen. Hiervan wordt in elk geval in 2022 € 4 miljoen gerealiseerd (€ 1,7 miljoen sporthal Sportweg, € 1,8 miljoen vervangingen regulier areaal buitensport en € 500.000 vervanging kleedkamers). Voor 2023 wordt met zekerheid circa € 900.000 gerealiseerd (vervangingen regulier areaal buitensport). In totaal voor 2022 en 2023 is dat € 4,9 miljoen.

Daarnaast is in 2022 en 2023 € 2,9 miljoen gereserveerd voor grotere projecten zoals de nieuwe turnhal, kleedkamers Koninklijke HFC, skatepark ('t Landje) en Cruijff court. Tempo van de realisatie en daadwerkelijke realisatie is afhankelijk van interne capaciteit van de afdeling PCM, BBOR en OMB, stijgende bouwprijzen, oplopende rente en inspraak/bezwaren stakeholders.

De stelpost voor sportaccommodaties (81.27 en 81.30) is bedoeld voor (1) uitbreiding areaal binnensport zoals nieuwe sportzaal aan de Belgiëlaan (€ 3,5 - € 4 miljoen), tijdelijke (blaas)hal (€ 1 miljoen), (2) niet voorziene tegenvallers zoals extra krediet turnhal (€ 250.000), extra krediet Koninklijke HFC (€ 300.000), extra krediet voor maatregelen om sociale- en verkeersveiligheid te verbeteren omgeving nieuwe turnhal (€ 250.000 - € 500.000) en (3) voor vervanging van een deel van het bestaande areaal binnensport en kleedkamers (€ 500.000). Ook bovengenoemde investeringen (€ 5,8 miljoen) kennen sterke afhankelijkheden met andere projecten en/of externe factoren. Zo kan de sportzaal aan de Belgiëlaan alleen gerealiseerd worden als de nieuwe turnhal wordt gerealiseerd en wordt het extra krediet voor de turnhal en Koninklijke HFC pas ingezet op het moment dat deze projecten daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Samenvatting sport:

Investerings gepland '22-'23	€ 13,6 miljoen
Geplande Investerings grote zekerheid '22-'23	€ 4,9 miljoen
Geplande investeringen '22-'23 onzeker door afhankelijkheden	€ 8,7 miljoen*

Samenvatting investeringen totaal (onderwijshuisvesting + sport)

Investerings gepland '22-'23	€ 53,4 miljoen
Geplande Investerings grote zekerheid '22-'23	€ 31,5 miljoen
Geplande investeringen '22-'23 onzeker door afhankelijkheden	€ 14,9 miljoen*
Geplande investeringen '22-'23 waarschijnlijk niet	€ 7 miljoen

* Net als in 2021 wordt in voorbereiding naar de programmabegroting nogmaals kritisch gekeken naar de geplande investeringen die onzeker zijn door externe factoren en wordt op basis hiervan het IP voor 2023 geactualiseerd.

4.1.7 Realisme investeringen openbare ruimte

Het investeringsplan in de Kadernota 2023 is een overzicht van de lopende en te verwachten projecten voor 2022 e.v. In de afgelopen periode is gewerkt aan een realistische planning voor 2022 op basis van de 1^e voortgangsrapportage projecten en de resultaten uit de Jaarrekening 2021. De jaren 2023 tot en met 2026 worden ten behoeve van de Programmabegroting 2023 verder geactualiseerd. Daarin wordt gelijktijdig nieuwe investeringsprojecten die voortvloeien uit het coalitieakkoord opgenomen. De actualisatie houdt ook in dat de doorlooptijd wordt verlengd als aangegeven in de informatienota Versnelling bestedingsruimte Investerings Openbare ruimte. Voor de projecten waarvan de voorbereiding nog niet is gestart wordt de 5 jaarstermijn gehanteerd voor de doorloop, 3*10% en 2*35%. Dit moet leiden tot een meer realistische en haalbare investeringsplanning.

In het investeringsoverzicht bij de Kadernota 2023 is een significante stijging te zien van het investeringsvolume 2023 en 2024. Actualisatie van de jaarschijven 2023 tot en met 2027 gaat leiden tot een meer realistische verdeling van de investeringsvolumes en mogelijk ook tot een aanpassing van het totale volume investeringen openbare ruimte. Het gemiddelde investeringsvolume over de jaren 2023-2027 bedraagt € 39,9 mln. Dit volume is circa 2 keer zo hoog als de gemiddelde realisatiecijfers over de afgelopen jaarrekeningen.

Het meer realistisch ramen betekent vraagt ook om actuele planningsrisico's onder ogen te zien. Het invullen van vacatures en het inhuren van de benodigde capaciteit is nog steeds een probleem gelet op de huidige overspannen arbeidsmarkt. Met een verbeterde arbeidsmarktstrategie wordt al wel steeds meer succes geboekt. Zo positioneert Haarlem zich als een aantrekkelijke werkgever met interessante uitdagingen voor onze medewerkers. Er wordt meer geïnvesteerd in opleidingen en trainingen. Daarnaast verbetert door de impuls van het ontwikkelen van huidig personeel ook de kwaliteit van de medewerkers.

Politieke besluitvorming zo inrichten dat ook bijgedragen kan worden aan meer invloed van de raad en de doorlooptijd van besluitvorming versneld kan worden. Zo krijgt de raad meer invloed op herinrichtingsprocessen n.a.v. de bespreking van het HCPP. Tegelijk worden in deze kadernota voorstellen gedaan hoe de bestuurlijke besluitvorming versneld kan worden en daardoor kan bijdragen aan realisatiekracht.

4.2 Hoofdpijnen MPG/grondbeleid

Inleiding

Als bijlage bij de Kadernota 2023 treft u het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2022-2026 (MPG) van de gemeente Haarlem aan. Dit geeft een totaal overzicht van de stand van zaken van de gemeentelijke grondexploitaties. Een grondexploitatie is een meerjarige begroting van een ruimtelijk project en is een middel om financieel sturing te geven bij het realiseren van ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen. Grondexploitaties worden geopend als de gemeente kiest voor actief grondbeleid. Dat betekent dat de gemeente de ontwikkeling van de gronden voor eigen rekening en risico uitvoert, dus een actieve (risicovolle) rol bij ontwikkelingsprojecten neemt. De beleidskaders waar deze projecten aan getoetst worden, zijn de nota Grondbeleid 2018, de nota Grondprijzen 2018-2019 en de financiële verordening. De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd en via het MPG aan de gemeenteraad voorgelegd. Periodiek worden de grondexploitaties gemonitord via voortgangsrapportages.

Krapte woningmarkt

De woningmarkt is nog steeds erg gespannen. Afgelopen jaar is de bevolking van Haarlem, na een jaar van krimp, weer gegroeid. Dit terwijl de groei van het aantal woningen afneemt. Dit komt enerzijds door vertraging in projecten, anderzijds omdat als gevolg van het restrictieve splitsingsbeleid minder wordt gesplitst. Het probleem is niet alleen het aantal woningen, maar ook de aanwezigheid van woningen voor de juiste doelgroepen. De afgelopen jaren is het aantal woningen in het sociale en middensegment afgenomen ten gunste van dure koop en vrije sector huur.

De afgelopen jaren zijn zowel de woningprijzen als de bouwkosten gestegen. Omdat de woningprijzen harder zijn gestegen dan de bouwkosten zijn grondprijzen toegenomen. Ook het afgelopen jaar zijn de woningprijzen, ondanks de coronacrisis, fors gestegen.

De coronacrisis is afgevlakt, maar de economische situatie is onzeker. De situatie in Oekraïne vormt een nieuw risico en leidt op dit moment tot hogere brandstofprijzen en daarmee tot hogere prijzen voor materiaal en producten. De sancties tegen Rusland en de oorlog in Oekraïne leiden tot schaarste van producten, zoals olie en gas. Stijgende prijzen voor brandstof zullen zich vertalen in een stijging van de bouwkosten maar ook de civieltechnische kosten (bouw- en woonrijp maken). Daarnaast neemt de bestedingsruimte per huishouden af als gevolg van de hoge inflatie. Wat het effect hiervan zal zijn op de woningmarkt is nog onduidelijk. Door de grote toestroom van vluchtelingen uit Oekraïne stijgt de vraag naar woonruimte.

De verwachting is dat de woningprijzen eerder zullen stabiliseren dan afnemen. Voor 2022 zal nog sprake zijn van stijging van de bouwkosten als gevolg van stijgende brandstofprijzen, de stikstofproblematiek en de schaarste aan producten als gevolg van de situatie in Rusland en Oekraïne. De verwachting is dat de bouwkosten op de langere termijn zullen stabiliseren. Op basis daarvan is de verwachting dat de grondprijzen zullen stabiliseren en niet zullen afnemen.

Financiële stand van zaken 2021

Kerncijfers grondexploitatie (negatief = opbrengst)	1-1-2021	1-1-2022	Saldo
<i>verwachte en gerealiseerde winst gestegen</i>			
winstverwachting	2.582	314	
winstneming	-25.512	-29.074	
	-22.930	-28.760	-5.830
<i>weerstandsvermogen neemt toe</i>			
verliesvoorziening	-12.945	-12.139	
reserve	-18.742	-20.589	
weerstandsvermogen	-31.687	-32.729	-1.041
<i>weerstandspositie is verbeterd</i>			
weerstandsvermogen	-31.687	-32.729	
boekwaarde	15.037	11.680	
weerstandspositie	-16.650	-21.049	-4.399
<i>surplus neemt toe</i>			
reserve	-18.742	-20.589	
marktrisico's	9.546	1.425	-8.121
projectrisico's	1.928	598	-1.330
vpb risico	2.800	2.800	
surplus	-4.469	-15.767	-11.298
<i>meer baten dan lasten gerealiseerd</i>			
	2020	2021	
lasten	5.291	6.437	
baten excl. winstneming	-20.431	-12.541	
	-15.140	-6.104	

Kerncijfers grondexploitaties: verliesvoorziening, boekwaarde en surplus nemen toe

Het weerstandsvermogen is toegenomen en de boekwaarde is gedaald. Daardoor is de weerstandspositie flink verbeterd. Door de dalende boekwaarde daalt ook het risicoprofiel. Er is voldoende verliesvoorziening opgebouwd om verliesgevende grondexploitaties te kunnen afsluiten

zonder verdere consequenties. De reserve is met ongeveer € 1,9 miljoen toegenomen, met name door de toevoeging van tussentijdse winstneming en minder onttrekkingen. De reserve is nog steeds voldoende gevuld, om de risico's die er nog zijn het hoofd te bieden (dit wordt in hoofdstuk 4 nader toegelicht). Ook voor de komende jaren wordt een toename van de reserve verwacht, mede als gevolg van het afsluiten van een aantal winstgevendende grondexploitaties.

De prognose is positief. Dit neemt niet weg dat er nog steeds risico's zijn. De komende twee jaar dient bijna € 25,8 miljoen grondopbrengsten gerealiseerd te worden. Zo lang deze opbrengsten nog niet zijn gerealiseerd, blijft er sprake van een substantieel risico. Om deze risico's af te dekken, dient hiervoor een buffer aangehouden te worden. Om te bepalen of er voldoende buffer aanwezig is, wordt de benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. Als blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit groter is dan de benodigde weerstandscapaciteit, dan ontstaat een zogenaamd surplus. Het surplus per januari 2021 is € 15,8 miljoen. Daarmee is het surplus fors hoger dan het voorgaande jaar. Dit wordt door de groei van de reserve en de fors lagere risico's verklaard.

De gemeente heeft op basis van de huidige verwachting ruim voldoende buffer om risico's, bijvoorbeeld als gevolg van wijzigende economische omstandigheden en de gevolgen van de situatie in Oekraïne, op te vangen. Er is met een gevoeligheids- en scenario-analyse een inschatting gemaakt van de mogelijke effecten van een recessie of worst case als gevolg van de Oekraïne-crisis.

In de gevoeligheidsanalyse is per parameter aangegeven wat de impact van bepaalde afwijkingen is. In werkelijkheid zal zich een combinatie van verschillende parameters voordoen. Een samenstelling van verschillende parameters is in feite een vertaling van een scenario. Er kunnen verschillende scenario's opgesteld worden, waaruit naar voren komt wat de impact op het resultaat van de grondexploitaties zal zijn. Met betrekking tot bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit zijn met name de "negatieve" scenario's interessant. Er dient voldoende weerstand te zijn om de effecten van een dergelijk scenario op te vangen. Daarom is er een scenario opgesteld dat rekening houdt met een economische recessie. Ook is er een zogenaamde worst case scenario berekend. Deze beide scenario's vormen input voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit. In totaal gaat het om een marktrisico van € 1,43 miljoen

De scenarioanalyse is ook goed bruikbaar voor het inschatten van de risico's van de Oekraïne-crisis en het anticiperen op die risico's. Als de Oekraïne-crisis lang gaat duren, prijzen blijven stijgen, rente stijgt en de opbrengsten onder druk staan, dan wordt de kans op het worst-case scenario hoger en daarmee de marktrisico's. Ook dan is er nog voldoende weerstandspositie om mogelijke verliezen af te dekken, maar neemt het surplus wel significant af. Daarmee wordt ook de mogelijkheid om te investeren in nieuwe gebiedsontwikkelingen beperkt. In 2022 worden de ontwikkelingen nauwgezet gevolgd en wordt de raad geïnformeerd als bijsturing van de grondexploitaties en/of inzet van de reserve noodzakelijk is.

5 Belastingen en woonlasten

5.1 Uitgangspunten en landelijke ontwikkelingen

Het belastingbeleid in Haarlem is gebaseerd op twee uitgangspunten: kostendekkende tarieven voor afval- en rioolheffing en inflatieaanpassing voor belastingen en overige rechten. Het inflatiepercentage voor belastingen is geraamd op 2,2%, zoals toegelicht en vastgesteld in de Richtlijnen begroting Haarlem 2022-2026 ([2021/202788](#)). Echter, in de kadernota wordt door de ontwikkeling van de inflatie gekozen voor een indexatie van 4,5%.

Voor diensten die de gemeente via heffingen aan de gebruiker in rekening brengt, geldt dat de rekening nooit hoger dan 100% van de kosten mag zijn. Voor heffingen is inflatiecorrectie pas mogelijk als die binnen de grenzen van kostendekkendheid blijft. Op basis van de besluiten die bij de Kadernota 2023 zijn genomen worden in de begroting 2023 de baten en lasten geraamd. Op basis van die ramingen worden de tarieven in december 2022, voorafgaand aan het begrotingsjaar 2023, door middel van de Haarlemse belastingvoorstellen 2023 vastgesteld.

5.2 Woonlasten

Woonlasten in Haarlem vergeleken met andere grote gemeenten

Sinds 2002 publiceert het COELO (Rijksuniversiteit Groningen) jaarlijks de ontwikkeling van de woonlasten in de 40 grote Nederlandse gemeenten. Deze publicatie is vanaf 14 januari 2022 beschikbaar.

Het landelijke beeld is:

1. Huishoudens in een koopwoning gaan gemiddeld 2,9% meer betalen ten opzichte van 2021.
2. Huishoudens in een huurwoning gaan gemiddeld 1,5% meer betalen ten opzichte van 2021.

Het Haarlemse beeld is:

1. Huishoudens in een koopwoning gaan gemiddeld 0,5% meer betalen ten opzichte van 2021.
2. Huishoudens in een huurwoning blijven hetzelfde betalen als in 2021. De stijging is 0,0% ten opzichte van 2021.

Het beeld van de ontwikkeling van de woonlasten in Haarlem is dus gunstiger dan het landelijke beeld.

De positie van Haarlem op de lijst van duurste gemeenten voor huishoudens in een koopwoning is qua ontwikkeling:

- 2020: plaats 7
- 2021: plaats 6
- 2022: plaats 9

De positie van Haarlem op de lijst van duurste gemeenten voor huishoudens in een huurwoning is qua ontwikkeling:

- 2020: plaats 15
- 2021: plaats 15
- 2022: plaats 16

Dit betekent dat Haarlem op de lijst van duurste (grote) gemeenten voor huishoudens in koopwoningen is gedaald. Dit betekent dat Haarlem op de lijst van duurste (grote) gemeenten voor huishoudens in huurwoningen iets is gedaald.

Ontwikkeling inflatie

Gezien de huidige ontwikkelingen van de inflatie wordt afgeweken van de richtlijn Programmabegroting 2023-2027. In de richtlijn is een indexatie van 2,2% opgenomen, conform de inschattingen van het CPB. Door de ontwikkelingen op de inflatie en het belang van prudent ramen, wordt in de kadernota een indexatie van 4,5% gehanteerd. Het percentage voor personeelslasten wijzigt niet (3,5%). Bij de Programmabegroting wordt de indexatie opnieuw geijkt.

Onderstaand wordt het effect op de woonlasten door de aangepaste indexatie weergegeven. In de berekeningen is alleen rekening gehouden met het effect van indexatie. Eventuele andere verschillen m.b.t. kwijscheldingen, overhead toerekening, areaaluitbreidingen, autonome ontwikkelingen en/of beleidskeuzes zijn niet meegenomen. Ontwikkelingen op een van deze categorieën kunnen tot wijzigingen in de tarieven leiden. Het gepresenteerde verschil is dan ook alleen het indexatie effect. Daarnaast zijn met Spaarnelanden afzonderlijke afspraken gemaakt over een indexatie voor 2023. In beide varianten is deze indexatie gelijk. Eventuele wijzigingen in die afspraken zijn niet opgenomen in de varianten.

De verhoging van de indexatie naar 4,5% zorgt voor circa € 1 miljoen aan extra OZB opbrengsten ten opzichte van de variant met 2,2%. Dit resulteert in gemiddeld € 7,64 hogere tariefsverhoging voor OZB eigenaren woningen ten opzichte van een indexatie met 2,2%. De rioolheffing bestaat grotendeels uit kapitaallasten. Het effect van een verhoogde indexatie voor materiele lasten leidt tot circa € 24.000 aan hogere lasten voor riool. Om kostendekkend te zijn resulteert dit in een gemiddelde verhoging van de rioolheffing met € 0,29. Voor de afvalstoffenheffing leidt de verhoging tot circa € 22.000 extralasten. Om kostendekkend te zijn leidt dit tot een tariefverhoging van € 0,34 ten opzichte van een indexatie met 2,2%.

In totaal stijgen de woonlasten met € 8,27 (€ 929,91 – €921,64) met toepassing van 4,5% indexatie in plaats van 2,2%. Daarmee komt de stijging van de gemiddelde woonlasten op € 30,91, in plaats van € 22,64 bij een indexatie met 2,2%.

Woonlasten	Huidig	Indexatie 2,2%; 3,5%	Indexatie 4,5%; 3,5%
OZB eigenaren woningen	€ 332	€ 339,30	346,94
Rioolheffing	€ 155	€ 156,69	156,98
Afvalstoffenheffing	€ 413	€ 425,65	425,99
Totaal	€ 899	€ 921,64	€ 929,91
Woonlasten verhoging		€ 22,64	€ 30,91
Percentuele verhoging		2,5%	3,4%

5.3 Overige belastingen en heffingen

OZB

Op basis van de richtlijnen Programmabegroting 2022-2026 worden de belastingen i.i.g. met 2,2% verhoogd vanwege inflatie. In de Kadernota is, gezien de inflatie ontwikkelingen, 4,5% indexatie verwerkt.

Rioolheffing

Uitgangspunt is dat de rioolheffing 100% kostendekkend is. Het tarief vloeit derhalve uit de lasten van de riolering voort. De lasten van de riolering bestaan in hoofdzaak uit kapitaallasten die uit de investeringen t.b.v. de riolering voortvloeien en vastgelegd zijn in het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan ([2017/361078](#)).

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend is. Het tarief vloeit derhalve uit de lasten van afvalinzameling en -verwerking voort.

In de afgelopen jaren is gesproken over verdere differentiatie van tarieven. Dit heeft (nog) niet geleid tot aanpassing van de differentiatie. Naar verwachting wordt dit weer onderwerp van gesprek en afweging in de nieuwe raadsperiode 2022-2026.

Naar aanleiding van de informatienota Onderzoeksvoorstel kostenstructuur Afvalstoffenheffing (Ash) ([2022/50768](#)) speelt de vraag over btw-verrekening in relatie tot de afvalstoffenheffing.

In grote lijnen is de Haarlemse situatie als volgt. Spaarnelanden brengt 21% btw aan Haarlem in rekening over de activiteiten m.b.t. afvalinzameling en reiniging.

Haarlem neemt deze kosten enerzijds mee in de kostprijs van de Ash en declareert deze kosten anderzijds bij het Btw-compensatiefonds (BCF). Deze declaratie is toegestaan en compenseert de uitname uit de Algemene Uitkering Gemeentefonds bij de start van het BCF.

Echter medio 2020 heeft het ministerie van Financiën besloten dat de btw op kosten van gescheiden inzamelen etc. van hout, papier, glas, metaal, kunststof en karton een btw-belaste ondernemersactiviteit is en dus niet via het BCF mag worden gecompenseerd. Dat heeft ook gevolgen voor de Ash aangezien ondernemers-btw niet als last in de Ash mag worden opgenomen. Dit moet nog verder worden uitgezocht, waarna de consequenties voor de Ash kunnen worden bepaald.

Met oog op bovenstaande zou het dus kunnen zijn dat de Ash voor 2023 iets te hoog is vastgesteld.

Besluit:

1. De tarieven OZB voor 2023 en volgende jaren in ieder geval te corrigeren voor inflatie.
2. De tarieven voor afval- en rioolheffing voor 100% kostendekkend vast te stellen.

6 Bedrijfsvoering

De gemeente Haarlem levert dagelijks producten en diensten voor de stad. De bedrijfsvoeringsfuncties zorgen ervoor dat het primaire proces van deze taken zo optimaal mogelijk wordt uitgevoerd. De omvang van de bedrijfsvoeringsfunctie beweegt in algemene zin mee met de groei of krimp van de organisatie. In deze paragraaf worden de ambities van de gemeente Haarlem beschreven voor een aantal specifieke thema's.

6.1 Ontwikkeling formatie

Formatie-uitbreiding is noodzakelijk om de toenemende werkzaamheden van de gemeente uit te kunnen voeren en in te kunnen spelen op diverse maatschappelijke ontwikkelingen, rijksopgaven en ambities van het bestuur. Voor het fysiek domein geldt dat er uitdagingen liggen op het gebied van vergroenen en vernatten, beleidsambities voor onderhoud van de openbare ruimte, versterken van strategisch vermogen en ontwikkelcapaciteit en energie en duurzaamheid. Ook binnen het sociaal domein is uitbreiding nodig om ambities op het gebied van o.a. wonen, groei van de stad, jeugd, mobiliteit en het RIEC waar te kunnen maken.

Tot slot vragen de opgaven en ambities binnen bedrijfsvoering ook om extra capaciteit. Zo staat bedrijfsvoering voor de uitdaging om de basis op orde te brengen, betrouwbaarheid te waarborgen, achterstallig onderhoud weg te werken, informatiemanagement en data gedreven werken verder te versterken en uit te bouwen, en de strategische advisering te verstevigen. Dit met het doel om effectief en efficiënt te sturen, te voldoen aan wet- en regelgeving, verwachtingen van de in- en externe klant te realiseren en om het integrale aanbod van diensten en basisvoorzieningen beter af te stemmen op de (strategische) doelstellingen van de domeinen.

6.2 Ontwikkeling inhuur

Externe inhuur

In de recentelijk door het college vastgestelde nota Strategisch Personeelsbeleid ([2022/56077](#)) is het beleid met betrekking tot inhuur beschreven en deels herijkt. Een belangrijk onderdeel hiervan is een nadere uitwerking van de beoogde doorontwikkeling van externe inhuur en de bijbehorende (her)inrichting van de informatiesystemen. Deze doorontwikkeling sluit aan op de bestuurlijke reactie op het RKC Rapport Inzicht in inhuur - Onderzoek naar externe inhuur ([2021/479781](#)).

De gemeentelijke organisatie kent veel (externe inhuur) ambities en daarnaast staan medio maart 2022 circa 60 vacatures open. Dit betekent een grote uitdaging, mede gezien de huidige arbeidsmarkt, waar de organisatie mee aan de slag gaat.

De ambities op het gebied van externe inhuur voor de komende jaren zijn:

- externe inhuur is een vaste component van het personeelsbestand van Haarlem om de organisatie duurzaam te versterken en vereist goed opdrachtgeverschap;
- goed werkgeverschap richt zich zowel op het 'eigen' personeel als externe inhuur;
- we huren in volgens de regels (rechtmatig), doeltreffend en economisch slim (doelmatig);

- we kunnen ons maatschappelijk verantwoorden, dus als we inhuren wegen we de verschillende genoemde perspectieven tegen elkaar af;
- we houden grip op inhuur en de kosten die daarmee zijn gemoeid;
- de streefwaarde met een bandbreedte om mee te bewegen met de conjuncturele ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven.

Om de bestuurlijke ambities te bereiken is flexibele inzet van personeel niet meer weg te denken. Externe inhuur, als onderdeel van de flexibele schil, helpt om efficiënt te kunnen inspelen op een bijzondere of wisselende vraag naar mens- en denkkracht voor het realiseren van de politiek-bestuurlijk geformuleerde ambities. Daar waar mogelijk doet het college voorstellen om inhuur om te zetten naar vaste formatie.

Bij de inzet van externe inhuur geldt niet alleen het bestuurlijk perspectief van Haarlem, maar ook dat van Zandvoort. Beide gemeenten maken immers gebruik van één ambtelijk apparaat, trekken in de bedrijfsvoering samen op en kunnen hier vervolgens autonome besluiten over nemen.

Arbeidsmarktcommunicatie

Een krappe arbeidsmarkt, moeilijk te vervullen vacatures en schaarse kwaliteiten/ervaringen maken een bredere analyse en verkenning van inzet op arbeidsmarktbenadering en het op peil krijgen en houden van capaciteit noodzakelijk. In onze verantwoordelijkheid voor de hele organisatie en daarmee het tijdig aantrekken van kwantitatief en kwalitatief goed personeel worden actief de kansen en mogelijkheden verkend om de organisatie te versterken en daarmee (ook) voor de komende bestuursperiode een betrouwbare uitvoering te garanderen.

Bovendien is geconstateerd dat de organisatie, ten opzichte van andere (semi-)publieke organisaties, achter loopt: het werkgeversmerk van Haarlem en Zandvoort moet verder ontwikkeld worden. Het is de ambitie, in plaats van het uit noodzaak inhuren van externe bureaus, recruitment grotendeels in de eigen organisatie te beleggen. De organisatie heeft goede ervaringen met eigen traineepools, en wil deze lijn doorzetten en uitbreiden, ook met het oog op specifieke vakgebieden zoals duurzaamheid in het fysiek domein en in regionaal verband.

Bij de jaarrekening 2021 wordt voorgesteld € 750.000 van het rekeningresultaat te bestemmen voor het vergroten van de instroom van medewerkers. In deze kadernota zijn voorstellen opgenomen om deze middelen in te zetten.

Garantiebanen

De gemeente Haarlem heeft in 2015 een ambitie uitgesproken in de realisatie van garantiebanen in de gemeentelijke organisatie ([2015/348701](#)). In april 2019 zijn bestuurlijke afspraken hierover bevestigd door middel van de Wet Banen-afpraak. De toentertijd vastgestelde ambitie betreft het realiseren van garantiebanen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor 5% van het totale personeelsbestand.

In de afgelopen twee jaren is het aantal medewerkers in de categorie Garantiebanen/Wet Banen-afpraak ook in gemeenten Haarlem en Zandvoort afgenomen (zie onderstaande tabel). Deze daling is met name veroorzaakt door de destijds geldende (en verscherpte) coronamaatregelen, waardoor onder andere minder mensen door Spaarne Werkt ingezet konden worden. Daarnaast kent de dalende werkloosheid ook zijn weerslag op de garantiebanen.

In 2021 zijn 21 mensen in een garantiebaan werkzaam geweest binnen de Gemeente Haarlem. Een garantiebaan telt mee voor de Banenafpraak als deze 25,5 uur per week beslaat, hierdoor komt het aantal fte in 2021 uit op 24,1.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling weer tot en met 2021:

Jaar	Ambitie gemeente Haarlem	Realisatie banen
2015		4,4
2016		11,4
2017	19	17,5
2018	24	20,1
2019	29	30,2
2020	34	24,8
2021	39	24,1
2022	44	
2023	49	
2024	54	

Vanuit het Strategisch personeelsbeleid 2022-2027 ([2022/56077](#)) en het hoofddoel om een organisatie met een inclusieve cultuur te zijn, waarin gewerkt wordt aan het divers samenstellen van teams, wordt in de tweede helft van 2022 een voorstel uitgewerkt om de ambitie rondom de banenafpraak te actualiseren en te realiseren.

6.3 Ontwikkeling thuiswerken lange termijn

Thuiswerkbeleid

In de Programmabegroting 2022-2026 is aangegeven: "*Hybride werken staat voor flexibel kiezen van locatie waar het werk plaatsvindt. Niet het gebouw is leidend maar het werk is leidend. De functionaliteit van het kantoor zal daardoor veranderen. Medewerkers gaan deels thuis en deels op kantoor werken en/of komen naar kantoor om elkaar te ontmoeten. Hoe we samenwerken in onze gebouwen is een samenspel tussen 'Bricks, Bytes en Behaviour'.*"

De eerste stappen zijn gezet om te bepalen hoe we willen gaan werken (visie toekomstbestendig werken), en een routekaart om daar te komen is in ontwikkeling. Hiervoor wordt geëxperimenteerd met hybride werken en zijn onderzoeken gedaan, zoals de coronamonitor en een gebruikersonderzoek. De uitkomsten van de onderzoeken en experimenten, tezamen met bestaande visies en beleid zoals de dienstverleningsvisie, het organisatiekompas en de strategisch personeelsbeleid, vormen input voor de visie toekomstbestendig werken. Hierbij is de verwachting en gemiddelde wens van de organisatie om 50/50 op locatie en elders (bijv. thuis) te werken. De denkrichting is plaats- en tijdonafhankelijk werken, sturen op resultaten en elkaar ontmoeten op inspirerende plekken in de stad en in het dorp. Verder wordt gezorgd dat dat past bij de individuele medewerker, het type werk en de mensen met wie en waarvoor het werk wordt gedaan (activiteitgericht werken).

Ook zijn er stappen gezet om de benodigde investeringen in beeld te brengen voor de veranderde behoefte t.a.v. de werkplek op kantoor en thuis. Op basis van de in ontwikkeling zijnde visie op toekomstbestendig werken kan dan de volgende stap worden gemaakt voor de inrichting van de kantoorruimte en IV faciliteiten, en de vertaling daarvan naar investeringen. Deze vertaling is nu nog niet precies te maken maar de verwachting is dat voor het vaststellen van het Investeringsplan bij de Programmabegroting 2023-2027 duidelijk is welke investeringen op basis van de visie toekomstig werken nodig zijn om de kantoren toekomstbestendig in te richten passend bij de gewenste nieuwe functionaliteit van de gebouwen.

Het college en de raad worden via de gebruikelijke informatie- en besluitvormingsroutes meegenomen in de verdere ontwikkelingen.

6.4 Dienstverleningshandvest ambtelijke samenwerking Zandvoort

Afspraken ambtelijke samenwerking Haarlem en Zandvoort

Per 1 januari 2017 is de ambtelijke samenwerking gestart tussen Haarlem en Zandvoort. Formele afspraken zijn medio 2017 in overeenkomsten vastgelegd evenals een Sociaal Plan. De samenwerking heeft formeel de vorm van een gemeenschappelijke regeling en is feitelijk uitgewerkt in een dienstverleningshandvest.

Het feit dat er twee gemeenten zijn die worden bediend door één gemeentelijke organisatie maakt goede samenwerking tussen directie en beide gemeentebesturen noodzakelijk. Afdelingsmanagement, directie en beide besturen werken samen vanuit elkaar vroegtijdig informeren en gezamenlijk de koers van de organisatie vaststellen voor de bedrijfsvoering. Dat betekent concreet dat beleidskaders vooraf worden afgestemd. De gezamenlijk door de beide gemeentebesturen te maken strategische keuzes op het vlak van bedrijfsvoering worden periodiek en tijdig in goed overleg besproken. Een mate van gemeenschappelijkheid is daarbij logisch en nodig omwille van de synergie en vanwege het feit dat ambtelijke capaciteit schaars is. Als de afspraken die tussen beide gemeenten worden gemaakt financiële consequenties hebben, worden deze verwerkt in de P&C documenten. Hiermee is transparant wat de kosten en revenuen zijn van de dienstverlening voor beide gemeenten. Bij deze kadernota is een overzicht van de voorlopige vergoeding opgenomen (bijlage 5 Financiële vergoeding ambtelijke samenwerking) In de Programmabegroting 2023-2027 zal een overzicht worden opgenomen van de definitieve financiële vergoeding Zandvoort-Haarlem inzake de ambtelijke samenwerking.

6.5 Informatieveiligheid

ICT (de infrastructuur), Informatievoorziening en gegevenshuishouding (de data) stelt de gemeentelijke organisatie in staat om taken beter en sneller uit te voeren. De organisatie staat daarbij voor de volgende opgaven:

- Toegenomen verwachtingen van de medewerkers & inwoners;
- Er is geen (college)opgave zonder digitaliserings- of gegevensvraag;
- Versneld faciliteren van hybride werken: thuis en op kantoor;
- Verhoogd risico op cybercrime;
- Eisen vanuit wet- en regelgeving.

De gemeentelijke organisatie zal de komende tijd veel werk moet verzetten, zowel in de techniek (applicaties, data-infrastructuur en ICT-infrastructuur) als de organisatie (kennis, vaardigheden) om de gemeentelijke (wettelijke) taken en de nieuwe bestuurlijke doelstellingen op een transparante, veilige en moderne manier te realiseren.

Onderwerpen die in het bijzonder aandacht verdienen:

1. Privacy en security

Bij het benutten van de kansen die digitalisering biedt, is steeds de beoordeling nodig of de publieke waarden/ (online) burgerrechten- zoals transparantie, privacy en zelfbeschikkingsrecht (regie op eigen gegevens) daarbij voldoende worden beschermd. Het regeerakkoord benadrukt de belangrijke rol die de overheid hierin speelt. Dit vraagt een intensivering van werkzaamheden rond het verantwoord en transparant gebruik van gegevens, gericht op de bescherming van online burgerrechten. Het gaat daarbij onder meer om het opstellen en implementeren van een datastrategie, intern beleid/kaders, het bijhouden van een algoritmeregister en om bewustwording, ondersteuning en toezicht/control in de organisatie rond het verantwoord en transparant gebruik van gegevens (op het gebied van data/privacy/ethiek).

De applicaties en de informatie moeten gegarandeerd beschikbaar zijn en informatie van burgers mag niet 'lekker'. Dit vraagt solide maatregelen voor beveiliging en voor bedrijfscontinuïteit, waarvan de verwachting is dat binnenkort de Europese NIS2-directive zal zorgen dat de eisen voor gemeenten nog flink verder worden opgeschroefd. Dit vraagt continuering van de verbetertrajecten die de afgelopen jaren in gang zijn gezet.

2. Datagedreven werken en gegevensmanagement

Om beleidsdoelen te realiseren wordt steeds meer gebruik gemaakt van datagedreven werken -besluiten/handelen op basis van data en inzichten – waarbij de organisatie meer doelgericht werken wil werken.

Voor een efficiënte, effectieve en transparante overheid is het ook voor gemeente essentieel dat gegevens betrouwbaar en beschikbaar zijn. In de huidige snel digitaliserende wereld is steeds meer data beschikbaar en nemen toepassingsmogelijkheden toe. Om de daarmee gepaard gaande kansen en risico's te kunnen adresseren werkt de gemeente aan een hoger volwassenheidsniveau rond gegevensmanagement.

3. Openbaarheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: Woo of wet) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). De Wob kent bestuursorganen een grote mate van vrijheid toe om naar eigen inzicht documenten openbaar te maken. In de Woo zijn 11 informatiecategorieën vastgesteld waarvan de informatie actief openbaar moet worden gemaakt, dus zonder dat een burger daarom hoeft te vragen. De wet kent daarnaast een inspanningsverplichting om ook voor andere informatie de beleidskeuze te maken deze actief openbaar te maken. De informatie moet ook bereikbaar zijn voor een ieder. Daarom regelt de Woo dat documenten die onder de actieve openbaarmakingsplicht vallen via een digitaal platform (PLOOI Platform Openbare OverheidsInformatie) toegankelijk worden gesteld.

Op grond van de Woo moeten de organen dus meer documenten uit eigen beweging openbaar maken en toegankelijk stellen via een voor een ieder toegankelijke digitale infrastructuur. Dit betekent dat bestuursorganen nog meer focus moet leggen op het op orde krijgen en houden van hun informatiehuishouding dan onder de Wob al noodzakelijk was.

Om de gemeente te ondersteunen bij de implementatie en uitvoering van de Woo worden er rijksmiddelen beschikbaar gesteld. Bij deze Voortgangsrapportage/Kadernota wordt voorgesteld deze middelen te bestemmen voor dit doel. In de Voortgangsrapportage 2022 is aangegeven hoe deze middelen worden besteed.

6.6 Inkoopdoelstellingen: opgaven en kansen 2023

Haarlem staat voor belangrijke uitdagingen zoals de energietransitie, vergroening en klimaatadaptatie, verduurzaming vastgoed etc. Inkoop draagt ook in 2023 als strategisch instrument bij aan het realiseren van deze opgaven. Daarnaast hebben het Europese netwerk van de Urban Agenda *'Innovatief en verantwoord aanbesteden door overheden'*, waar Haarlem trekker van is, en het voorzitterschap van het Eurocities-netwerk *'Inkoop en aanbesteding'* een positieve impact op het benutten van inkoop als strategisch instrument, bijvoorbeeld door kennisuitwisseling. Bijkomend voordeel is dat via deze netwerken de kansen op het verwerven van Europese subsidies worden vergroot.

6.7 Investerings Bedrijfsvoering

Er liggen veel investeringswensen vanuit de primaire werkprocessen in het fysieke en sociale domein maar ook vanuit de bedrijfsvoering in algemene zin (digitalisering en facilitaire investeringen) is er urgentie om de werkprocessen verder te digitaliseren. De afgelopen periode is gewerkt aan het goed in kaart brengen van alle noodzakelijke investeringen op het vlak van digitalisering die de komende twee tot drie jaar uitgevoerd moeten worden. Het resultaat van deze exercitie wordt verwerkt in een haalbare meerjarige projectportfolioplanning en moet uiteindelijk financieel doorvertaald worden in het Investeringsplan 2023-2027 zoals dat wordt vastgesteld bij de Programmabegroting 2023-2027. Investerings in de bedrijfsvoering is een onderwerp dat zowel de gemeente Haarlem maar ook Zandvoort raakt. Er zal naartoe worden gewerkt dat er in de Programmabegroting 2023-2027 een tussen beide gemeenten afgestemd investeringsprogramma 2023-2027 voor bedrijfsvoeringsinvesteringen kan worden vastgesteld

7 Besluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,

Neemt kennis van:

- a. De informatie over de gebiedsprogramma's (KN bijlage 2: Conceptgebiedsprogramma 2023-2027).
- b. De risico's en onzekerheden ten aanzien van de financiële kaderstelling (Kadernota 2023, paragraaf 2).
- c. De ingeschatte ontwikkeling van de algemene reserve en de reserve groei (Kadernota 2023, paragraaf 2.3).
- d. Het collegebesluit de neutrale verschuivingen in de lasten van producten binnen beleidsveld van de Voortgangsrapportage 2022 (Bijlage 3: Neutrale verschuivingen binnen beleidsveld) vast te stellen.

Besluit:

Ten aanzien van de **Kadernota 2023**:

- e. Met het procesvoorstel zoals verwoord onder 1.2.1. de motie Ook verbonden partijen ondernemen maatschappelijk verantwoord en duurzaam circulair (2021/0645349) als afgedaan te beschouwen.
- f. Met de beantwoording zoals opgenomen onder 1.2.1 de motie Ook bij Verbonden Partijen is het minimum-uurloon 14 euro" (2021/0645341) als afgedaan te beschouwen.
- g. In te stemmen met een wijziging van de streefwaarden bij de prestatie indicator *Aantal bomen in de openbare ruimte* (beleidsveld 5.1, Programmabegroting 2022-2026) conform het voorstel in de Kadernota 2023 (paragraaf 1.2) en te rapporteren conform de gewijzigde streefwaarden.
- h. In te stemmen met het wijzigen van de prestatie indicator *Nieuw aangeplante bomen* naar *Nieuw toegevoegde bomen* (paragraaf 1.2) en te rapporteren conform de gewijzigde streefwaarden.
- i. De reserve *Regionaal arbeidsmarktbeleid*, waaruit de regionale bestedingen voor het versterken van de regionale arbeidsmarkt gedekt worden, in te stellen en een bedrag van € 2.281.797 aan deze reserve te doteren.
- j. De reserve *Kinderopvangtoeslag* (KOT) voor de periode 2022-2025, waarmee nog te maken kosten voor de uitvoering van de KOT-regelen gedekt worden, in te stellen en een bedrag van € 457.683 aan deze reserve te doteren.
- k. Met oog op het realiseren van een versnelling in de investeringen in de openbare ruimte de voorbereidingskredieten voor 2022 direct vrij te geven
- l. Het niet gerealiseerde deel van de taakstelling *effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen* voor 2023 en 2024 (verduurzaming bibliotheek ad € 80.000) ten laste te brengen van de algemene middelen.

- m. De financiële consequenties, van de onontkoombare uitgaven, meerjarig te ramen en deze financieel technisch te verwerken in de begroting 2023 (paragraaf 2).
- n. De meerjarige consequenties en structurele doorwerking van de Voortgangsrapportage 2022 (paragraaf 3) te verwerken in de begroting 2023.
- o. Het uitgangspunt voor materiele uitgavenstijging en belastingen en overige eigen inkomsten, in afwijking van de richtlijn van de begroting, aan te passen naar een indexering van 4,5%.
- p. De algemene taakstelling van € 3 miljoen in 2023 en € 4 miljoen vanaf 2024 e.v. te laten vervallen en ten lasten te brengen aan de algemene middelen.
- q. In te stemmen met de bestemmingsvoorstellen jaarrekeningresultaat 2021 tot een totaalbedrag van € 12.412.000 (paragraaf 2.3)
- r. Het restant jaarrekeningresultaat 2021 na bestemming € 16.817.000 te doteren aan de algemene reserve (paragraaf 2.4).

Ten aanzien van de **belastingen en woonlasten**:

- s. De tarieven OZB voor 2023 en volgende jaren in ieder geval te corrigeren voor inflatie (paragraaf 5).
- t. De tarieven voor afval- en rioolheffing voor 100% kostendekkend vast te stellen.

Ten aanzien van de **Voortgangsrapportage 2022**:

- u. De financiële wijzigingen over 2022, zoals opgenomen in de Voortgangsrapportage 2022 vast te stellen en deze financieel technisch te verwerken in de begroting 2022 volgens de begrotingswijziging (bijlage 2: Begrotingswijziging Voortgangsrapportage 2022) van de Voortgangsrapportage 2022
- v. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen in baten en lasten van de exploitatie (zie paragraaf 3.2).
- w. In te stemmen met de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (zie paragraaf 3.2).
- x. In te stemmen met de voorstellen t.a.v. de coronacompensatie zoals geformuleerd in paragraaf 3.3 incl. de hierbij voorgestelde dekkingsbronnen.

Ten aanzien van het **Investeringsplan** (paragraaf 4.1):

- y. de gewijzigde begrote kapitaallasten vanuit het geactualiseerde investeringsplan te verwerken in de begroting.
- z. de verschuivingen tussen Investeringsplan en exploitatie zoals genoemd onder paragraaf 4.1.3 te verwerken in het Investeringsplan en de begroting.
- aa. bij de Programmabegroting 2023-2027 de jaarlijkse investeringsbudgetten in 2027 zoals genoemd onder paragraaf 4.1.5. op te nemen in het Investeringsplan.
- bb. de in paragraaf 4.1.5 opgenomen investeringen (Atletiekbaan, Buitenzorgkade, Schalkwijkerbrug, Houtplein, verduurzaming speeltuingebouwen, speeltuingebouw Theemsplein en verduurzaming NME gebouw) op te nemen in het Investeringsplan en de kapitaallasten uit deze investeringen te verwerken in het financieel kader bij de Programmabegroting 2023-2027

- cc. de overige aangedragen nieuwe of hogere investeringen af te wegen bij de Programmabegroting 2023-2027.
- dd. de IP posten FAC.01 en FAC.02 voor respectievelijk de vervanging van meubilair en de vervanging van interieur te classificeren als B-posten, waarmee de kredietbevoegdheid voor deze posten bij het College komt te liggen.
- ee. met ingang van de Programmabegroting 2023-2027 jaarlijks bij vaststelling van de Programmabegroting voor meerjarige investeringen waarvan de eerste uitgaven staan geraamd in het begrotingsjaar, het investeringsbedrag van het begrotingsjaar als voorbereidingskrediet te verlenen.
- ff. Een krediet vrij te geven van € 275.000 ten laste van IP post FAC.02 voor de vervanging van interieur in gemeentelijke kantoorgebouwen
- gg. Een krediet vrij te geven van € 655.000 ten laste van IP post 81.29 voor aanvullende werkzaamheden rondom de bouw van de sporthal aan de Sportweg, volledig te dekken uit te ontvangen bijdragen van derden.
- hh. Een krediet vrij te geven van € 403.000 ten laste van IP post JGD.01 voor de vervanging van skatepark 't Landje, voor € 3.000 te dekken uit te ontvangen bijdragen van derden.
- ii. Een krediet vrij te geven van € 362.000 ten laste van IP post JGD.02 voor de aanleg van een Cruijff Court.
- jj. Een krediet vrij te geven van € 964.000 ten laste van IP post MTS.02 voor de verbouwing van het Anton Pieckhofje, waarvan de afschrijvingslasten worden gedekt uit de regionale reserve Opvang, wonen en herstel.
- kk. Een aanvullend krediet vrij te geven van € 300.000 ten laste van IP post 81.27 voor de nieuwbouw van kleedkamers bij de Koninklijke HFC.
- ll. Een krediet vrij te geven van € 242.000 ten laste van IP post VG.01 voor de verduurzaming van speeltuingebouwen.
- mm. Een krediet vrij te geven van € 550.000 ten laste van IP post JGD.02 voor de vervanging van het speeltuingebouw aan het Theemssplein.
- nn. Een krediet vrij te geven van € 2.500.000 ten late van IP post VG.02 voor de verduurzaming van het NME gebouw.
- oo. Een krediet vrij te geven van € 360.000 ten laste van IP post GRX.03 voor de voorbereiding van de grondexploitatie Oostpoort, volledig te dekken uit te ontvangen bijdragen van derden.
- pp. Een aanvullend krediet vrij te geven van € 750.000 ten laste van IP post GOB.80 voor de vervanging van de Schalkwijkerbrug.

Ten aanzien van het **MPG**:

- qq. Het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG) 2022 – 2026 vast te stellen (KN bijlage 1: MPG 2022-2026).

Bijlage 1: Begrotingskader

	2022	2023	2024	2025	2026
Meerjarenraming Programmabegroting 2022-2026	0	-5.506 v	-3.027 v	-2.597 v	-3.876 v
1. Septembecirculaire	-8.968 v	-6.471 v	-6.471 v	-7.151 v	-7.661 v
2. Decembecirculaire	-359 v				
Saldo na circulaire	-9.327 v	-11.977 v	-9.498 v	-9.748 v	-11.537 v
Regeerakkoord					
3. Accres regeerakkoord	-5.987 v	-8.391 v	-15.528 v	-17.708 v	-8.410 v
Onder realisatie Rijk (25%)	1.497 n	2.098 n	3.882 n	4.427 n	
Extra verwacht accres o.b.v. gemiddelde van 2022-2025					-518 v
Subtotaal	-4.490 v	-6.293 v	-11.646 v	-13.281 v	-8.928 v
4. Jeugd					
<i>Opgenomen in regeerakkoord</i>		-12.359 v	-10.753 v	-6.443 v	-3.120 v
<i>Terugdraaien van de bezuiniging</i>			-850 v	-4.250 v	-4.250 v
<i>Reeds begroot in PB22</i>		7.800 n	7.200 n	6.500 n	6.500 n
Saldo		-4.559 v	-4.403 v	-4.193 v	-870 v
Realiseren hervormingsagenda jeugd		pm	pm	pm	pm
5.Wmo		pm	pm	pm	pm
6. Bevriezen opschalingskorting		-3.807 v	-5.087 v	-6.417 v	
Bevriezen helft van de opschalingskorting					-3.209 v
7. Fondsen		pm	pm	pm	pm
Saldo na regeerakkoord	-13.817 v	-26.636 v	-30.634 v	-33.639 v	-24.543 v
8. Autonomo Kadernota		2.214 n	2.365 n	2.491 n	1.927 n
9. Autonomo Voortgangsrapportage	1.448 n	-490 v	-361 v	-430 v	-430 v
10. Reservering autonoom		2.000 n	2.000 n	2.000 n	2.000 n
11. Reeds besloten: opkoopbescherming	71 n	61 n	61 n	61 n	61 n
12. Taakstelling effectiever accommodatiegebruik culturele instellingen		80 n	80 n		
13. Hoeveelheidsverschillen reserve groei	1.847 n				
14. Reserve groei dotatie voor voorbereidingskosten Bereikbare steden	1.215 n				
15. Maatregelen noodsteun corona eerste helft 2022	2.260 n				
16. Aanpassing BUIG 2022	-626 v	-6.317 v			
17. Indexatie		2.996 n	2.863 n	2.807 n	2.752 n
18. Herijking gemeentefonds		pm	pm	pm	pm
19. Algemene taakstelling schrappen		3.000 n	4.000 n	4.000 n	4.000 n
Begrotingskader	-7.602 v	-23.092 v	-19.626 v	-22.710 v	-14.223 v

Specificatie: 8. Autonom Kadernota

	2023		2024		2025		2026	
Areaaluitbreidingen openbare ruimte	200	n	250	n	250	n	250	n
Structureel hogere beheerlasten fietsenstallingen			150	n	350	n	350	n
Wijzigingen governance en directie MRA	174	n	174	n	174	n	174	n
Bijstelling budget huur onderwijshuisvesting	366	n	502	n	428	n	-136	v
Omgevingswet	Pm	n	Pm	n	Pm	n	Pm	n
Business continuïteit management	695	n	695	n	695	n	695	n
Technisch beheer Business continuïteit management	779	n	594	n	594	n	594	n
Totaal	2.214	n	2.365	n	2.491	n	1.927	n

Specificatie: 9. Autonom Voortgangsrapportage

	2022		2023		2024		2025		2026	
Jeugd 2022	2.080	n								
Wmo 2022	-342	v								
Incidenteel lagere beheerlasten fietsenstallingen	-210	v	-180	v						
Aanpassing huurbaten en aanhuur	-325	v	-487	v	-473	v	-473	v	-473	v
Bijstelling budget leerlingenvervoer	300	n	300	n	300	n	300	n	300	n
Vorbereidingskosten boerderijcomplex Noord Akendam	270	n								
Jaarlijkse bijstelling exploitatievergoeding SRO	267	n	191	n	191	n	191	n	191	n
Lager rentesaldo 2022	-700	v								
Herstel schades bruggen en bomen	300	n								
Omgevingswet	235	n								
Capaciteitsuitbreiding ontwikkelprojecten vastgoed	66	n	132	n	66	n				
Actualisatie aantallen gemeentefonds	-205	v	-446	v	-445	v	-448	v	-448	v
Actualisatie investeringsplan	-2.177	v	-3.779	v	-2.039	v	-1.153	v	-1.145	v
Stelpost kapitaallasten	2.177	n	3.779	n	2.039	n	1.153	n	1.145	n
Totaal Voortgangsrapportage	1.448	n	-490	v	-361	v	-430	v	-430	v

Bijlage 2: Begrotingswijziging Voortgangsrapportage 2022

Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsveld	Begroting	2022 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd
1	Maatschappelijke participatie			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
1.1	Onderwijs en sport	39.508	2.546	42.054
1.2	Sociale basis	32.288	2.011	34.299
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
1.1	Onderwijs en sport	-8.339	-2.782	-11.121
1.2	Sociale basis	-259	-100	-359
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-435	-892	-1.327
1	Totaal Maatschappelijke participatie	62.763	782	63.546
2	Ondersteuning en zorg			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
2.1	Voorzieningen volwassenen	47.468	-1.262	46.206
2.2	Voorzieningen jeugd	38.548	2.379	40.926
2.3	Opvang, wonen en herstel	58.734	1.592	60.326
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
2.1	Voorzieningen volwassenen	-1.106	0	-1.106
2.2	Voorzieningen jeugd	-90	0	-90
2.3	Opvang, wonen en herstel	-3.360	0	-3.360
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-886	-2.610	-3.496
2	Totaal Ondersteuning en zorg	139.307	99	139.407
3	Werk en inkomen			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
3.1	Werk	24.512	1.715	26.227
3.2	Inkomen	76.200	-2.199	74.001
3.3	Schulden	2.664	460	3.124
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
3.1	Werk	0	-1.180	-1.180
3.2	Inkomen	-65.078	3.930	-61.149
3.3	Schulden	-225	0	-225
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-2.433	-2.555	-4.988
3	Totaal Werk en inkomen	35.640	171	35.811

Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsveld	Begroting	2022 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd
4	Duurzame stedelijke vernieuwing			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	18.666	4.587	23.252
4.2	Economie, toerisme en cultuur	33.153	1.878	35.031
4.3	Grondexploitaties	8.060	-43	8.017
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	-2.311	-1.885	-4.196
4.2	Economie, toerisme en cultuur	-1.171	162	-1.009
4.3	Grondexploitaties	-11.323	0	-11.323
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	428	-3.085	-2.657
4	Totaal Duurzame stedelijke vernieuwing	45.502	1.613	47.115
5	Beheer en onderhoud			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	76.748	1.745	78.493
5.2	Parkeren	14.386	239	14.626
5.3	Overige beheertaken	23.918	1.920	25.838
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	-40.459	0	-40.459
5.2	Parkeren	-24.414	1.002	-23.412
5.3	Overige beheertaken	-34.439	4.647	-29.792
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	7.495	-9.338	-1.842
5	Totaal Beheer en onderhoud	23.235	216	23.451
6	Burger, bestuur en veiligheid			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
6.1	Dienstverlening	8.805	538	9.343
6.2	Gemeentelijk bestuur	6.714	-32	6.682
6.3	Openbare orde en veiligheid	30.571	748	31.320
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
6.1	Dienstverlening	-2.489	0	-2.489
6.2	Gemeentelijk bestuur	0	0	0
6.3	Openbare orde en veiligheid	-7.875	0	-7.875
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	0	-380	-380
6	Totaal Burger, bestuur en veiligheid	35.727	875	36.602

Progr. Beleids- veld	Omschrijving programma/beleidsveld	Begroting	2022 Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd
7	Algemene dekkingsmiddelen			
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>			
7.1	Lokale belastingen en heffingen	5.416	0	5.416
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	3.634	2.704	6.338
7.3	Overhead	70.090	1.193	71.283
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>			
7.1	Lokale belastingen en heffingen	-50.230	220	-50.010
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	-356.115	-9.041	-365.157
7.3	Overhead	-11.909	-264	-12.173
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-2.990	-1.751	-4.741
7	Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-342.104	-6.939	-349.042
	Totaal saldo exclusief reserves	-1.108	17.428	16.319
	Toevoegingen/onttrekkingen reserves	1.180	-20.610	-19.430
	Totaal saldo inclusief mutaties reserves	71	-3.182	-3.111

NB: de som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen.

Het beginsaldo van de begroting 2022, na verwerking van de aanvullende voorstellen, bedraagt **€ 0,-**. (Zie bladzijde 17 van de Programmabegroting 2022-2026).

Na verwerking van raadsbesluit 'Vaststellen Huisvestingsverordening Zuid-Kennemerland/IJmond: Haarlem 2022 ([2021/571131](#))' bedraagt het saldo van de begroting 2022 **€ 71.000** nadelig.

Bijlage 3: Neutrale verschuivingen binnen beleidsveld

Volgens de Budgethoudersregeling gemeente Haarlem 2018 vergen verschuivingen tussen producten binnen één beleidsveld goedkeuring van het college.

Het college besluit de volgende neutrale verschuivingen tussen producten binnen beleidsveld vast te stellen:

BV	Product	Omschrijving neutrale wijzigingen binnen collegebevoegdheid	L/B	begr. 2022	begr. 2023	begr. 2024	begr. 2025	begr. 2026	
21	2103	Soepele overgang gewoon in de wijk	L	-500	v				
21	2106	Soepele overgang gewoon in de wijk	L	500	n				
73	7303	Aanpassing formatie n.a.v. Borgen voor de toekomst en FaZa formatie in balans	L	-63	v	-249	v	-249	v
73	7305	Aanpassing formatie n.a.v. Borgen voor de toekomst en FaZa formatie in balans	L	63	n	249	n	249	n
73	7304	Neutrale verschuiving budget organisatieontwikkeling	L	-300	n				
73	7305	Neutrale verschuiving budget organisatieontwikkeling	L	300	n				
73	7304	Positionering en ontwikkeling HRM	L		-170	v			
73	7305	Positionering en ontwikkeling HRM	L	385	n	493	n		
73	7307	Positionering en ontwikkeling HRM	L	-385	v	-323	v		
Totaal				0	v	0	0	0	

Toelichting verschuivingen

Soepele overgang gewoon in de wijk

Betreft een aanpassing van de kostenplaats waarop het budget in eerste instantie is opgenomen.

Aanpassing formatie naar aanleiding van Borgen voor de toekomst en FaZa formatie in balans

In de directienota Borgen voor de toekomst (2018) is opgenomen dat - door de overgang naar digitaal archiveren - er per 1 oktober 2022 10,39 fte structureel vrijvalt voor de organisatie. De financiële effecten hiervan zijn verwerkt in de Kadernota 2018.

Bij de herverdeling van formatie in 2019 zijn 4,2 fte aangewend om andere onderdelen van FaZa te versterken. Hier is conform eerdere afspraken dekking voor gevonden vanuit materieel vrijkomende budgetten na afronding Borgen. Per saldo resteert een verlaging van de formatie met 6,19 fte.

Neutrale verschuiving budget organisatieontwikkeling

In september 2021 is het programma organisatieontwikkeling van start gegaan in opdracht van de gemeentesecretaris/algemeen directeur. Bij de begroting 2022 is besloten om een deel van de stelpost directie te besteden aan de organisatieontwikkeling. Aanvullend is er een incidentele versterker Duurzaam Doen ten behoeve van leiderschapsontwikkeling (€ 150.000) opgenomen. De uitvoering van het programma organisatieontwikkeling vindt plaats binnen de afdeling HRM. Om die reden wordt het budget overgeheveld. Dit betreft een neutrale verschuiving tussen producten binnen beleidsveld 7.3 en zonder inhoudelijke wijziging van activiteiten.

Positionering en ontwikkeling HRM

In december 2021 is door de directie de nota *Voortgang en bijstelling plan van aanpak herpositionering en ontwikkeling HRM* akkoord bevonden.

De directie heeft de afdeling HRM tot 2025 een beperkte formatie-uitbreiding toegekend, om de doorontwikkeling waar te kunnen maken. Vanaf 2025 is de formatie weer gelijk aan de formatie van 2021, onder voorwaarde dat de beoogde digitalisering van HRM-processen gerealiseerd is. Deze tijdelijke formatie-uitbreiding wordt grotendeels gefinancierd uit het ambtelijke “meeadembudget overhead” en deels uit het budget “voormalig personeel”.

Bijlage 4: Overzicht nieuw in te stellen reserves

Naam van de reserve	Reserve Kinderopvang toeslag affaire:
Programma	3. Werk, Inkomen en Schulden
Doel van de reserve	Instellen van de reserve Kinderopvangtoeslag (KOT) voor de periode 2022-2025 waarmee nog te maken kosten voor de uitvoering van de KOT-regelen gedekt worden.
Functie	Bestedingsfunctie
Budgethouder	Afdelingshoofd Werk en Inkomen.
Voeding	In de KOT-regeling ontvangt de gemeente middelen voor de uitvoering van begeleiding van KOT-gedupedeerden en het regelen van vrijstellingen van schulden. Daarnaast worden alle ingekochte trajectkosten en verleende vrijstellingen voor deze doelgroep vergoed. De looptijd van het project is van 2021 tot en met maximaal 2025. Een deel van de inkomsten in 2021 betreft vergoedingen voor uitgaven die zich in de hele projectperiode voordoen. Omdat onzeker is tot hoeveel uitvoeringskosten deze regeling nog leidt, wordt voorgesteld de niet bestede middelen toe te voegen aan een nieuwe bestemmingsreserve KOT voor de periode 2022-2025, waarmee in die periode de resultaten KOT verrekenend kunnen worden.
Bestedingsraming	-
Maximale omvang	n.v.t.
Minimale omvang	€ 0
Omvang 31-12-2021	€ 457.683
Maximale duur/ datum opheffen	2025
Bijzonderheden	-

Naam van de reserve	Regionale middelen arbeidsmarktbeleid:
Programma	3. Werk, Inkomen en Schulden
Doel van de reserve	Reserveren van middelen om Instellen van de reserve Regionaal arbeidsmarktbeleid waaruit de regionale bestedingen voor het versterken van de regionale arbeidsmarkt gedekt worden.
Functie	Bestedingsfunctie
Budgethouder	Afdelingshoofd Werk en Inkomen
Voeding	In de Jaarrekening 2020 zijn de niet-bestede regionale budgetten bestemd voor 2021. Ook in 2021 zijn deze middelen voor een groot deel niet besteed. Hiervoor zijn verschillende oorzaken te benoemen. Sommige projecten zijn vertraagd als gevolg van corona, of kennen een gefaseerde uitrol. Daarnaast zijn veel coronaherstelmiddelen- en bijbehorende kaders pas in de loop van 2021 vrijgekomen. Tot slot is een deel van de middelen ontvangen voor de uitvoering over meerdere jaren. Het gaat om tijdelijke middelen bestemd voor de hele regio en gekoppeld aan de opdracht voor de gemeente Haarlem om deze te besteden in samenwerking met sociale partners en andere gemeenten. Voor de komende jaren zijn in dit kader regionale bestedingen gepland. Om de middelen voor de regio beschikbaar te houden en jaarlijkse overhevelingen te voorkomen wordt voorgesteld hiervoor een aparte bestemmingsreserve "regionaal arbeidsmarktbeleid" in te stellen en het saldo van 2021 hieraan toe te voegen.
Bestedingsraming	-
Maximale omvang	n.v.t.
Minimale omvang	€ 0
Omvang 31-12-2021	€ 2.281.797
Maximale duur/ datum opheffen	Nader te bepalen
Bijzonderheden	-

Bijlage 5: Financiële vergoeding ambtelijke samenwerking Zandvoort

De vergoeding bedraagt voor het jaar 2023 voorlopig in totaal € 11.416.000 inclusief indexering (prijspeil 2023). Dit bedrag bestaat uit de volgende onderdelen:

- directe en indirecte personeelslasten inclusief efficiencykorting € 5.222.000 (prijspeil 2017)
- overhead € 3.523.000 (prijspeil 2017);
- materieel budget € 130.000 (prijspeil 2017);
- facilitaire ondersteuning € 100.000 (prijspeil 2017);
- indexering (2,4%) voor 2018 € 215.000;
- schulddienstverlening en fraudebestrijding € 200.000 (prijspeil 2018);
- indexering (3,0 %) voor 2019 € 282.000;
- toegestane capaciteitsuitbreiding begroting 2019 € 508.000 (prijspeil 2019);
- Af: compensatie doorbelasting uren aan projecten min € 550.000 (prijspeil 2019);
- indexering (2,3 %) voor 2020 € 224.000;
- toegestane capaciteitsuitbreiding begroting 2020 € 56.000 (prijspeil 2020);
- indexering (2,8 %) voor 2021 € 277.000;
- toegestane capaciteitsuitbreiding begroting 2021 € 0; tijdelijke uitbreidingen algemeen handhaver en parkeerhandhaver zijn niet via de vergoeding geregeld maar via factuur gezien het incidentele karakter;
- indexering (1,5 %) voor 2022 € 153.000;
- capaciteitsuitbreiding Basisregistratie Beheer en onderhoud 2022 € 24.000 (prijspeil 2022);
- capaciteitsuitbreiding Sport & Onderwijs 2022 € 68.000 (prijspeil 2022);
- Af: taken leerlingenvervoer naar derden min € 22.000 (prijspeil 2022);
- aanvullende afspraken in kader van de 1e evaluatie € 457.000 (advies geschillencommissie, prijspeil 2022)
- Formatie uitvoering nieuwe wet inburgering nieuwkomers € 44.000 (prijspeil 2022)
- Formatie beleidsmedewerker WVGZ € 12.000 (prijspeil 2022).
- Continuering senior-coördinerend handhaver vanaf 2023 € 112.000 (prijspeil 2022)
- Indexering (3,5%) voor 2023 (€ 386.000)
- Af: Afrondingsverschil

Eventuele mutaties naar aanleiding van de Voorjaarsnota zijn nog niet in dit bedrag meegenomen. De definitieve vergoeding wordt bepaald na vaststelling van de begroting 2023 door de Raad.

Bijlage 6: overzicht nieuwe en hogere investeringen waarover later wordt besloten

Dit overzicht bevat de nieuwe en hogere investeringen die aangeleverd zijn voor de Kadernota 2023 waarover op een later moment wordt besloten. Het is aannemelijk dat er (door de nieuwe coalitie) nog aanvullende nieuwe investeringen worden aangedragen ter besluitvorming bij de Programmabegroting 2023. Bij de investeringen is niet aangegeven of het gaat om een vervanging of een uitbreiding, omdat het vaak een combinatie is van beiden. Bij onderwijshuisvesting is vaak sprake van een combinatie van renovatie (vervanging) en uitbreiding van een gebouw vanwege de groei van leerlingen of het herhuisvesten van leerlingen vanuit een ander gebouw. In de openbare ruimte zijn vrijwel geen investeringen die puur een uitbreiding zijn, maar ook weinig investeringen die alleen maar een vervanging zijn. Meestal wordt bestaande openbare ruimte vervangen en verbeterd of opnieuw ingericht.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Programma 1							
<i>Onderwijshuisvesting</i>							
<i>Onderwijshuisvesting algemeen</i>			21.600	51.500	17.800	25.500	116.400
VO in Schalkwijk			5.000			35.800	40.800
ITK school Beatrixplein			203	400	3.000		3.603
<i>Sport</i>							
Sporthal in Schalkwijk		200	2.000	7.000	2.800		12.000
Vervanging areaal binnensport		1.000	1.000	1.000	1.000		4.000
Vervanging areaal buitensport		500	500	500	500		2.000
Installaties zwembad De Houtvaart		400	800				1.200
Sportzaal Beatrixplein					207	4.500	4.707
Zwembaden Planeet en Houtvaart na 2028							PM
Programma 4	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
<i>Ontwikkeling</i>							
Bereikbare steden						15.000	15.000
Huis van de Wijk, Beatrixplein					230	3.300	3.530
Programma 5	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
<i>Openbare ruimte</i>							
Zuiderhout integrale vernieuwing		900	2.450	1.510	850	7.900	13.610
Wilhelminastraat (ambitie)			750	2.000			2.750
Klimaatadaptatie stelpost		380	380	516	1.168	1.168	3.612
Nul-emissie zone			400				400
<i>Gemeentelijk bezit</i>							
Verduurzaming gemeentelijk bezit					7.000	7.000	14.000
Programma 7	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Hybride werken, gebouw en meubilair		750					750
Hybride werken, ICT apparatuur	100	200					300
Totaal nieuwe en hogere investeringen	100	4.330	35.083	64.426	34.555	100.168	238.662

In totaal is voor € 239 miljoen aan nieuwe en/of hogere investeringen voorgesteld, waarvan € 138 miljoen in de coalitieperiode tot en met 2026.

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting algemeen

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht ten aanzien van onderwijshuisvesting die kwalitatief en kwantitatief voldoende is. Daarnaast is het noodzakelijk bij de ontwikkelingen in de stad, zoals ontwikkelzones, aan te haken. Wanneer er geen middelen zijn om de nodige scholen te bouwen, is het onmogelijk om nog op een later moment ruimte hiervoor in een ontwikkelzone te reserveren. Het gebouwenbestand voor onderwijs is tamelijk verouderd, een aantal gebouwen nadert haar technische levensduur en/of zijn niet geschikt voor modern onderwijs en voldoen niet aan de huidige duurzaamheidsnormen: vervanging of renovatie is nodig. In het [SHO 2019-2022](#) is een longlist aan investeringen opgenomen (2019/842178) met daarbij de toelichting dat op dat moment *nog geen volledige inventarisatie had plaatsgevonden*, inmiddels heeft de genoemde inventarisatie wel plaatsgevonden. Deze is voor nu volledig, maar zal wel iedere 2 jaar geactualiseerd worden.

VO locatie in Schalkwijk

In februari 2022 is de informatienota 'Resultaten en vervolg onderzoek en enquête VO in Schalkwijk ([2021/637031](#))' besproken in de commissie samenleving. De aanbeveling was om geen nieuwe VO school in Schalkwijk te starten maar om te kijken naar het verbreden van het Haarlem College en het uitbreiden van het Rudolf Steiner College. De meerderheid van de commissie koos voor een nieuwe VO school in Schalkwijk en het verbreden van het Haarlem College.

ITK school Beatrixplein

Het Prinses Beatrixplein in Haarlem Oost is na 60 jaar toe aan vernieuwing. Het Beatrixplein is een belangrijke schakel in het sociale weefsel van Haarlem Oost. Door de centrale ligging in de wijk is het gebied zeer kansrijk om verder te ontwikkelen als hart van de wijk. Een nieuw vitaal wijkwinkelcentrum, de bijdrage aan het sociaal weefsel in de wijk en het bouwen aan een vitale en zorgzame buurt staat daarom centraal. De gemeenteraad heeft op 23 april 2020 unaniem de startnotitie vastgesteld. Er komen circa 570 nieuwe woningen, supermarkt en een vernieuwd winkelcentrum met een gezellig plein. Hier krijgt ook de internationale Talenklas een nieuw onderkomen.

Sport

Nieuwe investering ten behoeve van een nieuwe sporthal in Schalkwijk

In Haarlem is zowel een kwalitatief als kwantitatief tekort aan binnensportaccommodaties, waardoor sportverenigingen niet kunnen groeien en wachtlijsten kennen. In het Integraal uitvoeringsplan sportaccommodaties 2018-2028 ([2018/15838](#)) staat genoemd dat Haarlem behoefte heeft aan 1 tot 2 extra sporthallen. In november 2021 is een locatieonderzoek naar een nieuwe multifunctionele sporthal in Schalkwijk afgerond. Uit dit onderzoek zijn twee potentiële locaties benoemd waar binnen een termijn van vier jaar een sporthal kan worden gerealiseerd. In de informatienota ([2021/662987](#)) zijn de resultaten van het locatieonderzoek en de te nemen vervolgstappen beschreven. Om de definitieve locatie te bepalen is in 2022 een vervolgonderzoek opgestart. Een eerste indicatie van de kosten zijn € 12 miljoen. Gezien de urgente knelpunten voor de binnensportverenigingen, is het belangrijk om zo snel mogelijk een sporthal te realiseren in Schalkwijk en hiervoor een reservering van € 12 miljoen op te nemen in het Investeringsplan.

Areaal binnen- en buitensport

In samenwerking met SRO Kennemerland BV wordt een meerjarige investeringsplanning voor de toekomstige vervanging van de huidige binnensportaccommodaties en kleedkamers opgesteld. Op

een gegeven moment is onderhoud alleen niet meer voldoende en dient apparatuur of soms het gehele gebouw vervangen te worden. De vervanging van de luchtbehandeling van het Kennemer Sportcenter in 2019 is hier een voorbeeld van. Op dit moment zijn dergelijke vervangingsinvesteringen nog niet voorzien in het Investeringsplan. Dit op te stellen MJIP is geen uitbreiding van het areaal, maar de bestaande accommodaties vervangen voor nieuwe meer hedendaagse, toegankelijke en duurzame accommodaties of verbetering van de bestaande accommodaties. Vervangingsinvesteringen voor het bestaande binnensport areaal en de kleedkamers van het buitensport areaal worden in 2022 uitgewerkt en zijn deels voorzien in het investeringsplan sport.

Op basis van een investeringsplan wat in 2022 in samenwerking met SRO wordt afgerond, worden de financiële consequenties duidelijk en kunnen keuzes gemaakt worden. Een eerste indicatie van de kosten voor de periode 2022 – 2026 is €4 miljoen voor het binnensport areaal en € 2 miljoen voor de kleedkamers buitensport. Dit gaat om investeringen in het bestaande areaal op het gebied van functieverbetering en verduurzaming, in deze bedragen zijn de sloop en nieuwbouw van accommodaties niet voorzien.

Vervanging installaties van zwembad de Houtvaart

Uit onderzoek is gebleken dat de installaties van zwembad de Houtvaart aan vervanging toe zijn. Het systeem om het water te verwarmen is verouderd en aan het einde van zijn levensduur, hierdoor is de watertemperatuur niet meer goed te reguleren. Het systeem dient vervangen te worden, dit biedt meteen een kans om het systeem te verduurzamen en efficiënter te maken. Omdat zwembad de Houtvaart een monumentaal gebouw is, kan dit niet zomaar gebeuren. In 2022 wordt door SRO in samenwerking met 'de vrienden van de Houtvaart' een plan van aanpak opgesteld voor zowel de vervanging van de installaties als een renovatie van het monumentale gebouw. De werkzaamheden kunnen dan in 2023 en 2024 plaatsvinden. Indicatie van de kosten voor vervanging en verduurzaming van de installaties zijn € 1,2 miljoen, welke niet voorzien zijn binnen het IP-sport (IP 81.30).

Sportzaal Prinses Beatrixplein

Het Prinses Beatrixplein in Haarlem Oost is na 60 jaar toe aan vernieuwing. Het Beatrixplein is een belangrijke schakel in het sociale weefsel van Haarlem Oost. Door de centrale ligging in de wijk is het gebied zeer kansrijk om verder te ontwikkelen als hart van de wijk. Een nieuw vitaal wijkwinkelcentrum, de bijdrage aan het sociaal weefsel in de wijk en het bouwen aan een vitale en zorgzame buurt staat daarom centraal. De gemeenteraad heeft op 23 april 2020 unaniem de startnotitie vastgesteld. Er komen circa 570 nieuwe woningen, supermarkt en een vernieuwd winkelcentrum met een gezellig plein. Bovenop het Huis van de Wijk komt een nieuwe sportzaal ter vervanging van de twee huidige gymzalen.

Nieuwbouw en/of renovatie zwembaden Planeet en Boerhaavebad na 2028

In 2028 zijn de twee zwembaden de Planeet en het Boerhaavebad technisch afgeschreven. In december 2021 is een haalbaarheidsstudie opgestart voor de nieuwbouw en/of renovatie van de zwembaden. Op basis van dit onderzoek worden de financiële consequenties inzichtelijk en kan een keuze gemaakt worden voor een scenario en locatie.

Ontwikkeling

Bereikbare steden

Er ligt een grote opgave om voor betaalbare woningen te zorgen. Haarlem werkt aan een betere verdeling en bereikbaarheid van wonen en werken in het traject 'Bereikbare Steden', onderdeel van het rijks- en regioprogramma SBaB (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid). Om kans te maken dat het

rijk en andere partijen hier financieel aan bijdragen, moet in het IP een substantiële reservering voor cofinanciering Bereikbare Steden worden opgenomen.

Beatrixplein, Huis van de Wijk

Het Prinses Beatrixplein in Haarlem Oost is na 60 jaar toe aan vernieuwing. Het Beatrixplein is een belangrijke schakel in het sociale weefsel van Haarlem Oost. Door de centrale ligging in de wijk is het gebied zeer kansrijk om verder te ontwikkelen als hart van de wijk. Een nieuw vitaal wijkwinkelcentrum, de bijdrage aan het sociaal weefsel in de wijk en het bouwen aan een vitale en zorgzame buurt staat daarom centraal. De gemeenteraad heeft op 23 april 2020 unaniem de startnotitie vastgesteld. Er komen circa 570 nieuwe woningen, supermarkt en een vernieuwd winkelcentrum met een gezellig plein. Het Huis van de Wijk (vervanging Wijkcentrum de Sprong) biedt sociale voorzieningen voor de hele buurt.

Openbare ruimte

Zuiderhout integrale vernieuwing

Het plan voor de aanpak van de openbare ruimte van de gehele wijk Zuiderhout is vastgelegd in een rapport Zuiderhout (Vredenhof) wijkgerichte onderhoudsaanpak openbare ruimte. Dit rapport geeft een gedetailleerde planning voor de aanpak, een totale doorlooptijd en een weergave van de kosten per deelgebied en het totaal.

Naast de onderhoudsbehoefte vanuit de verschillende onderdelen van de openbare ruimte voor grootonderhoud en vervanging liggen er ook kansen om ambities en beleidsdoelstelling te realiseren. Ook zijn er meekoppelkansen te verzilveren ten aanzien van de aanpalende omgeving van Zuiderhout. Op basis van de resultaten is een schetsontwerp opgesteld van de maatregelen die getroffen moeten worden die vervolgens zijn uitgewerkt in een faseringsplan over 5 deelgebieden met een doorlooptijd van ruim 10 jaar.

Wilhelminastraat (ambitie)

In aanvulling op het vervangingsonderhoud van de Wilhelminastraat zijn er kansen de wegenstructuur te heroverwegen, het wegdek anders in te delen, de verkeersregelinstallaties aan te passen, de ruimtelijke kwaliteit op normniveau te brengen en groen toe te voegen. De verwachte kosten in aanvulling op het vervangingsonderhoud zijn € 2,75 miljoen voor het realiseren van een hogere ambitie.

Klimaatadaptatie stelpost

Bij investeringen in de openbare ruimte is er een kans om klimaatadaptatie mee te nemen. Het gaat vaak om relatief beperkte ingrepen die ervoor zorgen dat de ruimte klimaatadaptiever wordt, zoals het weghalen van overbodige verharding, weghalen van stoepranden richting openbaar groen en watergangen. Ook kan de openbare ruimte worden verbeterd door verkoeling te bieden en door water meer vast te houden.

Klimaatadaptatie wordt gekoppeld aan andere projecten, daarom volgt de planning van dit budget de planning van de andere werkzaamheden. De raming is gebaseerd op een kostenstijging van 5% om de openbare ruimte klimaatadaptief in te richten. Dit is een inschatting gebaseerd op de studie 'het klimaat past ook in uw straatje' (HvA, 2017), waarin voor veel vooroorlogse wijken een kostenstijging van ongeveer 5-10% wordt voorzien als deze klimaatadaptief wordt ingericht. Ook vanuit reeds uitgevoerde projecten is de ervaring dat er meerkosten zijn voor klimaatadaptatie, er is echter niet in beeld gebracht hoe groot deze meerkosten zijn.

Jaarlijks wordt ongeveer € 20 miljoen geïnvesteerd in de openbare ruimte, daarmee komt het benodigde budget op ongeveer € 1,2 miljoen per jaar. Veel projecten vragen een ruime

voorbereidingstijd, daarom bouwt het bedrag geleidelijk op zodat er rekening mee kan worden gehouden in de planvorming.

Nul-emissie zone

Vanaf januari 2025 gaat een nul-emissiezone voor vracht- en bestelwagens in. Die vervangt de milieuzone die per 2022 ingaat voor vrachtauto's. Het betreft hetzelfde gebied waardoor grotendeels gebruik gemaakt kan worden van dezelfde handhavingsapparatuur (camera's, software) en (ophangingen van) borden. Wel moet bebording worden vervangen en moet apparatuur worden aangepast en uitgebreid.

De omzetting van milieuzone naar nul-emissiezone per 1-1-2025 is opgenomen in het voorkeursscenario gekozen door het college in nota Haalbaarheidsonderzoek en voorkeursscenario milieuzone en nul-emissiezone (2020/53389). Ook is dit als principebesluit opgenomen in het Raadsbesluit invoering milieuzone en principebesluit nul-emissiezone (2021/61291) vastgesteld in raad 25 maart 2021: De raad besluit (...) Het principebesluit te nemen dat de milieuzone in 2025 wordt aangescherpt tot een nul-emissiezone voor vracht- en bestelwagens in hetzelfde gebied.

Gemeentelijk bezit

Verduurzaming gemeentelijk bezit

De totale kosten van verduurzaming zijn geraamd op circa € 53 miljoen. Voor de periode 2021-2024 is € 9 miljoen ter beschikking gesteld. Vanuit de ambitie om in 2030 49% van de Co2 uitstoot te reduceren, is voor de jaren 2025 en verder jaarlijks circa € 7 miljoen benodigd.

Gemeentelijke organisatie

Hybride werken, gebouw en meubilair

Als gevolg van de Corona pandemie en het blijvend hybride werken, zijn aanpassingen in de gemeentelijke kantoorgebouwen nodig. Er zijn andere vormen van werken, vergaderen en ontmoeten die in de gebouwen moeten worden gefaciliteerd. Aanpassingen aan de gebouwen leiden vaak tot aanpassingen in het ventilatie- en verwarmingssysteem, waarbij de kosten snel oplopen. Vooruit lopend op de visie die nog in ontwikkeling is, wordt voorgesteld een bedrag van € 750.000 te reserveren.

Hybride werken, ICT apparatuur

Als gevolg van de Corona pandemie en het blijvend hybride werken, zijn aanpassingen in de gemeentelijke ICT infrastructuur nodig. Er zijn andere vormen van werken, vergaderen en ontmoeten die in de gebouwen moeten worden gefaciliteerd. Met het blijvend (deels) thuis werken en digitaal vergaderen ontstaat een grotere behoefte aan mobiele communicatie apparatuur zoals telefoons en tablets. Dit vraagt een aanvullende investering van € 300.000.